

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ
ΜΑΘΗΜΑ Ο
ΜΗΜΙΑ Σ Σ Ο Ε

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ

Τίτλος: Συναλλαγματική αλλαγή
Επιμέλεια: Αποστολή με την οποία είναι συλλογιστική σε
Παράθεση: Η παρούσα εργασία είναι η δική μου
Επιμέλεια: Η παρούσα εργασία είναι η δική μου

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ
ΜΑΘΗΜΑ Ο
ΜΗΜΙΑ Σ Σ Ο Ε

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ
ΜΑΘΗΜΑ Ο
ΜΗΜΙΑ Σ Σ Ο Ε

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ
ΜΑΘΗΜΑ Ο
ΜΗΜΙΑ Σ Σ Ο Ε

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ
ΜΑΘΗΜΑ Ο
ΜΗΜΙΑ Σ Σ Ο Ε

ΤΕΙ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ Σ.Δ.Ο
ΤΜΗΜΑ Σ.Σ.Ο.Ε

Αρ. ΕΙ6 420

Π Τ Υ Χ Ι Α Κ Η Ε Ρ Γ Α Σ Ι Α

ΘΕΜΑ: Π Ε Ρ Ι Σ Υ Ν Α Λ Λ Α Γ Μ Α Τ Ι Κ Η Σ

ΚΩΝ/ΝΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ
ΜΟΥΣΚΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ:
ΚΟΥΣΟΥΡΗ ΟΛΥΜΠΙΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σ' αυτή την πτυχιακή εργασία με θέμα «ΠΕΡΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ» θα αναφερθούμε στην συναλλαγματική και στο δίκαιο που απορρέει από αυτήν. Επίσης θα προσπαθήσουμε με συνοπτικά στοιχεία , στις σελίδες της εργασίας αυτής , να παρουσιάσουμε την έννοια και τις επιμέρους λειτουργίες της συναλλαγματικής.

Ειδικότερα αυτή η εργασία αποτελείται από την εισαγωγή από επτά κεφάλαια , τον επίλογο και τέλος παραθέτουμε και ένα παράρτημα με πρακτικά θέματα.

Στην εισαγωγή θα ορίσουμε την έννοια των αξιόγραφων , θα αναφέρουμε και θα εξετάσουμε τα είδη των αξιόγραφων. Τέλος αναφερόμαστε στη σημασία αυτών στην καθημερινή ζωή.

Στο πρώτο κεφάλαιο θα αναφερθούμε στην έννοια της συναλλαγματικής καθώς και σε κάποια γενικά στοιχεία όπως είναι τα χαρακτηριστικά , η οικονομική σημασία και η ιστορική εξέλιξη του εγγράφου.

Στο δεύτερο κεφάλαιο θα αναφερθούμε ποίοι είναι ικανοί προς ανάληψη υποχρέωσης από συναλλαγματική καθώς και τα τυπικά στοιχεία αυτής που την καθιστούν έγκυρη. Επίσης θα αναφέρουμε τις συνέπειες από την έλλειψη τυπικών στοιχείων όπως και τα είδη της συναλλαγματικής.

Στο τρίτο κεφάλαιο θα αναφερθούμε στην μεταβίβαση και την αποδοχή της συναλλαγματικής. Ειδικότερα θα ασχοληθούμε με την έννοια της μεταβίβασης και τους τρόπους που γίνεται αυτή όπως είναι η μεταβίβαση με εκχώρηση ή οπισθογράφιση.

Στη συνέχεια θα αναφερθούμε στην έννοια , νομική φύση και στην σημασία της αποδοχής καθώς και στην εμφάνιση της συναλλαγματικής προς αποδοχή. Στο τέλος θα εξετάσουμε τη δήλωση και τα αποτελέσματα της αποδοχής.

Στο τέταρτο κεφάλαιο θα αναφερθούμε στην πληρωμή και στην τριτεγγύηση της συναλλαγματικής. Ειδικότερα θα αναφερθούμε στην εμφάνιση προς πληρωμή , στην έννοια , το σκοπό και την σημασία της τριτεγγύσεως , στα πρόσωπα που εμπλέκονται καθώς και στον τύπο και το περιεχόμενο αυτής. Επίσης θα εξετάσουμε την ευθύνη και τα δικαιώματα του τριτεγγυητή και στο τέλος του κεφαλαίου θα αναφερθούμε στην αυτοτέλεια της τριτεγγύσεως και στην διάκριση αυτής από την εγγύηση του Αστικού Δικαίου.

Στο πέμπτο κεφάλαιο θα εξετάσουμε την έννοια τις διακρίσεις και τα πρόσωπα της αναγωγής. Επίσης θα αναφερθούμε στις ουσιαστικές και τυπικές προϋποθέσεις καθώς και στις περιπτώσεις στις οποίες δεν απαιτείται σύνταξη διαμαρτυρικού. Στο τέλος του κεφαλαίου θα εξετάσουμε ποίοι έχουν ευθύνη από αναγωγή , το αντικείμενο της αναγωγής καθώς και στην ειδοποίηση.

Στο έκτο κεφάλαιο θα αναφερθούμε στην παραγραφή και στον χρόνο αυτής. Επίσης θα αναφέρουμε τον αδικαιολόγητο πλουτισμό καθώς και τις προϋποθέσεις εισαγωγής αδικαιολόγητου πλουτισμού.

Στο έβδομο κεφάλαιο θα αναφερθούμε στα αντίγραφα και στην χρησιμότητα τους στην συναλλακτική ζωή , στα αντίτυπα και στην παρέμβαση.

Τέλος ο επίλογος αναφέρεται συνοπτικά στην συναλλαγματική και με λίγα λόγια παρουσιάζεται αυτή ως έγγραφο.

Η πτυχιακή εργασία αποτελείται από δύο μέρη , από το θεωρητικό μέρος το οποίο παρουσιάσαμε πιο πάνω και από πρακτικό μέρος το οποίο δίνεται υπό μορφή παραρτήματος στο τέλος της πτυχιακής εργασίας. Το παράρτημα αυτό αποτελείται από εκδικάσεις υποθέσεων με θέμα τη συναλλαγματική.

Η συναλλαγματική είναι το πιο σπουδαίο και το πιο γνωστό από όλα τα αξιόγραφα. Η αξία της έγκειται στην απλότητα του εγγράφου αλλά και στις πάμπολλες λειτουργίες οι οποίες εξυπηρετούν τους ανθρώπους στη συναλλακτική ζωή. Η συναλλαγματική πρωτοεμφανίστηκε ανάμεσα στον 12ο και στον 13ο αιώνα για την εξυπηρέτηση των συναλλακτικών σχέσεων των εμπόρων , με τον καιρό εξελίχθηκε έως ότου λάβει τη μορφή που έχει σήμερα.

Η σπουδαιότητα του εγγράφου θα φανεί μέσα από τις σελίδες αυτής της πτυχιακής εργασίας.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

1. Έννοια των αξιόγραφων

Αξιόγραφο είναι το έγγραφο στο οποίο ενσωματώνεται ένα δικαίωμα σε τέτοιο στενό βαθμό, ώστε η άσκηση του να προϋποθέτει την κατοχή του εγγράφου. Το δικαίωμα αυτό, το οποίο ενσωματώνεται στο αξιόγραφο πρέπει να είναι ιδιωτικό και περιουσιακό.¹

Για την μεταβίβαση του δικαιώματος, που απορρέει από το έγγραφο, απαιτείται κατά κανόνα η παράδοση του εγγράφου. Έτσι π.χ. για να ασκήσει ο δικαιούχος το δικαίωμα επί της συναλλαγματικής απαίτηση καταβολής του ποσού της συναλλαγματικής, θα πρέπει απαραίτητα να είναι και κάτοχος (κομιστής) του εγγράφου αλλιώς δεν δύναται να ζητήσει την είσπραξη του ποσού.²

2. Είδη αξιόγραφων.

Υπάρχουν κάποιες διακρίσεις ανάμεσα στη διάφορα είδη των αξιογράφων, οι κυριότερες από αυτές είναι :

α) Αξιόγραφα υπό την ευρεία και υπό την στενή έννοια του όρου. Ο ορισμός που ήδη γνωρίζουμε ανταποκρίνεται στην έννοια των αξιογράφων με την ευρεία έννοια, στα αξιόγραφα όμως με την στενή έννοια του όρου προστίθεται και το στοιχείο της αυτονομίας. Αυτό σημαίνει ότι ο οφειλέτης μπορεί να αντιτάξει κατά τον κομιστή μόνον ενστάσεις, που αφορούν το κύρος του εγγράφου ή προκύπτουν από το ίδιο το έγγραφο ή γενικά αφορούν τον ίδιο τον κομιστή και όχι τους προηγούμενους. Το δικαίωμα κατά συνέπεια του κάθε κομιστή έχει αυτοτέλεια, δηλαδή είναι τελείως ανεξάρτητο από τα δικαιώματα των προηγούμενων δικαιοπαρόχων του. Κατά κανόνα όμως η ιδιότητα αυτή δεν υπάρχει στα ονομαστικά αξιόγραφα.³

Υπάρχουν διαβαθμίσεις στην κατηγορία των "υπό στενή έννοια" αξιογράφων. Έτσι εκτός από τα παραπάνω στοιχεία μπορεί να απαιτώνται και ορισμένα άλλα όπως η εμπορευσιμότητα του δηλ. η ευχέρεια μεταβίβασης του, η εξάρτηση του δικαιώματος που παρέχεται από τον τίτλο, από το δικαίωμα στον ίδιο τίτλο και η γραμματικότητα η αποκλειστική δηλαδή περιγραφή του δικαιώματος στον

1. Αντωνία Πουλάκου Ευθυμιάτου, στοιχεία Εμπορικού δικαίου 1991 σελ 193

2. Νικολάου Α. Δελούκα, Αξιόγραφα, 1980, σελ. 23-24

3. Αντωνία Πουλάκου Ευθυμιάτου, στοιχεία Εμπορικού δικαίου 1991 σελ 195

τίτλο. Όσα περισσότερα χαρακτηριστικά από αυτά συγκεντρώνει ένα έγγραφο , τόσο περισσότερο ως "υπό στενή έννοια" χαρακτηρίζεται.

β) Αξιόγραφα ονομαστικά, εις διαταγήν και εις τον κομιστή. Η διάκριση αυτή των αξιογράφων είναι ίσως και η σημαντικότερη. Κριτήριο με βάση το οποίο γίνεται αυτή είναι ο τρόπος προσδιορισμού του προσώπου του δικαιούχου.

Συγκεκριμένα : Ονομαστικά είναι τα αξιόγραφα στο κείμενο των οποίων καθορίζεται αποκλειστικός δικαιούχος , π.χ. ονομαστική μετοχή Α.Ε. Σε ορισμένες περιπτώσεις όπως το προηγούμενο παράδειγμα , τα αξιόγραφα είναι υποχρεωτικά ονομαστικά , στις Περισσότερες όμως αυτό εξαρτάται από τον εκδότη. Εις διαταγήν , ονομάζονται τα αξιόγραφα όταν κατονομάζεται ο δικαιούχος, αλλά αυτός έχει το δικαίωμα να "διατάξει" την εκτέλεση της παροχής σε κάποιο άλλο πρόσωπο που καθορίζει ο ίδιος. Αυτό γίνεται με την ρήτρα εις "διαταγήν" . Εις τον κομιστή. Τέλος είναι τα αξιόγραφα στα οποία δεν κατονομάζεται ο δικαιούχος¹.

3. Η σημασία των αξιογράφων.

Οφείλουμε να τονίσουμε την ιδιαίτερη σημασία των αξιογράφων για την συναλλακτική μας ζωή , τόσο από οικονομική όσο και από νομική αλλά και κοινωνική σκοπιά.

Πράγματι , με την ενσωμάτωση του δικαιώματος στο αξιόγραφο, πραγματοποιείται η μεταβίβαση του χωρίς τους κινδύνους που συνοδεύουν κατά κανόνα την με άλλο τρόπο μεταβίβαση ή εκπλήρωση της απαίτησης τόσο για τον δανειστή όσο και για τον οφειλέτη , π.χ. δεν υπάρχει κίνδυνος να καταβληθεί η παροχή σε πρόσωπο άλλο από τον δικαιούχο , στην περίπτωση που ενδιάμεσα έγινε μεταβίβαση της απαίτησης από τον δανειστή σε τρίτο πρόσωπο , με όλες τις σχετικές σοβαρές συνέπειες. Το σημαντικότερο όμως ίσως είναι η ασφάλεια και η απλότητα με την οποία κυκλοφορούν τα οικονομικά αγαθά που περικλείονται στα αξιόγραφα , π.χ. η μεταβίβαση πραγμάτων που περιλήφθηκαν από την μεταφορά με έκδοση φορτωτικής πραγματοποιείται απλά με μεταβίβαση της φορτωτικής. Τα κυριότερα από τα αξιόγραφα και κυρίως τα πιο γνωστά , είναι οι φορτωτικές , τα ασφαλιστήρια εις διαταγήν , τα ανώνυμα χρεόγραφα , οι μετοχές των Ανωνύμων Εταιρειών , τα αποθετήρια και ενεχυρόγραφα των γενικών Αποθηκών , τα γεωργικά ενεχυρόγραφα, τα γράμματα εις διαταγήν η Επιταγή και η συναλλαγματική για την οποία και θα μιλήσουμε εκτενέστερα.²

1. Αντωνία Πουλάκου Ευθυμιάτου , στοιχεία Εμπορικού δικαίου 1991 σελ 196

2. Αντωνία Πουλάκου Ευθυμιάτου , στοιχεία Εμπορικού δικαίου 1991 σελ 196 - 197

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ

1. Η έννοια της συναλλαγματικής.

Συναλλαγματική είναι το αξιόγραφο , που εκδίδεται κατά ορισμένο τύπο και χαρακτηρίζεται ρητά συναλλαγματική , με το οποίο ένα πρόσωπο , εντέλλεται άλλο να πληρώσει σε τρίτο ορισμένο χρηματικό ποσό σε ορισμένο τόπο και χρόνο.¹

Βάση για την κατανόηση του δικαίου της συναλλαγματικής αποτελεί η έκταξη. Η συναλλαγματική είναι εκταξιακό αξιόγραφο στο οποίο εμφανίζεται κατά την ρύθμιση του νόμου η χαρακτηριστική τριπρόσωπη σχέση. Στη σχέση αυτή εκείνος που εκδίδει την συναλλαγματική και δίνει την για πληρωμή λέγεται εκδότης. Εκείνος στον οποίο δίνεται η εντολή για να πληρώσει λέγεται πληρωτής , αφού αποδεχτεί την συναλλαγματική αποδέκτης. Τέλος, εκείνος υπέρ του οποίου δίνεται η εντολή , εκείνος δηλαδή στον οποίο πρέπει να γίνει η πληρωμή λέγεται λήπτης.²

Η αποδοχή της συναλλαγματικής από τον πληρωτή δεν είναι προϋπόθεση για την εγκυρότητα της , όμως συναλλαγματική που δεν έχει γίνει αποδεκτή έχει περιορισμένη εμπορευσιμότητα , διότι ο κυρίως οφειλέτης από συναλλαγματική είναι ο οφειλέτης. Αν και στην τυπική κατά τον νόμο μορφή της η συναλλαγματική είναι τριπρόσωπη σχέση μπορεί να εμφανίσει και με λιγότερα από τρία πρόσωπα , αφού ο νόμος επιτρέπει να είναι ο ίδιος ο εκδότης και ο λήπτης ή ακόμα και πληρωτής. Μάλιστα τις περισσότερες φορές η συναλλαγματική εκδίδεται εις διαταγή του ιδίου του εκδότη (εις διαταγήν εμού του ιδίου).

Εκτός από τα τρία αυτά βασικά πρόσωπα , μπορούν να εμφανιστούν και άλλα , τα οποία απόκτησαν την συναλλαγματική εκ των υστέρων με μεταβίβαση και τα οποία λέγονται οπισθογράφοι , ενώ ο τελευταίος δικαιούχος λέγεται κομιστής. Όσες περισσότερες υπογραφές υπάρχουνε τόσο μεγαλύτερη είναι η εμπορευσιμότητα της συναλλαγματικής.³

Στην πιο απλή του μορφή ο τύπος της συναλλαγματικής είναι περίπου ο ακόλουθος.

1. Αλίκη Κιάντου - Παμπούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 35

2. Ν.Κ Ρόκας , αξιόγραφα , 1992 , σελ. 47

3. Ν.Κ Ρόκας , αξιόγραφα , 1992 , σελ. 48

Λήξις τη 30ή Μαρτίου 1987 Συναλλαγματική δραχμών 50.000

Την 30ην Μαρτίου 1987 πληρώσατε δυνάμει της παρούσης συναλλαγματικής εις τον Λ.Λ (ή εις διαταγήν του Λ.Λ) εις Θεσσαλονίκην δραχμάς 50.000 (πεντήκοντα χιλιάδας).

Εν Θεσσαλονίκη τη 30ή Οκτωβρίου 1987
Ο Εκδότης
Ε.Ε (υπογραφή)

Προς τον Π.Π
Θεσσαλονίκη

Δεκτή
Π.Π (υπογραφή).

Στην πράξη όμως η συναλλαγματική εκδίδεται συνήθως εις διαταγήν του ιδίου του εκδότη , γι' αυτό και περιέχει τη φράση : «...πληρώσατε... εις διαταγήν εμού του ιδίου...».¹

1. Α. Κιάντου Παμπρούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 36

2. Χαρακτηριστικά.

Η συναλλαγματική έχει τα εξής χαρακτηριστικά:

α) Είναι αξιόγραφο και μάλιστα υπό στενή έννοια , χωρίς την κατοχή του εγγράφου δεν είναι δυνατή όχι μόνο η άσκηση αλλά ούτε η μεταβίβαση του ενσωματωμένου δικαιώματος.

β) Είναι ενοχικό αξιόγραφο , διότι ενσωματώνει απαίτηση και μάλιστα χρηματική (χρηματούγραφο).

γ) Είναι συστατικό αξιόγραφο , διότι η απαίτηση από τη συναλλαγματική δημιουργείται για πρώτη φορά με την έκδοση του τίτλου.

δ) Είναι αναιτιώδες αξιόγραφο και μάλιστα καταναγκαστικό δικαίο. Η απαίτηση που δημιουργείται με την έκδοση της συναλλαγματικής είναι νέα , ανεξάρτητα από την απαίτηση που πηγάζει από την υποκείμενη σχέση , μπορεί Δε να μεταβιβαστεί χωριστά από αυτή.

ε) Στη συναλλαγματική υπάρχει κατά το βασικό σχήμα του νόμου η ίδια τριγωνική σχέση όπως στην έκταξη.

στ) Είναι αξιόγραφο γεννημένο εις διαταγήν , γι' αυτό μεταβιβάζεται με οπισθογράφηση. Μπορεί πάντως να γίνει ονομαστικό αξιόγραφο , αν τεθεί η ρήτρα «όχι εις διαταγή» δεν μπορεί όμως να εκδοθεί στον κομιστή , αν και η θέση λευκής οπισθογράφησης οδηγεί σε παρεμφερείς αποτελέσματα.

ζ) Στη συναλλαγματική ισχύει η αρχή της γραμματοπάγειας. Ο καλόπιστος τρίτος μπορεί να βασιστεί στο περιεχόμενο του εγγράφου. Ο οφειλέτης δεν μπορεί να αντιτάξει στο κομιστή ενστάσεις που είχε από την σχέση του με προηγούμενο οπισθογράφο (και δικαιοπάροχό του). (βλέπε παραρτ. παρ.Νο 1)

η) Η συναλλαγματική είναι κατ' εξοχήν αξιόγραφο δημοσίας πίστωσης. Το δικαίο της συναλλαγματικής αποβλέπει πρωτίστως στην προστασία των συναλλασσομένων , διότι μόνο έτσι εξασφαλίζεται η κυκλοφοριακή της ικανότητα.

θ) Το δικαίο της συναλλαγματικής είναι αυστηρό και τυπικό. Η αυστηρότητα και η τυπικότητα είναι απαραίτητες για την ασφάλεια των συναλλαγών. Η συναλλαγματική δεν θα μπορούσε να εκπληρώσει την αποστολή της αν δεν τη διείπε αυστηρό και τυπικό δικαιο.¹

1. Ν.Κ Ρόκας , αξιόγραφα , 1992 , σελ. 48-49

3. Οικονομική Σημασία

Στη σύγχρονη συναλλακτική ζωή ή συναλλαγματική εκπληρώνει πλήθος λειτουργιών , η γνώση των οποίων συμβάλει στην κατανόηση του δικαίου της συναλλαγματικής. Η βασική λειτουργία της συναλλαγματικής είναι πιστωτικός , κατά το δεύτερο λόγο επιτελεί εγγυητική λειτουργία ενώ δεν αποκλείεται να χρησιμεύει και ως μέσο πληρωμής. Ειδικότερα:

α) Κατά την πρώτη περίοδο που άρχισε να χρησιμοποιείται η συναλλαγματική χρησίμευε για την μεταφορά χρημάτων από τόπο σε τόπο (όργανο πληρωμής).

β) Κύρια λειτουργία της συναλλαγματικής είναι σήμερα η πιστωτική. Επειδή η συναλλαγματική μπορεί να εκδοθεί ως πληρωτέα μετά από ορισμένο χρονικό διάστημα από την έκδοση της μπορεί να χρησιμεύσει ως μέσο πίστεως κατά διαφορετικούς τρόπους.¹

1) Τυπική περίπτωση παροχής πιστώσεως με την συναλλαγματική είναι η περίπτωση , που ο πωλητής εμπορευμάτων με πίστωση τιμήματος εκδίδει συναλλαγματική για το ποσό του τιμήματος , που την αποδέχεται ο αγοραστής. Αποδεχόμενος την συναλλαγματική , ο αγοραστής παίρνει πίστωση για το τίμημα μέχρι το χρόνο λήξεως της συναλλαγματικής . Την αποδοχή της συναλλαγματικής την κάνει χάρη πληρωμής , ώστε ο πωλητής να εξασφαλίσει την απαίτηση του , για το τίμημα που πιστώθηκε , με απαίτηση από συναλλαγματική με τον τρόπο αυτό η θέση του πωλητή γίνεται ευνοϊκότερη γιατί ο αγοραστής ευθύνεται απέναντι του κατά τις αυστηρές διατάξεις του δικαίου της συναλλαγματικής. Έπειτα ο πωλητής έχει τη δυνατότητα να μεταβιβάσει την απαίτηση από τη συναλλαγματική πολύ ευχερέστερα απ' όσο την απαίτηση για το τίμημα.

2) Με τον ίδιο βασικά τρόπο η συναλλαγματική μπορεί να εξυπηρετήσει την παροχή πιστώσεως και στην περίπτωση του δανείου , οπότε ο οφειλέτης αποδέχεται συναλλαγματική που εκδίδεται από τον δανειστή για το ποσό του δανείου.

3) Τέλος , η συναλλαγματική χρησιμοποιείται ως όργανο πιστώσεως σε πολλές τραπεζικές εργασίες όπως είναι η παροχή πιστώσεως απ' την τράπεζα με αποδοχή συναλλαγματικής που έχει έκδοση ο πελάτης της η παροχή πιστώσεως με προεξόφληση συναλλαγματικής η παροχή πιστώσεως με προκαταβολή συναλλαγματικής.

1. Ν.Κ Ρόκας , αξιόγραφα , 1992 , σελ 49-50

γ)

1. Η συναλλαγματική ακόμα χρησιμεύει ως μέσο βραχυπρόθεσμης επενδύσεως κεφαλαίων από τις τράπεζες. Πραγματικά, οι τράπεζες συνηθίζουν να προεξοφλούν συναλλαγματικές των πελατών τους, αφαιρώντας τον προεξοφλητικό τόκο από την ημέρα της προεξοφλήσεως μέχρι τον χρόνο λήξεως, για να το κρατήσουν προς όφελος τους. (βλέπε παράρτημα παρ. Νο 2).

2. Τέλος η συναλλαγματική μπορεί να χρησιμοποιείται και ως μέσο παροχής εγγυήσεως. Αυτό συμβαίνει στις εξής περιπτώσεις. Όταν εκδίδεται συναλλαγματική με μοναδικό σκοπό να δοθεί πάνω σε αυτή τριτεγγύηση αντί για εγγύηση του κοινού δικαίου, δεδομένου ότι η πρώτη είναι νομικά ισχυρότερη από την δεύτερη και όταν παραδίδεται συναλλαγματική με αποδοχή, για να χρησιμοποιηθεί σε περίπτωση που αποδέκτης δεν θα εκπληρώσει κατά τον προσήκοντα τρόπο υποχρέωση του.¹

Εδώ μπορεί να μνημονευθεί και η οπισθογράφηση συναλλαγματικής που γίνεται αντί για τριτεγγύηση.

4. Ιστορική Εξέλιξης

Ο θεσμός της συναλλαγματικής δημιουργήθηκε κατά τον μεσαίωνα στις βόρειες Ιταλικές πόλεις. Είναι απόρροια των τότε κοινωνικών οικονομικών και εμπορικών συνθηκών. Εξυπηρετούσε αρχικά τις συναλλακτικές σχέσεις των εμπόρων και ο κυριότερος λόγος δημιουργίας της ήταν η έλλειψη ασφάλειας στις οδικές συγκοινωνίες.² Το γεγονός αυτό προκαλούσε μεγάλες δυσχέρειες στις συναλλαγές οι Δε έμποροι δίσταζαν να μεταβούν σε άλλες πόλεις, έχοντας μεγάλες ποσότητες χρημάτων, φοβούμενοι τους ληστές. Η δυσχέρεια αυτή ξεπεράστηκε δια της χορηγήσεως ειδικής επιστολής τραπεζίτη της μιας πόλης προς τον τραπεζίτη της άλλης δίνοντας την εντολή στον δεύτερο να καταβάλλει το ποσό που αναφέρεται στην επιστολή αυτή.³

Η επιστολή αυτή ήταν ο πρόδρομος της σημερινής συναλλαγματικής. Η χρησιμότητα της συναλλαγματικής έγινε γρήγορα αντιληπτή και η ανάπτυξη αυτής ταχεία.

1. Αλίκη Κιάντου - Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 40-41

2. Αντωνία Πουλάκου Ευθυμιάτου, Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου, 1991 σελ 199

3. Δημήτρης Ν. Αλικάκος, Οικονομική & Λογιστική Εγκυκλοπαίδεια, σελ 43

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
ΤΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ

Για να δημιουργηθεί ενοχή από συναλλαγματική θα πρέπει να συντρέχουν ορισμένα στοιχεία , θα πρέπει να υπάρχει πρόσωπο ικανό να αναλάβει υποχρεώσεις από την συναλλαγματική.¹

Το έγγραφο να έχει τηρηθεί σύμφωνα με ορισμένο τύπο , να περιέχει δηλ. όλα τα στοιχεία που καθορίζει ο νόμος και να γίνει με πράξη στο ίδιο έγγραφο της συναλλαγματικής.

1) Ικανότητα προς ανάληψη υποχρέωσης από συναλλαγματική.

α) Αφού η ανάληψη υποχρέωσης από συναλλαγματική με οποιαδήποτε ιδιότητα αποτελεί δικαιοπραξία , για να είναι έγκυρη , χρειάζεται ικανότητα προς δικαιοπραξία. Διαφορετικό είναι το θέμα , να είναι κανείς υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων από συναλλαγματική. Στο θέμα αυτό αρκεί ικανότητα δικαίου. Έτσι , οποιοδήποτε πρόσωπο ακόμη και ανίκανο προς δικαιοπραξία , μπορεί να αποκτήσει δικαίωμα και υποχρέωση από συναλλαγματική , εφόσον η απόκτηση δεν προϋποθέτει δική του ενέργεια.² Δικαιοπρακτική ικανότητα συνεπώς χρειάζεται ένα πρόσωπο για να αποκτήσει με δική του ενέργεια δικαιώματα και υποχρεώσεις.

β) Η ανάληψη υποχρέωσης από συναλλαγματική είναι εμπορική δικαιοπραξία γι' αυτό , προς ανάληψη τέτοιας υποχρέωσης, θα έπρεπε να απαιτείται και να αρκεί ικανότητα προς εμπορική δικαιοπραξία. Επειδή όμως η υποχρέωση από συναλλαγματική συνοδεύεται με βαριά ευθύνη , ο νόμος δεν θεωρεί ικανούς να αναλάβουν παρόμοια υποχρέωση όλους όσοι έχουν ικανότητα προς εμπορική δικαιοπραξία.

Υποχρέωση από συναλλαγματική μπορούσαν να αναληφθούν έγκυρα μόνο όσοι είχαν πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα και από τους ανίκανους μόνο οι ανήλικοι που ήταν 18 ετών. Αλλά προσφάτως ο νόμος για την εφαρμογή της αρχής της ισότητας των ανδρών και γυναικών , κάνοντας μια βαθεια τομή στο θέμα της ενηλικίωσης του προσώπου , επηρέασε σημαντικά και τη ρύθμιση αυτή. Συγκεκριμένα ο νόμος αυτός μείωσε το όριο της δικαιοπρακτικής ενηλικίωσης στο 18^ο έτος και σε συνάρτηση μ' αυτό , κατήργησε το θεσμό της χειραφεσίας ανηλίκων και της λεγόμενης «συγγνώμης ηλικίας».

1. Αντωνία Πουλάκου Ευθυμιάτου , στοιχεία Εμπορικού δικαίου 1991 σελ 201

2. Α. Κιάντου Παμπουκή , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 47-48

Ο νόμος 1329 με προϋπόθεση ότι η ενηλικίωση γίνεται με την συμπλήρωση του 21^{ου} έτους θεωρεί ικανούς να αναλάβουν υποχρέωση από συναλλαγματική και τους ανηλίκους που έχουν συμπληρώσει το 18^ο έτος. Με τα νέα δεδομένα οι νέοι έχουν πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα , γι' αυτό δεν έχουν πια ανάγκη από τους θεσμούς της χειραφετίας και της «συγγνώμης ηλικίας» , οι οποίοι και καταργήθηκαν ως περιττοί.

Σήμερα ικανός να αναλάβει υποχρέωση προς συναλλαγματική είναι μόνο όποιος έχει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα. Συνεπώς όποιος δεν έχει την ικανότητα αυτή , έστω κι αν έχει περιορισμένη ικανότητα , είναι ανίκανος να αναλάβει υποχρέωση από συναλλαγματική. Συγκεκριμένα ανίκανοι να αναλάβουν υποχρέωση από συναλλαγματική , επειδή είναι ανίκανοι προς δικαιοπραξία , είτε πλήρως είτε περιορισμένα είναι οι εξής : Αυτοί που βρίσκονται υπό δικαστική ή νομική απαγόρευση και αυτοί που κατά τον χρόνο υπογραφής της συναλλαγματικής δεν έχουν συνείδηση του τι πράττουν. Επίσης αυτοί που βρίσκονται υπό δικαστική αντίληψη παρόλο που κατά την κρατούσα τουλάχιστον άποψη είναι ικανοί να ενεργούν εμπορικές πράξεις , με την σύνεση βέβαια του αντιλήπτορα όταν απαιτείται κατά τον νόμο.¹

Σε συνάρτηση με την σκέψη που διατυπώθηκε αμέσως πιο πάνω , ανίκανος να αναλάβει υποχρέωση από συναλλαγματική θα έπρεπε να θεωρηθεί και ο έγγαμος ανήλικος αυτός δηλαδή που συνήψε γάμο χωρίς την ηλικία των 18 ετών , ύστερα από άδεια του δικαστηρίου ο ανήλικος αυτός πραγματικά έχει περιορισμένη ικανότητα προς δικαιοπραξία έστω και αν αυτή είναι αρκετά ευρεία. Γιατί κατά το νέο άρθρο μπορεί να επιχειρεί μόνος του κάθε δικαιοπραξία , μόνο αν αυτή του είναι απαραίτητη για να συντηρεί ή να βελτιώνει την περιουσία του ή για να αντιμετωπίζει τις ανάγκες της προσωπικής του συντήρησης και εκπαίδευσης καθώς και για τις τρέχουσες ανάγκες της οικογένειάς του.

Αν υπογράψει συναλλαγματική πρόσωπο που δεν έχει ικανότητα να αναλάβει υποχρέωση από αυτή , δεν δημιουργεί υποχρέωση σε βάρος του και να υπογράψει συναλλαγματική ως οπισθογράφος , όχι μόνο δεν δημιουργεί υποχρέωση σε βάρος του , αλλά ούτε και μεταβιβάζει τη συναλλαγματική και όλα αυτά γιατί η δήλωση της βουλήσεως του που εκφράζεται με την υπογραφή του , είναι άκυρη.²

1. Αλίκη Κιάντου - Παμπούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 49

2. Αλίκη Κιάντου - Παμπούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 52

Η ακυρότητα είναι σχετική και προτείνεται μόνο από τον ανίκανο ή τους νόμιμους εκπροσώπους του εναντίον οποιουδήποτε κομιστή ακόμα και εναντίον εκείνου που κατά την κτήση της συναλλαγματικής δεν γνώριζε ούτε μπορούσε να γνωρίζει την έλλειψη της ικανότητας του συγγραφέα. Κατά συνέπεια στο σημείο αυτό δε χωρεί προστασία του καλόπιστου κομιστή της συναλλαγματικής γιατί η προστασία του ανίκανου υπερισχύει της προστασίας της καλής πίστεως στις συναλλαγματικές. Αυτονόητο είναι όμως ότι ο ανήλικος μπορεί να εκπληρώσει έγκυρα την άκυρη υποχρέωση του από συναλλαγματική, αν έχει συμπληρώσει το 14^ο έτος και χρησιμοποιήσει χρήματα που έχει την εξουσία να διαθέτει ελεύθερα δηλαδή χρήματα που απέκτησε από την εργασία του ή που του δόθηκαν για να χρησιμοποιήσει ο ίδιος ή για να διαθέσει ελεύθερα.

Η ακυρότητα της δηλώσεως της βουλήσεως του ανίκανου αφορά μόνο την υπογραφή του ίδιου και δεν επιφέρει ακυρότητα ούτε της συναλλαγματικής ούτε των άλλων υπογραφών, αυτό συνεπάγεται από την αρχή της αυτοτέλειας των υπογραφών. Συνεπώς, αν ανίκανος προς δικαιοπραξία υπογράψει συναλλαγματική ως εκδότης και η συναλλαγματική αυτή γίνει αποδεκτή και οπισθογραφηθεί από άλλους, ικανούς προς δικαιοπραξία, ο εκδότης δεν θα ευθύνεται. Βέβαια, η συναλλαγματική όμως θα είναι έγκυρη και συνεπώς θα ευθύνονται από αυτήν ο αποδέκτης, οι οπισθογράφοι και οι τριτεγγυητές.¹ Η αρχή της αυτοτέλειας των υπογραφών ισχύει όχι μόνο όταν λείπει η δικαιοπρακτική ικανότητα, αλλά και όταν λείπουν άλλες ουσιαστικές προϋποθέσεις π.χ. όταν υπάρχει πλαστότητα ή χρησιμοποίηση υπογραφής ανύπαρκτου προσώπου, όταν δεν υπάρχει αντιπροσωπευτική εξουσία ή γίνεται υπέρβαση της.

Με την αρχή της αυτοτέλειας των υπογραφών ο νομοθέτης θέλησε να ενισχύσει την κυκλοφοριακή ικανότητα της συναλλαγματικής, αλλά και την πίστη της. Πραγματικά αν δεν ίσχυε η αρχή αυτή όποιος επρόκειτο να αποκτήσει συναλλαγματική, θα έπρεπε να κάνει σχολαστικό έλεγχο του κύρους όλων των υπογραφών που φέρει η συναλλαγματική, γιατί αν μία από αυτές ήταν άκυρη θα ήταν άκυρες και οι επόμενες με συνέπεια να μην αποκτήσει (έγκυρα) την συναλλαγματική. Όπως είναι φυσικό, όσο περισσότερες υπογραφές θα έφερε η συναλλαγματική τόσο πιο δύσκολος θα ήταν ο έλεγχος της και συνεπώς τόσο πιο πολλούς ενδοιασμούς θα είχε αυτός που θα ήθελε να αποκτήσει την συναλλαγματική και αυτό φυσικά θα ανέκοπτε την κυκλοφορία της συναλλαγματικής.

1. Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 53

Αντίθετα με την αρχή της αυτοτέλειας των υπογραφών αυτός που θέλει να αποκτήσει συναλλαγματική δεν έχει παρά να ελέγξει το κύρος μόνο της υπογραφής εκείνης στην οποία πρόκειται να στηρίξει το δικαίωμα του δηλαδή την απόκτηση της συναλλαγματικής.

2. Τα τυπικά στοιχεία της συναλλαγματικής.

Για να δημιουργηθεί υποχρέωση από συναλλαγματική δεν αρκεί μόνο η σύνταξη εγγράφου , το έγγραφο πρέπει να περιέχει τα τυπικά προαπαιτούμενα που ορίζει ο νόμος.

Η έλλειψη ή ανεπάρκεια έστω ενός από τα ουσιώδη τυπικά στοιχεία έχει ως συνέπεια ότι το έγγραφο δεν θα ισχύει ως συναλλαγματική και ότι κανείς υπογραφέας (εκδότης , αποδέκτης , οπισθογράφοι) δεν θα μπορεί να αντλήσει δικαιώματα ή υποχρεώσεις απ' αυτό. Η τυπικότητα και η αυστηρότητα του δικαίου της συναλλαγματικής έχει νόημα, διότι τα στοιχεία αυτά εγγυώνται την ασφάλεια της κυκλοφοριακής ικανότητας της συναλλαγματικής.¹

Τα οκτώ τυπικά στοιχεία της συναλλαγματικής είναι τα εξής :

1) Ονομασία «συναλλαγματική». Η χρησιμότητα άλλης λέξης π.χ. «τραβηκτική» , «εντολή» εκτός από την λέξη συναλλαγματική δεν αρκεί και τούτο διότι πρέπει ο οποιοσδήποτε να μπορεί να ξεχωρίζει αμέσως ότι πρόκειται για συναλλαγματική. Λειτουργεί δηλ. η λέξη «συναλλαγματική» σαν προειδοποιητικό σημείο για τις συνέπειες που μπορεί να έχει η υπογραφή σε τέτοιο έγγραφο. Η λέξη συναλλαγματική πρέπει να περιέχεται στο κείμενο του τίτλου (δεν αρκεί η αναγραφή μόνο στην επικεφαλίδα) και σε νοηματική αλληλουχία έτσι ώστε να μην είναι δυνατή η εκ των υστέρων προσθήκη της , επίσης εκτός του ότι η λέξη «συναλλαγματική» πρέπει να αναφέρεται στο κείμενο θα πρέπει να εκφράζεται και σε αυτήν την γλώσσα στην οποία συντάχθηκε το κείμενο .²

Επειδή επιτρέπεται η σύνταξη του κειμένου συναλλαγματικής που εκδίδεται στην Ελλάδα σε ξένη γλώσσα , μπορεί να χρησιμοποιηθεί , αντί της λέξης «συναλλαγματική» ο αντίστοιχος ξένος όρος (π.χ. bill of exchange, lettre de charge , cambiale , wechel , wisselbrief). Αν μία συναλλαγματική εκδόθηκε στο εξωτερικό απαιτούνται τα τυπικά στοιχεία της χώρας εκδόσεως. Έτσι αν μία συναλλαγματική εκδόθηκε στην Αγγλία , δεν απαιτείται να περιέχεται στο κείμενο της ο όρος «bill of exchange» , διότι κάτι τέτοιο δεν απαιτείται στο Αγγλικό δίκαιο.

1. Ν.Κ Ρόκας , αξιόγραφα , 1992 , σελ 59

2. Αριστείδου Γ Ροδοπούλου Πρωτοδίκου , Πιστωτικοί Τίτλοι Τόμος 1^{ος}
Συναλλαγματική & Γραμμάτιον εις Διαταγήν , 1962 σελ 13

Ο νόμος 5325 δεν απαιτεί την αναγραφή του κειμένου της συναλλαγματικής σε ειδικό έντυπο , ώστε η συναλλαγματική να είναι έγκυρη και όταν γίνεται χρήση οποιουδήποτε κομματιού χαρτιού. Το καθεστώς αυτό όμως μεταβλήθηκε μετά την καθιέρωση της υποχρεωτικής σύνταξης της συναλλαγματικής στα κυκλοφορούντα ειδικά έντυπα σφραγιστού χαρτιού , στα οποία υπάρχει ήδη έντυπο κείμενο , το οποίο πρέπει απλώς να συμπληρωθεί.

2) Απλή και καθαρή εντολή πληρωμής ορισμένου ποσού.

Ο όρος εντολή δεν χρησιμοποιείται κατά νομική κυριολεξία άλλη έχει την έννοια της διαταγής. Δεν υπάρχει ορισμένος τύπος της εντολής πληρωμής , ο συνήθης είναι «πληρώσετε δυνάμει της Παρούσης...» Η εντολή , για να είναι έγκυρη πρέπει να είναι απλή και καθαρή δηλ. χωρίς αιρέσεις όρους ή επιφυλάξεις.

Η εντολή πρέπει να αναφέρεται στην πληρωμή χρηματικού ποσού επομένως αποκλείεται η εντολή να αναφέρεται στην καταβολή αντικαταστατών πραγμάτων , όπως μπορεί να συμβαίνει στην έκταξη. Επίσης επιτρέπεται η έκδοση συναλλαγματικής σε ξένο νόμισμα. Στην περίπτωση αυτή η συναλλαγματική είναι πληρωτέα σε δραχμές με βάση την ισοτιμία του ξένου νομίσματος την ημέρα πληρωμής. Επιτρέπεται όμως και η ρήτρα πραγματικής πληρωμής σε ξένο νόμισμα οπότε η συναλλαγματική θα πληρωθεί στο νόμισμα αυτό και όχι σε δραχμές.

Το χρηματικό ποσό δεν αρκεί να είναι απλώς οριστό αλλά πρέπει να είναι ορισμένο. Ρήτρες αξίας είδους , αξίας χρυσού αποκλείονται. Από το ότι χρηματικό ποσό πρέπει να είναι ορισμένο συνεπάγεται ότι πρέπει να είναι και ενιαίο. Γι' αυτό ρήτρα τόκου , ρήτρα δηλ. κατά την οποία επιπλέον του ποσού πρέπει να πληρωθεί και τόκος απαγορεύεται και θεωρείται ότι δεν είναι γραμμένη. Αν τα μέρη θέλουν το ποσό να είναι έντοκο θα πρέπει να συνυπολογίσουν εκ των προτέρων τους τόκους και να τους συμπεριλάβουν στο πληρωτέο ποσό.¹ Το αν το ποσό θα γραφεί αριθμητικά ή ολογράφως ή και τα δύο εναπόκειται στον εκδότη. Στα έντυπα συναλλαγματικών που κυκλοφορούν προβλέπεται συμπλήρωση του ποσού και αριθμητικά και ολογράφως πράγμα που δυσχεραίνει τις πλαστογραφίες. Σε περίπτωση ασυμφωνίας υπερισχύει , η ολόγραφη γραφή. Αν το ποσό αναφέρεται δύο φορές , είτε αριθμητικά είτε ολογράφως , διαφέρουν Δε μεταξύ τους ισχύει το μικρότερο από τα δύο ποσά.

3) Το όνομα του πληρωτή , δηλ. αυτού , ο οποίος πρέπει να πληρώσει. Στα έντυπα συναλλαγματικών που κυκλοφορούν υπάρχει χώρος κάτω από το κείμενο αριστερά για την συμπλήρωση του ονόματος και της διεύθυνσης του πληρωτή , αν και η σημείωση της διεύθυνσης δεν είναι απαραίτητο στοιχείο για το κύρος της συναλ

1. Ν.Κ Ρόκας , αξιόγραφα , 1992 , σελ 61

λαγματικής. Ο πληρωτής μπορεί να είναι νομικό ή φυσικό πρόσωπο σε αυτή την περίπτωση αναγράφεται η επωνυμία ή το αστικό του όνομα.¹ Το κύρος της συναλλαγματικής δεν επηρεάζεται αν σημειώνεται το όνομα ή η επωνυμία ακόμα και ανύπαρκτου προσώπου. Βέβαια μη υπαρκτό πρόσωπο δεν μπορεί να αποδεχθεί, η συναλλαγματική όμως δεν θα είναι χωρίς αξία, διότι ευθύνεται ο εκδότης και οι οπισθογράφοι. Ως πληρωτές μπορούν να σημειωθούν περισσότερα πρόσωπα (π.χ. μέλη κοινοπραξίας) αλλά για ολόκληρο το ποσό και όχι συμμετρως ή κατ' επιλογή. Πληρωτής μπορεί να ορισθεί και ο ίδιος ο εκδότης, όπως όταν το κεντρικό κατάστημα εταιρείας κατονομάζει ένα κατάστημα της ως πληρωτή, οπότε η εταιρεία είναι εκδότης και πληρωτής.

4) Χρόνος λήξης, το στοιχείο αυτό μπορεί να αναγράφεται οπουδήποτε στη συναλλαγματική, αρκεί να καλύπτεται από την υπογραφή. Συνήθως, αναγράφεται έξω από το κείμενο, επάνω δεξιά, ως επικεφαλίδα. Η σημείωση του χρόνου λήξεως έχει μεγάλη σημασία γιατί έτσι προσδιορίζεται ο χρόνος κατά τον οποίο πρέπει να εμφανισθεί προς πληρωμή η συναλλαγματική, συνεπώς και ο χρόνος πληρωμής της. Πάντως όμως ο χρόνος λήξεως δεν είναι οπουδήποτε ουσιώδης προϋπόθεση για το κύρος της συναλλαγματικής. Πραγματικά και ο χωρίς το στοιχείο αυτό, η συναλλαγματική μπορεί να λειτουργήσει. Γιατί, κατά το νόμο, η συναλλαγματική που εκδίδεται χωρίς χρόνο λήξεως θεωρείται ως συναλλαγματική όψεως.² (βλέπε παράρτ. Παρ. Νο 3).

Ο καθορισμός του χρόνου λήξεως της συναλλαγματικής μπορεί να γίνει κατά τέσσερις τρόπους α) εν όψει, β) μετά προθεσμία από την όψη, γ) μετά προθεσμία από τη χρονολογία (εκδόσεως) και, δ) σε ρητή ημέρα.

Οι τρόποι αυτοί καθορισμού της λήξεως συναλλαγματικής είναι οι μοναδικοί που επιτρέπονται από το νόμο. Κάθε συναλλαγματικές που αναγράφουν άλλους τρόπους λήξεως είναι άκυρες. Έτσι, είναι άκυρη η συναλλαγματική που λήγει «μετά την οπισθογράφηση της» ή «μετά την όχληση προς πληρωμή». Πολύ περισσότερο, είναι άκυρη η συναλλαγματική της οποίας ο χρόνος λήξεως εξαρτάται από γεγονότα έξω από το κείμενο της όπως, από την έναρξη ή την λήξη μίας διεθνούς εκθέσεως, πράγμα το οποίο άλλωστε θα ήταν αντίθετο και με την αρχή της γραμματοπάγειας.³

1. Αριστείδου Γ Ροδοπούλου Πρωτοδίκου, Πιστωτικοί Τίτλοι Τόμος 1^{ος}

Συναλλαγματική & Γραμμάτιον εις Διαταγήν, 1962 σελ 13

2. Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 60

3. Αριστείδου Γ Ροδοπούλου Πρωτοδίκου, Πιστωτικοί Τίτλοι Τόμος 1^{ος}

Συναλλαγματική & Γραμμάτιον εις Διαταγήν, 1962 σελ 14

Τέλος , η συναλλαγματική είναι άκυρη και όταν αναγράφει διαδοχικές λήξεις (π.χ. «λήξη στις 31 Ιανουαρίου ή (και) στις 31 Μαρτίου»). Και αυτό , γιατί έτσι δημιουργείται αβεβαιότητα σχετικά με το τόσο σημαντικό στοιχείο της συναλλαγματικής.

5) Τόπος πληρωμής. Ο τόπος πληρωμής δυνατόν να συμπίπτει με τον τόπο εκδόσεως (τοπική συναλλαγματική) ή να είναι διάφορος (συναλλαγματική αποστάσεως). Αν δεν σημειώνεται τόπος πληρωμής η συναλλαγματική είναι ανίσχυρη. Εφ' όσον όμως μαζί με το όνομα του πληρωτή σημειώνεται , μολονότι δεν απαιτείται τόπος , ο τόπος αυτός θεωρείται όχι μόνο ως τόπος κατοικίας του πληρωτή αλλά και ως τόπος πληρωμής. Αντίθετα ο τόπος εκδόσεως δεν ισχύει και ως τόπος πληρωμής. Ο εκδότης μπορεί να ορίσει ως τόπο πληρωμής την κατοικία τρίτου προσώπου ως δεκτικού καταβολής , είτε αυτός βρίσκεται στην πόλη του πληρωτή είτε σε άλλη πόλη , οπότε ο πληρωτής θα πρέπει να πληρώσει στον τόπο αυτόν (συναλλαγματική «εις κατοικίαν»). Συνήθως η κατοικία τρίτου προσώπου είναι τράπεζα ή υποκατάστημα τράπεζας , έτσι δε είναι διατυπωμένα και τα έντυπα συναλλαγματικών που κυκλοφορούν.

Ο τόπος πληρωμής πρέπει να σημειώνεται από τον ίδιο τον εκδότη. Ο πληρωτής δεν μπορεί να συμπληρώσει το κενό αργότερα κατά την αποδοχή. Εν τούτοις αν η συναλλαγματική είναι πληρωτέα στην κατοικία του πληρωτή μπορεί αυτός κατά την αποδοχή να σημειώσει τη διεύθυνση που θα γίνει η πληρωμή. Μπορεί επίσης ο πληρωτής κατά την αποδοχή να σημειώσει ως τόπο πληρωμής την κατοικία τρίτου , ως δεκτικό καταβολής , σε περίπτωση που ο εκδότης είχε σημειώσει τόπο πληρωμής διάφορο της κατοικίας του πληρωτή χωρίς να υποδείξει τρίτον στον οποίον να γίνει η πληρωμή. Ο τόπος πληρωμής πρέπει να είναι υπαρκτός , αλλιώς η συναλλαγματική είναι άκυρη. Άκυρη είναι και όταν σημειώνονται περισσότεροι τόποι πληρωμής.

6) Το όνομα του λήπτη δηλ. εκείνου στον οποίο η εις διαταγή του οποίου θα γίνει η πληρωμή. Η σημείωση του ονόματος του λήπτη γίνεται κατά οποιονδήποτε σαφή τρόπο , όπως π.χ. «πληρώσατε στον Λ» ή «στον Λ ή εις διαταγή του» ή «εις διαταγή του Λ». Πάντως η προσθήκη της ρήτρας «εις διαταγήν» δεν απαιτείται αφού η συναλλαγματική είναι γεννημένη εις διαταγή. Το κύρος της συναλλαγματικής δεν παραβλέπεται , ακόμα και αν το όνομα ή η επωνυμία του κατονομαζόμενου ως λήπτη είναι ανύπαρκτο , οπότε δεν υπάρχει δικαιούχος. Η έκδοση όμως συναλλαγματικής στον κομιστή επιφέρει ακυρότητα.¹

1. Ν.Κ Ρόκας , αξιόγραφα , 1992 , σελ 64

Ως λήπτης μπορεί να σημειωθεί και ο ίδιος ο εκδότης , οπότε εκδότης και λήπτης είναι ο ίδιο πρόσωπο (συνήθης τύπος «πληρώσατε εις διαταγή εμού του ιδίου» ή «εις εμέ τον ίδιον»).

Η δυνατότητα αυτή χρησιμοποιείται στην πράξη σε περίπτωση που ο εκδότης δεν γνωρίζει κατά τον χρόνο της έκδοσης σε ποιόν πρόκειται να μεταβιβάσει τη συναλλαγματική. Όταν το πρόσωπο αυτό καθοριστεί , μπορεί αργότερα να του οπισθογραφήσει τη συναλλαγματική ως λήπτης. Επειδή η συναλλαγματική μπορεί να εκδοθεί και με πληρωτή τον ίδιο τον εκδότη , είναι δυνατόν εκδότης , πληρωτής και λήπτης να είναι το ίδιο πρόσωπο. Στην περίπτωση αυτή , απαίτηση από συναλλαγματική δημιουργείται, όταν οπισθογραφηθεί από τον εκδότη. Συνεπώς η ύπαρξη τριγωνικής σχέσης στη συναλλαγματική αποτελεί μεν κατά νόμο τον κανόνα , όχι όμως και εννοιολογικό της στοιχείο , όπως συμβαίνει στην έκταξη.

Αν δεν σημειώνεται το όνομα του λήπτη , το κύρος της συναλλαγματικής μπορεί να σωθεί , αν γίνει δεκτό ότι πρόκειται για συναλλαγματική εις διαταγή του ίδιου του εκδότη , εφ' όσον η υπογραφή του στο πίσω μέρος της συναλλαγματικής βρίσκεται στην αρχή της αλυσίδας οπισθογραφήσεων. Επιτρέπεται η σημείωση περισσότερων προσώπων ως ληπτών , εφ' όσον η άσκηση των δικαιωμάτων τους γίνεται από κοινό εκπρόσωπο και όχι επιλεκτική ή συμμετρως.

7) Χρονολογία και τόπος εκδόσεως.

α) Αν λείπει η χρονολογία (ημερομηνία) εκδόσεως , η συναλλαγματική είναι άκυρη. Δεν έχει σημασία σε ποίο σημείο της συναλλαγματικής θα τεθεί. Στα κυκλοφορούντα έντυπα σημειώνεται κάτω από το κείμενο και πάνω από την υπογραφή του εκδότη , μπορεί όμως να τεθεί και πάνω αριστερά , αρκεί να φαίνεται καθαρά ότι πρόκειται για τη χρονολογία εκδόσεως και να συνοδεύεται από την υπογραφή του εκδότη. Η σημείωση ανακριβούς ημερομηνίας δεν παραβιάζει το κύρος της συναλλαγματικής αρκεί να είναι υπαρκτή (όχι δηλ. την 32α Ιανουαρίου ή την 29ήν Φεβρουαρίου μη δίσεκτου έτους) και ορισμένη. Επίσης η ψευδής χρονολογία δεν βιάζει , εκτός εάν τεθεί προς κάλυψη ανικανότητας του εκδότη προς δικαιοπραξίαν.¹ Η προχρονολόγηση δεν επηρεάζει το κύρος της συναλλαγματικής αλλά ούτε η μεταχρονολόγηση , αρκεί να είναι έστω και μία ημέρα προγενέστερη από τον χρόνο λήξης. Συναλλαγματική σε ρητή ημέρα , στην οποία η χρονολογία εκδόσεως έχει καθοριστεί μετά τον χρόνο λήξεως , είναι κατά την κρατούσα γνώμη άκυρη.

β) Η έλλειψη του τόπου εκδόσεως έχει ως συνέπεια την ακυρότητα της συναλλαγματικής. Αν όμως δίπλα στο όνομα του εκδότη

1 Αριστείδου Γ Ροδοπούλου Πρωτοδίκου , Πιστωτικοί Τίτλοι Τόμος 1^{ος}
Συναλλαγματική & Γραμμάτιον εις Διαταγήν , 1962 σελ 15

σημειώνεται τοπική ένδειξη , τότε ισχύει ο τόπος αυτός ως τόπος εκδόσεως. Ο τόπος εκδόσεως σημειώνεται όπου και η χρονολογία εκδόσεως. Η ένδειξη δεν είναι ανάγκη να είναι αληθινή , αρκεί να είναι υπαρκτή. Ανεπίτρεπτη είναι η σημείωση περισσοτέρων τόπων. Εδώ αξίζει να αναφέρουμε ότι αν εκδοθεί συναλλαγματική κατά θαλάσσιο ή εναέριο ταξίδι ως τόπος έκδοσης πρέπει να σημειωθεί το πλοίο ή το αεροπλάνο επ' ακριβώς μη αρκούσης της σημείωσης «επί πλοίου ή επί θαλάσσης ή απλώς επί αεροσκάφους».

8) Υπογραφή του εκδότη , δηλ. του ονόματος και του επωνύμου εκείνου ο οποίος εκδίδει τη συναλλαγματική. Η υπογραφή πρέπει να είναι ιδιόχειρη όχι δηλ. με μηχανικό μέσο (π.χ. σφραγίδα) , πρέπει δε να τίθεται στο εμπρός μέρος και στο τέλος του κειμένου , ώστε να καλύπτει ολόκληρο το κείμενο της συναλλαγματικής.¹

Αντίθετα δεν είναι ανάγκη να είναι και ιδιόγραφη , αφού με το όνομα του εκδότη μπορεί να υπογράψει και ο αντιπρόσωπος. Εφ' όσον εκδότης είναι νομικό πρόσωπο , ο εκπρόσωπος του υπογράφει δίπλα ή κάτω από την επωνυμία του , η οποία μπορεί να τεθεί και με σφραγίδα. Σε περίπτωση συλλογικής εκπροσώπησης αρκεί η υπογραφή από έναν , εφόσον οι υπόλοιποι συναινούν ή εγκρίνουν άτυπα. Για την έκδοση συναλλαγματικής από περισσότερα πρόσωπα ισχύουν όσα εκτέθηκαν για τους περισσότερους πληρωτές.

(βλέπε παράρτ. παρ. Νο 4)

Για να γεννηθεί ενοχή από συναλλαγματική δεν είναι απαραίτητο να υπογράψει ο εκδότης με το πραγματικό του όνομα ή ο εκδότης να είναι καν υπαρκτό πρόσωπο. Συναλλαγματική , στην οποία η υπογραφή του εκδότη έχει πλαστογραφηθεί ή έχει τεθεί η υπογραφή ανύπαρκτου προσώπου ή ψευδοαντιπροσώπου είναι έγκυρη. Άλλο το ζήτημα αν ο πλαστογράφος , ο πράγματι υπογράψας και ο ψευδοαντιπρόσωπος ευθύνονται , το οποίο απαντάται καταφατικά.

(βλέπε παράρτ. παρ. Νο5)

3. Συνέπειες από την έλλειψη τυπικών στοιχείων.

α) Ακυρότητα της συναλλαγματικής.

Αν λείπει ένα από τα μη αναπληρούμενα στοιχεία η συναλλαγματική είναι άκυρη, με συνέπεια τη μη δημιουργία υποχρέωσης για κανένα οφειλέτη (εκδότη αποδέκτη, οπισθογράφους). Η αρχή της τυπικότητας και αυστηρότητας του δικαίου της συναλλαγματικής αποκλείει τη συμπλήρωση ελλειπόντων τυπικών στοιχείων με βάση την εικαζόμενη βούληση των μερών ή περιστασιακά που βρίσκονται εκτός από το κείμενο της συναλλαγματικής.

Τα τυπικά στοιχεία της συναλλαγματικής πρέπει να υπάρχουν όλο το χρονικό διάστημα μέχρι την άσκηση της απαίτησης από τον κομιστή.¹ Μερική καταστροφή της συναλλαγματικής (σκίσιμο, μουτζούρες, διαγραφές κ.λ.π.) που αφορούν ουσιώδες τμήμα της συναλλαγματικής την καθιστούν άκυρη. Στην περίπτωση αυτή μπορεί να κηρυχθεί ο τίτλος ανίσχυρος. Η εκ των υστέρων συμπλήρωση ατελούς συναλλαγματικής δεν θεραπεύει αναδρομικά το τυπικό ελάττωμα. Γι' αυτό οι μέχρι τότε υπογραφές εξακολουθούν να μην ευθύνονται, ενώ αντίθετα ευθύνονται αυτοί που υπέγραψαν μεταγενέστερα. (βλέπε παράρτ. παρ. Νο 6)

Σε αντίθεση με τη λευκή συναλλαγματική, η οποία έχει συμφωνηθεί να εκδοθεί όχι πλήρης, στην προκειμένη περίπτωση η συναλλαγματική εκδόθηκε από παραδρομή ατελής. Η εκ των υστέρων αλλοίωση του κειμένου συναλλαγματικής (π.χ. αλλαγή του ποσού, του χρόνου λήξεως) δεν επιφέρει ακυρότητα.

Εφ' όσον η αλλοίωση έγινε χωρίς τη σύνεση των μέχρι τότε υπογραφέων, αυτοί ευθύνονται σύμφωνα με το αρχικό κείμενο, ενώ οι μεταγενέστεροι σύμφωνα με το νέο.²

β) Μετατροπή

Σε περίπτωση ακυρότητας συναλλαγματικής, λόγω ελλείψεων τυπικών στοιχείων, θα πρέπει με βάση την εικαζόμενη βούληση των μερών να εξετάζεται αν συντρέχουν στη συγκεκριμένη περίπτωση προϋποθέσεις μετατροπής της σε άλλη δικαιοπραξία. Αν υπάρχει έγκυρη ρήτρα «εις διαταγήν» και συντρέχουν οι λοιπές προϋποθέσεις, η συναλλαγματική μπορεί να μετατραπεί σε εμπορική εντολή πληρωμής ή προκειμένου για την υποχρέωση του αποδέκτη, σε εμπορικό χρεωστικό ομόλογο. Αν κανένα από τα μέρη δεν έχει εμπορική ιδιότητα, μπορεί η άκυρη συναλλαγματική να μετατραπεί σε έκταξη, εφ' όσον μετέχουν τρία πρόσωπα. (βλέπε παράρτ. παρ. Νο 3)

1. Ν.Κ Ρόκας, αξιόγραφα, 1992, σελ 66

2. Ν.Κ Ρόκας, αξιόγραφα, 1992, σελ 67

γ) Χαρτοσήμανση

Παρ' ότι η τρίτη διεθνής σύμβαση της Γενεύης το 1923, την οποία δεν επικύρωσε η Ελλάς, απαγορεύει νομοθετική ρύθμιση τέτοια η οποία να εξαρτά την εγκυρότητα της συναλλαγματικής από την χαρτοσήμανση της.

Το άρθρο 2 ν.δ 251/1973 ορίζει ότι συναλλαγματική που δεν έχει από την αρχή χαρτοσημανθεί νομίμως είναι άκυρη. Ακυρότητα επέρχεται όταν η συναλλαγματική δεν συντάχθηκε στα κυκλοφορούντα ειδικά έντυπα σφραγιστού χάρτου (ενσήμου), όταν παραλείφθηκε η χαρτοσήμανση με το κανονικό πλέον επίσημα, και όταν δεν διαγράφηκε το κινητό χαρτόσημο. (βλέπε παράρτ. παρ. Νο 3)

Σε χαρτοσήμανση υποβάλλεται μόνο η έκδοση της συναλλαγματικής όχι η οπισθογράφιση η τριτεγγύηση και η εξόφληση της. Η χαρτοσήμανση πρέπει να γίνεται ήδη κατά την έκδοση της συναλλαγματικής, ώστε η εκ των υστέρων χαρτοσήμανση να μην θεραπεύει την ακυρότητα.

4. Είδη Συναλλαγματικής.

Με βάση διάφορα κριτήρια , γίνονται οι εξής διακρίσεις της συναλλαγματικής , τέλεια συναλλαγματική ,ατελής συναλλαγματική λευκή συναλλαγματική εικονική συναλλαγματική , συναλλαγματική ευκολίας και καταπιστευματική συναλλαγματική.

α) Τέλεια συναλλαγματική είναι εκείνη που έχει όλα τα απαραίτητα στοιχεία τα οποία επιβάλλει ο νόμος.

β) Ατελής συναλλαγματική είναι εκείνη που είναι ελλιπής ως προς κάποιο στοιχείο κατά την έκδοση της .

Π.χ. λείπει ο χρόνος λήξης ή ο τόπος πληρωμής ή ο τόπος έκδοσης.

γ) Εικονική συναλλαγματική είναι εκείνη που περιέχει όλα τα στοιχεία που αξιώνει ο νόμος κατά την έκδοση της όπως συμφωνήθηκε ότι δεν εκδίδεται 'σπουδαίος' αλλά απλώς κατά φαινόμενο 'για πλάκα' ο εκδότης την παραδίδει στον λήπτη. Η εικονική συναλλαγματική είναι άκυρη. Η ακυρότητα αυτή δεν προτείνεται κατά του κομιστή της συναλλαγματικής που την απέκτησε από τον πρώτο λήπτη , εκτός αν κατά την κτήση της ενέργησε 'εν γνώση' προς βλάβη του οφειλέτη.

δ) Συναλλαγματικές ευκολίας. Κατά τον ορισμό που δίνουν τα δικαστήρια μας , συναλλαγματική ευκολίας είναι εκείνη που υπογράφεται από τον αποδέκτη προς διευκόλυνση του λήπτη , χωρίς να υπάρχει ουσιαστική σχέση μεταξύ τους ή οικονομικό αντίρροπο για την κάλυψη του. Είναι γνήσιο έγγραφο αλλά δεν έχει αληθινό περιεχόμενο.¹

ε) Καταπιστευματική συναλλαγματική κατά τη νομολογία μας υπάρχει στην περίπτωση , κατά την οποία συμφωνήθηκε μεταξύ εκδότη και αποδέκτη ότι ο πρώτος θα δικαιούται να εισπράξει τη συναλλαγματική μόνο αν εκπληρωθούν ορισμένοι όροι που συμφωνήθηκαν μεταξύ τους. Π.χ. ο αποδέκτης θα υποχρεούται να πληρώσει συναλλαγματική ποσού 10.000δρχ. αν ο εκδότης του παραδώσει προηγούμενη ισόποση συναλλαγματική , αποδοχής του πρώτου ή αν του παραδώσει προηγουμένως πρακτικό του διοικητικού συμβουλίου της Α.Ε που να εγγυάται η εταιρεία την καλή λειτουργία της μηχανής που αγόρασε.

Στ) Τέλος υπάρχει και η λευκή συναλλαγματική , γι' αυτήν θα μιλήσουμε εκτενέστερα. Η λευκή συναλλαγματική είναι ατελής κατά την έκδοση της , η οποία όμως πρόκειται να συμπληρωθεί αργότερα με βάση τις συμφωνίες των συμβαλλομένων. Επομένως διαφέρει η

1.Λευτέρης Σκαλίδης , Δίκαιο Αξιογράφων , Γ έκδοση , σελ. 41

λευκή συναλλαγματική από την ατελή , διότι η ατέλεια της λευκής συναλλαγματικής είναι ηθελημένη και προσωρινή , αφού τα ελλείποντα κενά θα συμπληρωθούν αργότερα. Το στοιχείο , το οποίο συνήθως μένει κενό και το οποίο θα συμπληρωθεί αργότερα , είναι το ποσό της συναλλαγματικής. Και τούτο διότι πολλές φορές δεν είναι ακόμη προσδιορισμένο το ύψος της απαίτησης του λήπτη κατά του εκδότη κατά τον χρόνο έκδοσης της συναλλαγματικής. Άλλοτε πάλι δεν γνωρίζει ο εκδότης μέχρι ποίο ποσό μπορεί να αποδεχθεί ο πληρωτής κ.λ.π. Σε τέτοιες περιπτώσεις ο εκδότης υπογράφει τη συναλλαγματική και εξουσιοδοτεί τον λήπτη να την συμπληρώσει αυτός. Είναι επίσης δυνατόν ο πληρωτής να εξουσιοδοτήσει τον εκδότη να συμπληρώσει αυτός το ποσό σε συναλλαγματική την οποία έχει αποδεχθεί. Εκτός όμως από το ποσό μπορεί να λείπει οποιοδήποτε άλλο στοιχείο από λευκή συναλλαγματική. Αρκεί να υπάρχει η υπογραφή έστω ενός οφειλέτη δηλ. του εκδότη του αποδέκτη ή οπισθογράφου.¹

Το θεσμό της λευκής συναλλαγματικής τον επέβαλλαν οι ανάγκες της πρακτικής. Στην αρχή αναγνωρίσθηκε εθιμικά , με τη συγκατάνευση της θεωρίας και της νομολογίας πολλών χωρών. Και αργότερα πέρασε στον ενιαίο νόμο της Γενεύης για τη συναλλαγματική και το γραμμάτιο εις διαταγή.²

Από το κείμενο της διατάξεως αυτής , όμως συνάγονται έμμεσα και τα εξής : πρώτο , το κύρος της λευκής συναλλαγματικής που λαμβάνεται μάλιστα ως αυτονόητο και δεύτερο , τα στοιχεία της έννοιας και , σε ορισμένο μέτρο , η λειτουργία της. Έτσι τα στοιχεία της έννοιας της λευκής συναλλαγματικής είναι δύο : α) Η ηθελημένη παράλειψη ενός ή περισσοτέρων στοιχείων της συναλλαγματικής και β) Η συμφωνία για μεταγενέστερη συμπλήρωση τους. Μέχρι να συμπληρωθεί η λευκή συναλλαγματική είναι άκυρη , αν το στοιχείο που λείπει είναι από αυτά που δεν αναπληρώνονται , ενώ όταν συμπληρωθεί γίνεται πλήρης και μάλιστα αναδρομικά , σαν να είχε εξ' αρχής το περιεχόμενο που απέκτησε με τη συμπλήρωση.

Η ηθελημένη παράλειψη ενός ή περισσοτέρων τυπικών στοιχείων της συναλλαγματικής πρέπει να συνοδεύεται από συμφωνία για αναπλήρωση τους. Συμφωνία άλλωστε που είναι αποφασιστική προκειμένου αργότερα να κριθεί αν η συμπλήρωση έγινε κανονικά. Στην συμφωνία αυτή περιέχεται εξουσιοδότηση του υπογραφέα προς συμπλήρωση των κενών της συναλλαγματικής από άλλο πρόσωπο. Η συμφωνία, με την οποία παρέρχεται η εξουσιοδότηση συμπλήρωσης , είναι ουσιώδες στοιχείο της λευκής συναλλαγματικής.³

1. Ν.Κ Ρόκας , αξιόγραφα , 1992 , σελ 71

2. Α. Κιάντου Παμπουκή , Δίκαιον Αξιογράφων , Αθήνα 1989 , σελ. 76

3. Ν.Κ Ρόκας , αξιόγραφα , 1992 , σελ 72

Αν ο λήπτης συμπληρώσει ατελή συναλλαγματική , την οποία ο εκδότης υπολαμβάνει ότι είναι πλήρης , τότε δεν πρόκειται για λευκή συναλλαγματική , ώστε να θεραπεύεται η ακυρότητα της με τη μεταγενέστερη συμπλήρωση , επιπλέον δεν συντελείται νόθευση εγγράφου.

Η έκταση και το περιεχόμενο του δικαιώματος προς συμπλήρωση είναι συνάρτηση του περιεχομένου της συμφωνίας για την συμπλήρωση. Από αυτή πραγματικά, θα συναχθεί ο τρόπος, ο χρόνος και οι λοιποί όροι κατά τους οποίους πρέπει να γίνει η συμπλήρωση. Και αν μεν η συμφωνία είναι ρητή και σαφής δεν υπάρχει θέμα αν όμως συνάγεται σιωπηρά, τότε δημιουργούνται θέματα που ως επί το πλείστον, εξαρτώνται από τις δυνατότητες αποδείξεως.

Τόσο η συμφωνία όσο και η εξουσιοδότηση και το δικαίωμα προς συμπλήρωση κρίνονται κατά το κοινό δίκαιο και όχι κατά το δίκαιο της συναλλαγματικής.¹

Ειδικότερα το δικαίωμα συμπληρώσεως χαρακτηρίζεται ως διαπλαστικό, αλλά ο χαρακτηρισμός αυτός δεν ικανοποιεί θεωρητικά. Το δικαίωμα αυτό εξ' άλλου είναι αμετάκλητο και εν αμφιβολία μεταβιβαστό τόσο αιτία θανάτου όσο και εν ζωή. Όσον αφορά όμως τη μεταβίβαση εν ζωή υπάρχει αμφισβήτηση ως προς τον τρόπο κατά τον οποίο αυτή μπορεί να γίνει. Κατά την πιο διαδεδομένη άποψη, το δικαίωμα προς συμπλήρωση μεταβιβάζεται μαζί με τον τίτλο.

Έτσι αν ο λήπτης δεν συμπληρώσει τελικά τα κενά στοιχεία, η συναλλαγματική παραμένει ανίσχυρη. Αντίθετα, με τη μεταγενέστερη συμπλήρωση τους η συναλλαγματική αποκτά αναδρομική ισχύ για όλους όσους είχαν υπογράψει μέχρι τότε.

Ζήτημα τίθεται σε περίπτωση που η συναλλαγματική συμπληρωθεί ενάντια στα συμφωνηθέντα. Όπως π.χ. όταν γραφεί μεγαλύτερο ποσό από αυτό που είχε συμφωνηθεί. Η περίπτωση αυτή φέρνει σε σύγκρουση δύο αντίθετα συμφέροντα. Αυτού που υπέγραψε και έδωσε την εξουσιοδότηση για συμπλήρωση της λευκής συναλλαγματικής, ο οποίος δεν θέλει να αναλάβει υποχρέωση για ποσό μεγαλύτερο από το συμφωνηθέν, και του τρίτου, ο οποίος απέκτησε τη συναλλαγματική και εύλογα απαιτεί πληρωμή για ολόκληρο το αναγραφόμενο ποσό. Το αίτημα της απρόσκοπτης λειτουργίας της συναλλαγματικής απαιτεί προτίμηση των συμφερόντων του τρίτου κομιστή. Συνεπώς αν λευκή συναλλαγματική που συμπληρώθηκε με ποσό μεγαλύτερο από το συμφωνηθέν μεταβιβάστηκε σε τρίτο ο οφειλέτης από τη συναλλαγματική ευθύνεται όχι μόνο για το συμφωνηθέν αλλά για ολόκληρο το αναγραφόμενο ποσό.² Συνεπώς αυτός που υπέγραψε τη συναλλαγματική σε αντίθεση με τον ανίκανο, αυτόν του οποίου πλαστογραφήθηκε η υπογραφή και εκείνον ο οποίος εκπροσωπήθηκε από ψευδοαντιπρόσωπο φέρει τον κίνδυνο ενδεχόμενης ευθύνης του για οποιοδήποτε μεγαλύτερο ποσό. Βέβαια η ευθύνη αυτή του υπογραφέα υπάρχει μόνο απέναντι σε καλόπιστους τρίτους. Γι' αυτό αν ο κομιστής της συναλλαγματικής γνώριζε ή από βαριά αμέλεια αγνοούσε ότι η συναλλαγματική

1. Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 80

2. Ν.Κ Ρόκας, αξιόγραφα, 1992, σελ 72

συμπληρώθηκε αντίθετα προς τα συμφωνηθέντα , μπορεί να ασκήσει την απαίτηση του μόνο για το συμφωνηθέν και όχι για το αναγραφόμενο ποσό. Αυτονόητο είναι επίσης ότι , αν η συναλλαγματική παρέμεινε στα χέρια του λήπτη , δεν μεταβιβάστηκε δηλ. σε τρίτο , ο υπογραφέας ευθύνεται απέναντι του μόνο μέχρι το συμφωνηθέν ποσό. Εκτός αν ενέκρινε την υπέρβαση αυτή. Οι ίδιες λύσεις αρμόζουν , όταν η αντισυμβατική συμπλήρωση των ελλειπόντων στοιχείων δεν γίνουν από τον ίδιο τον λήπτη αλλά από τρίτον , στον οποίο , μαζί με τη μεταβίβαση της λευκής συναλλαγματικής , μεταβιβάστηκε και η εξουσιοδότηση για την συμπλήρωση της.¹

1. Λευτέρης Σκαλίδης , Δίκαιο Αξιογράφων , Γ έκδοση , σελ. 43

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΧΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ

Α1 Μεταβίβαση της συναλλαγματικής γενικά.

1) Η συναλλαγματική , ως μέσο παροχής πιστώσεως , εκπληρώνει τον προορισμό της κατά την λήξη της. Αλλά , ως μέσο κυκλοφορίας των απαιτήσεων , τον εκπληρώνει και νωρίτερα με την μεταβίβαση της. Όταν , συνεπώς , θέλει κανείς να αξιοποιήσει τη συναλλαγματική πριν τη λήξη της , πρέπει να τη μεταβιβάσει

Η μεταβίβαση της συναλλαγματικής μπορεί να γίνει είτε «εν ζωή» είτε «αιτία θανάτου». Για τη μεταβίβαση της συναλλαγματικής «εν ζωή» , υπάρχουν δυο κατ' αρχή , δυνατότητες α) η εκχώρηση και β) η οπισθογράφιση. Αν όμως η συναλλαγματική έχει την τελευταία οπισθογράφιση λευκή , μπορεί να μεταβιβασθεί και με απλή παράδοση ως κινητό¹.

Α. Μεταβίβαση με εκχώρηση.

Αν και ο νόμος προβλέπει ότι η συναλλαγματική μεταβιβάζεται με ειδικό τρόπο του δικαίου της συναλλαγματικής , δηλ. με οπισθογράφιση , δεν αμφισβητείται ότι η ενσωματωμένη απαίτηση μπορεί να μεταβιβασθεί και με εκχώρηση , (βλέπε παράρτημα παρ. Νο 7).

Βέβαια σπάνια μεταβιβάζεται η συναλλαγματική με εκχώρηση λόγω των μειονεκτημάτων που παρουσιάζει σε σύγκριση με την οπισθογράφιση. Άλλο το ζήτημα ότι η ονομαστική συναλλαγματική , ως αξιόγραφο, μπορεί να μεταβιβασθεί μόνο με εκχώρηση. Αποτέλεσμα κοινής εκχώρησης έχει και η οπισθογράφιση.²

Κατά την κρατούσα γνώμη , εκτός από τη σύμβαση εκχώρησης απαιτείται και η παράδοση του τίτλου για να απαιτηθεί το δικαίωμα. Η γνώμη αυτή είναι ορθή ιδίως για το Ελληνικό δίκαιο . Αν γινόταν δεκτή η αντίθετη γνώμη , θα επήρχετο διάσπαση μεταξύ ενσωματωμένου δικαιώματος και κυριότητας στο έγγραφο με αποτέλεσμα τη διακινδύνευση της ασφάλειας των συναλλαγών. Φυσικά , η διχογνωμία δεν έχει ιδιαίτερη πρακτική σημασία , αφού ο εκδοχέας , για να μπορέσει να ασκήσει το ενσωματωμένο δικαίωμα θα πρέπει να έχει φροντίσει να αποκτήσει την κατοχή του εγγράφου. Πάντως ο εκχωρητής είναι υποχρεωμένος να παραδώσει τη συναλλαγματική στον εκδοχέα³. (βλέπε παράρτημα παρ. Νο 8).

1. Α. Κιάντου Παμπούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , Αθήνα 1989 , σελ. 101

2. Ν.Κ Ρόκας , αξιόγραφα , 1992 , σελ 78

3. Ν.Κ Ρόκας , αξιόγραφα , 1992 , σελ 79

Βέβαια άτυπη δικαιοπραξία για να έχει όμως αποτελέσματα απέναντι στον οφειλέτη , χρειάζεται αναγγελία προς αυτόν , Αντίθετα , η οπισθογράφηση γίνεται εγγράφως , δηλ. με σημείωση πάνω στη συναλλαγματική , καθώς και με παράδοση του τίτλου στον αποκτώντα. Συνεπώς είναι η τυπική δικαιοπραξία , απαλλαγμένη όμως από την σκληρή «διατύπωση της αναγγελίας».¹

B. Μεταβίβαση με οπισθογράφηση.

I Έννοια και νομική φύση της οπισθογράφησης.

1. Οπισθογράφηση είναι η έγγραφη μονομερής δήλωση βουλήσεως του οπισθογράφου , συνήθως στην πίσω πλευρά της συναλλαγματικής ; ότι η συναλλαγματική δεν θα πληρωθεί σ' αυτόν αλλά σε τρίτο πρόσωπο , τον υπερού η οπισθογράφηση. Η οπισθογράφηση είναι συνήθως τρόπος μεταβίβασης των αξιογράφων εις διαταγή. Δεν ταυτίζεται , ούτε ως προς τη νομική φύση ούτε ως προς τα αποτελέσματα , με την εκχώρηση του κοινού δικαίου αλλά είναι ειδικά τρόπος μεταβίβασεως του δικαίου των αξιογράφων. Η ένταξη του θεσμού της οπισθογράφησης στο σύστημα του δικαίου , προσπάθεια με μικρή πρακτική σημασία , δημιουργεί δυσκολίες. Σύμφωνα με τη σύγχρονή διδασκαλία , στην οπισθογράφηση περιέχεται δήλωση του δικαιούχου της συναλλαγματικής για τη μεταβίβαση στο νέο δικαιούχο των δικαιωμάτων , που απορρέουν απ' αυτήν δηλ. των απαιτήσεων κατά τον αποδέκτη και των αναγωγικών δικαιωμάτων κατά των προηγούμενων οπισθογράφων και του εκδότη. Συγχρόνως όμως περικλείεται στην οπισθογράφηση εκταξιακή η εξουσιοδότηση προς τον πληρωτή να πληρώσει , αντί στον οπισθογράφο , στον νέο δικαιούχο. Το ότι η οπισθογράφηση έχει μεταβιβαστικά αποτελέσματα δεν είναι απλώς η θέση της σήμερα κρατούσας γνώμης αλλά αδιαμφισβήτητο γεγονός ενόψει του σαφούς γράμματος του νόμου².

Η ιδιορρυθμία της απόκτησης της ενσωματωμένης απαίτησης με οπισθογράφηση έγκειται ιδίως στο ότι , μολονότι ο νέος δικαιούχος αποκτά την απαίτηση με παράγωγο τρόπο , το δικαίωμα του είναι ισχυρότερο από το δικαίωμα του παρόχου του , διότι είναι απαλλαγμένο από τις ενστάσεις που θα μπορούσαν να προβληθούν στον μεταβιβάσαντα. Άλλη ιδιορρυθμία της οπισθογράφησης είναι ότι , συγχρόνως με την μεταβίβαση της απαίτησης , μεταβιβάζεται κι η εντολή πληρωμής προς τον πληρωτή.

1. Α. Κιάντου Παμπούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 102

2. Ν.Κ Ρόκας , αξιόγραφα , 1992 , σελ. 80

2. Μόνη η οπισθογράφιση δεν μεταβιβάζει τη συναλλαγματική , δηλ. την κυριότητα στο έγγραφο μαζί με την ενσωματωμένη απαίτηση. Απαιτείται επιπλέον σύναψη σύμβασης δόσεως και λήψεως μεταξύ μεταβιβάζοντος και αποκτώντος. Στα πλαίσια της σύμβασης δόσεως και λήψεως συντελείται η μεταβίβαση του εγγράφου , για την οποία πρέπει να συντρέχουν οι όροι , συμφωνία και παράδοση¹.

II Τύπος και περιεχόμενο της οπισθογραφήσεως.

Η οπισθογράφιση πρέπει να γίνεται εγγράφως και να φέρει την ιδιόγραφη υπογραφή του οπισθογράφου. Η οπισθογράφιση τίθεται είτε στο έγγραφο της συναλλαγματικής είτε σε προσαρτημένο σ' αυτή φύλλο το λεγόμενο πρόθεμα , σε περίπτωση που στο κύριο σώμα της συναλλαγματικής δεν υπάρχει χώρος για άλλες υπογραφές. Δεν αποκλείεται να τεθεί η οπισθογράφιση τίθεται στο πίσω μέρος της συναλλαγματικής. Αν τεθεί στο εμπρός μέρος , πρέπει να είναι εμφανές , ότι πρόκειται για οπισθογράφιση. Σε αντίθεση με την έκδοση , η οπισθογράφιση δεν είναι ανάγκη να είναι χρονολογημένη , δεν αποκλείεται η οπισθογράφιση να μη σημειώνει τον δικαιούχο.

Από το περιεχόμενο της οπισθογράφισης πρέπει να προκύπτει με σαφήνεια ότι με αυτή σκοπεύει η μεταβίβαση των δικαιωμάτων που απορρέουν από τη συναλλαγματική σε άλλον. ο νόμος δεν προβλέπει ειδικό τύπο. Η οπισθογράφιση πρέπει να προέρχεται από τον μέχρι τότε δικαιούχο , δηλ. τον λήπτη ή τον τελευταίο υπερού η οπισθογράφιση². Οπισθογράφιση από μη δικαιούχο δεν επιφέρει μεταβιβαστικά αποτελέσματα.

Νέος δικαιούχος μπορεί να είναι οποιοδήποτε πρόσωπο ακόμα και ο πληρωτής ή ο αποδέκτης , ο εκδότης και οποιοσδήποτε άλλος υπόχρεος. Απαγορεύεται οπισθογράφιση με αίρεση και μερική οπισθογράφιση. η οπισθογράφιση πρέπει να είναι απλή και καθαρή , δεν επιτρέπεται οπισθογράφιση με αίρεση ή όρους. Σε αντίθεση με την αποδοχή και την έκδοση η προσθήκη όρων ή αιρέσεων δεν καθιστούν άκυρη την οπισθογράφιση. Επίσης μερική οπισθογράφιση δηλ. οπισθογράφιση για ένα μέρος μόνο της απαίτησης είναι άκυρη. (βλέπε παράρτημα παρ. Νο7).

1. Ν.Κ Ρόκας , αξιόγραφα , 1992 , σελ. 81

2. Ν.Κ Ρόκας , αξιόγραφα , 1992 , σελ. 82

III Αποτελέσματα της οπισθογράφησης.

Σύμφωνα με διάκριση που έχει επικρατήσει , η οπισθογράφηση έχει τρεις λειτουργίες ή τρία αποτελέσματα νομιμοποιητικά , μεταβιβαστικά και εγγυητικά.

α) Νομιμοποιητικά αποτελέσματα: Όπως έχει αναφερθεί η κατοχή αξιόγραφου στον κομιστή δημιουργεί τεκμήριο ότι ο κάτοχος του είναι κύριος του εγγράφου και επομένως και δικαιούχος , με αποτέλεσμα να μπορεί να αξιώσει εκπλήρωση , χωρίς να είναι ανάγκη να αποδείξει ότι είναι και πραγματικός δικαιούχος. συνεπώς για να είναι κανείς νόμιμος κομιστής συναλλαγματικής απαιτείται κατοχή τίτλου και αδιάκοπη σειρά οπισθογραφήσεων. Η οπισθογράφηση έχει αυτή ακριβώς τη λειτουργία , ότι σε περίπτωση μεταβίβασης της συναλλαγματικής «νομιμοποιεί» τον κομιστή , δημιουργεί δηλ. μαχητό τεκμήριο , ότι ο αποκτών είναι ο νόμιμος δικαιούχος.

β) Μεταβιβαστικά αποτελέσματα: Με την οπισθογράφηση μεταβιβάζονται όλα τα δικαιώματα που απορρέουν από τη συναλλαγματικά. Βέβαια για να επέλθει η μεταβίβαση απαιτείται όπως έχει προαναφερθεί συμφωνία και παράδοση του εγγράφου. Τα μεγάλα πλεονεκτήματα της οπισθογράφησης , σε σύγκριση με την εκχώρηση , συνίστανται στη δυνατότητα καλόπιστης κτήσης και στον αποκλεισμό των ενστάσεων.

γ) Εγγυητικά αποτελέσματα: Με την οπισθογράφηση δεν μεταβιβάζεται μόνο η συναλλαγματική αλλά δημιουργείται και ευθύνη του οπισθογράφου. Κάθε οπισθογράφος ευθύνεται απέναντι σε κάθε μελλοντικό δικαιούχο για την αποδοχή και πληρωμή της συναλλαγματικής. Αυτό σημαίνει ότι σε περίπτωση που ο πληρωτής αρνηθεί την αποδοχή ή την πληρωμή και βεβαιωθεί τούτο με διαμαρτυρικό , ο οπισθογράφος μπορεί να υποχρεωθεί να πληρώσει οποιονδήποτε απέκτησε τη συναλλαγματική μετά απ' αυτόν.

IV Ιδιαίτερα είδη οπισθογράφησης.

α) Λευκή οπισθογράφηση. Η λευκή οπισθογράφηση είναι ένα ιδιαίτερο είδος οπισθογράφησης στην οποία σε αντίθεση με την πλήρη οπισθογράφηση δεν αναφέρεται το όνομα του δικαιούχου. Ο τύπος της λευκής οπισθογράφησης είναι ο ίδιος με της πλήρους , απλώς λείπει , μένει δηλ. κενό , το όνομα του υπερού η οπισθογράφηση. Σε αντίθεση όμως με την πλήρη , η λευκή οπισθογράφηση μπορεί να συνίσταται απλώς στην υπογραφή του οπισθογράφου.

Σ' αυτή την περίπτωση για να είναι έγκυρη πρέπει να τίθεται στην πίσω πλευρά της συναλλαγματικής ή στο πρόθεμα διότι διαφορετικά θα μπορούσε να γίνει σύγχυση με τη δήλωση αποδοχής. Η λευκή οπισθογράφιση επιτελεί όλες τις λειτουργίες της πλήρους οπισθογράφισης δηλ. τη νομιμοποιητική μεταβιβαστική και εγγυητική. Η παρεμβολή λευκής οπισθογράφισης δεν διακόπτει τη σειρά οπισθογραφήσεων¹. β) Πληρεξουσιοδοτική οπισθογράφιση. Με τη πληρεξουσιοδοτική οπισθογράφιση δεν σκοπεύει η μεταβίβαση της συναλλαγματικής στον υπερού η οπισθογράφιση αλλά η παροχή πληρεξουσιοδότησης (π.χ. σε τράπεζα) για είσπραξη της απαίτησης για λογαριασμό του οπισθογράφου. Στο είδος αυτό της οπισθογράφισης προστίθεται σημείωση που υποδηλώνει την πληρεξουσιότητα. Η πληρεξουσιοδοτική οπισθογράφιση δεν επιφέρει μεταβιβαστικά και εγγυητικά αποτελέσματα αφού με αυτήν παρέχεται απλώς η εξουσία στον δικαιούχο να ασκήσει στο όνομα του οπισθογράφου τα δικαιώματα που απορρέουν από τη συναλλαγματική.

γ) Ενεχυρική οπισθογράφιση. Ενεχύρηση συναλλαγματικής μπορεί καταρχήν να γίνει κατά τις διατάξεις του ΑΔ δηλ. με συμφωνία για τη σύσταση ενεχυρικού δικαιώματος στην απαίτηση από συναλλαγματική και παράδοση της συναλλαγματικής χωρίς οπισθογράφιση της¹. Ο αξιωματικός τρόπος ενεχύρησης της συναλλαγματικής γίνεται με ενεχυρική οπισθογράφιση και παράδοση. Ενεχυρική οπισθογράφιση είναι η οπισθογράφιση με την προσθήκη ρήτρας που υποδηλώνει τη σύσταση ενεχύρου. Ο ενεχυρούχος δανειστής δε γίνεται κύριος της συναλλαγματικής και πλήρης δανειστής αλλά αποκτά δικαίωμα ενέχυρου στη συναλλαγματική και την ενσωματωμένη απαίτηση. Μπορεί χωρίς τη σύμπραξη του ενεχυροστή οπισθογράφου να ασκήσει στο όνομα του όλα τα δικαιώματα που απορρέουν από τη συναλλαγματική, επειδή όμως ο κομιστής (ενεχυρούχος δανειστής) δεν είναι κύριος της συναλλαγματικής δεν μπορεί να μεταβιβάσει την κυριότητα της αλλά μόνο να την οπισθογραφήσει λόγω πληρεξουσιότητας, έστω και αν δεν υπάρχει πληρεξουσιοδοτική ρήτρα.

δ) Μετοπισθογράφιση. Η οπισθογράφιση συναλλαγματικής έχει νόημα εφόσον ενεργείται μέχρι τη λήξη της διότι με την λήξη της συναλλαγματικής ολοκληρώνεται η κυκλοφοριακή της αποστολή. Παρ' όλα αυτά και η μετά τη λήξη της συναλλαγματικής αλλά πριν από τη διαμαρτύρηση της ή την πάροδο της προθεσμίας για τη σύνταξη του διαμαρτυρικού οπισθογράφιση παράγει αποτελέσματα πλήρους οπισθογράφισης. Όταν όμως η συναλλαγματική έχει γίνει προβληματική και τούτο συμβαίνει όταν έχει παρέλθει η προθεσμία

1. Ν.Κ Ρόκας, αξιόγραφα, 1992, σελ. 90

2. Ν.Κ Ρόκας, αξιόγραφα, 1992, σελ. 93

για τη σύνταξη διαμαρτυρικού για μη πληρωμή ή έχει ήδη συνταχθεί διαμαρτυρικό για μη πληρωμή αυτός που την αποκτά μετά τα γεγονότα αυτά δεν υπάρχει λόγος να έχει την αυξημένη αξιολογική προστασία που εξασφαλίζει η πλήρης οπισθογράφιση. Η μετά τα γεγονότα αυτά οπισθογράφιση δεν είναι μεν άκυρη παράγει όμως τα αποτελέσματα κοινής εκχώρησης¹.

Ο μετοπισθογράφος δεν ευθύνεται απέναντι στους μετέπειτα δικαιούχους, ευθύνεται μόνο απέναντι στον πρώτο δικαιούχο και πάλι όχι κατά το δίκαιο της συναλλαγματικής αλλά απλώς από την υποκείμενη σχέση.

2. Αποδοχή της συναλλαγματικής.

α) Έννοια, νομική φύση και σημασία της αποδοχής.

Αποδοχή είναι η δήλωση της βουλήσεως, την οποία ο πληρωτής θέτει στη συναλλαγματική και με την οποία υπόσχεται να πληρώσει τη συναλλαγματική. Με την αποδοχή ο πληρωτής γίνεται οφειλέτης και καλείται αποδέκτης².

Όπως αναφέρθηκε ήδη, στη συναλλαγματική ο εκδότης διατυπώνει εντολή, που την απευθύνει προς τρίτο πρόσωπο, τον πληρωτή. Η εντολή όμως μόνη της, χωρίς τη θέληση του πληρωτή, δεν μπορεί τον δέσμευση γιατί όπως είναι φυσικό υποχρέωση σε βάρος τρίτου δεν μπορεί να δημιουργηθεί χωρίς τη θέληση του, κατά το δίκαιο της συναλλαγματικής, ο πληρωτής αναλαμβάνει υποχρέωση μόνο όταν αποδεχθεί την εντολή που του έχει απευθύνει ο εκδότης.

Η αποδοχή είναι δήλωση βουλήσεως που τίθεται στη συναλλαγματική. Αν η δήλωση αυτή αρκεί από μόνη της για να δημιουργηθεί η υποχρέωση του πληρωτή ή αν χρειάζεται και η απόδοση της συναλλαγματικής σε αυτόν που την εμφάνισε προς αποδοχή, είναι θέμα που εμπίπτει στα πλαίσια της συζητήσεως σχετικά με τον τρόπο γενέσεως της υποχρέωσης από τη συναλλαγματική. Πάντως στο θέμα, αυτό ειδικά όσο αφορά την αποδοχή, παίρνει έμμεσα θέση ο ίδιος ο νόμος. Πραγματικά η δήλωση αυτή της βουλήσεως του πληρωτή μπορεί να ανακληθεί μέχρι να αποδοθεί η συναλλαγματική στον κομιστή.

Η ρύθμιση αυτή που αρχικά χρησιμοποιήθηκε για τη συναγωγή επιχειρήματος υπέρ της δημιουργικής θεωρίας, σήμερα χρησιμοποιείται ως επιχείρημα υπέρ της συμβατικής θεωρίας. Και αυτό γιατί επιβεβαιώνεται ότι η δήλωση της βουλήσεως του αποδέκτη οριστικοποιείται όχι με την έκδοση αλλά με την παράδοση του τίτλου. Έτσι γίνεται δεκτό ότι η αποδοχή αποτελεί σύμβαση μεταξύ αποδέ

1. Λευτέρης Σκαλίδης, Δίκαιο Αξιογράφων, Γ έκδοση, σελ. 65

2. Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 87

κτη και κόμιστή , που μπορεί να είναι ο εκδότης , ο λήπτης ή οποιοσδήποτε που αποκτά μεταγενέστερα τη συναλλαγματική και την εμφανίζει για αποδοχή. Η αποδοχή δεν είναι απαραίτητο στοιχείο για το κύρος και τη λειτουργία της συναλλαγματικής. Στην πράξη όμως η αποδοχή έχει μεγάλη σημασία γιατί αυξάνει την φερεγγυότητα της συναλλαγματικής και κατά συνέπεια την ικανότητα. (βλέπε παράρτ. παρ. Νο 3)

Αν ο πληρωτής αρνηθεί την αποδοχή ο κομιστής δεν έχει καμία απαίτηση εναντίον του από το δίκαιο της συναλλαγματικής. Επειδή όμως η άρνηση αποδοχής δημιουργεί το βάσιμο κίνδυνο , ότι η συναλλαγματική δεν πρόκειται να πληρωθεί κατά τη λήξη της από τον πληρωτή , ο κομιστής περιέχεται σε επισφαλή θέση. Αν μάλιστα η άρνηση σημειωθεί στη συναλλαγματική , δυσχεραίνεται σημαντικά τόσο η άμεση αξιοποίηση της συναλλαγματικής. Για τους λόγους αυτούς ο νόμος δίνει δικαίωμα στον κομιστή να ασκήσει αμέσως αναγωγή χωρίς να περιμένει τη λήξη της συναλλαγματικής. Η αναγωγή ασκείται εναντίον όλων των υπογραφέων , που έτσι ευθύνονται απέναντι στον κομιστή όχι μόνο κατά τη λήξη για τη μη πληρωμή , αλλά και πριν από τη λήξη για τη μη αποδοχή.

β) Εμφάνιση της συναλλαγματικής προς αποδοχή.

Συνήθως η συναλλαγματική παραδίδεται από τον εκδότη στον λήπτη μετά την αποδοχή της από τον πληρωτή. Η αποδοχή μάλιστα μπορεί να τίθεται στη συναλλαγματική και πριν από την συμπλήρωση της , οπότε πρόκειται για λευκή αποδοχή. Όμως , δεν είναι νομικά απαραίτητο να γίνει η αποδοχή προτού η συναλλαγματική τεθεί σε κυκλοφορία. Ενδέχεται ακόμα και να μη γίνει αποδεκτή από τον πληρωτή.

Ο πληρωτής είναι ελεύθερος να αποδεχθεί ή να αρνηθεί την αποδοχή , χωρίς να είναι υποχρεωμένος να δικαιολογήσει την άρνηση του , ούτε να αποζημιώσει τον κομιστή.

Δικαίωμα εμφάνισης της συναλλαγματικής προς αποδοχή έχει κατά το νόμο τόσο ο κομιστής όσο και ο απλός κάτοχος της. Κατά συνέπεια , δεν έχει σημασία αν αυτός που εμφανίζει την συναλλαγματική προς αποδοχή είναι νόμιμος κομιστής , αν δηλ. στηρίζει το δικαίωμα του σε αδιάκοπη σειρά οπισθογραφήσεων. Η συναλλαγματική εμφανίζεται προς αποδοχή στον πληρωτή που κατονομάζεται στη συναλλαγματική. Πραγματικά πρέπει να υπάρχει ταυτότητα μεταξύ του κατονομαζόμενου πληρωτή και του αποδέκτη.

Διαφορετικά , η αποδοχή δεν είναι ισχυρή ως αποδοχή γίνεται όμως εύλογα δεκτό ότι μπορεί να θεωρηθεί ως τριτεγγύηση.

Η εμφάνιση προς αποδοχή γίνεται στον τόπο κατοικίας του πληρωτή , ακόμα και όταν η συναλλαγματική είναι πληρωτέα σε τόπο διάφορο της κατοικίας του πληρωτή¹.

Απαγόρευση εμφανίσεως προς αποδοχή υπάρχει όταν ο εκδότης , με ρήτρα στη συναλλαγματική , απαγόρευσε την εμφάνιση προς αποδοχή. Αυτό γίνεται , όταν ο εκδότης γνωρίζει ότι ο πληρωτής είναι πρόθυμος να πληρώσει τη συναλλαγματική , αλλά από ευθυνοφοβία δεν θα ήθελε να αναλάβει υποχρέωση από συναλλαγματική.

Απαγόρευση αποδοχής , χρονικά απεριόριστη ή περιορισμένη δεν επιτρέπεται στην συναλλαγματική «εις κατοικίαν» για να μπορεί ο πληρωτής να προετοιμάσει την πληρωμή της συναλλαγματικής στον τόπο πληρωμής που είναι διάφορος από την κατοικία του και στην συναλλαγματική «μετά προθεσμίαν από της όψεως». Σ' αυτή την περίπτωση , πραγματικά , η εμφάνιση προς αποδοχή είναι απαραίτητη, για να γίνει δυνατός ο προσδιορισμός του χρόνου λήξεως της συναλλαγματικής.

Η υποχρέωση εμφανίσεως προς αποδοχή , εξ' άλλου , μπορεί να επιβάλλεται είτε από το νόμο είτε από ρήτρα της συναλλαγματικής.

Από το νόμο υπάρχει υποχρέωση εμφανίσεως προς αποδοχή στη συναλλαγματική που είναι πληρωτέα μετά προθεσμία από την όψη , όπως ήδη σημειώθηκε. Μάλιστα για να μπορεί να προσδιοριστεί με βεβαιότητα ο χρόνος λήξης της συναλλαγματικής , πρέπει να προκύπτει με ακρίβεια ο χρόνος της εμφανίσεως ή της αποδοχής. Για τον λόγο αυτόν , η αποδοχή στην περίπτωση αυτή πρέπει να χρονολογηθεί και αν δε χρονολογηθεί πρέπει να συνταχθεί διαμαρτυρικό «επί μη χρονολόγηση της αποδοχής».

Σε κάθε συναλλαγματική μπορούν ο εκδότης και οι οπισθογράφοι να ορίσουν με ρήτρα ότι η συναλλαγματική πρέπει να εμφανιστεί προς αποδοχή. Τη δυνατότητα αυτή όμως δεν την έχουν οι οπισθογράφοι , προκειμένου για συναλλαγματική που με ρήτρα του εκδότη κηρύχθηκε μη αποδέξιμη. Η ρήτρα που ορίζει υποχρεωτική την εμφάνιση προς αποδοχή , μπορεί να τάσσει προθεσμία ή να είναι χωρίς προθεσμία.

Σε όλες τις περιπτώσεις που επιβάλλεται η εμφάνιση προς αποδοχή η παράλειψη της εμφανίσεως συνεπάγεται απώλεια του δικαιώματος αναγωγής τόσο «επί μη αποδοχής» όσο και «επί μη πληρωμής». Η απώλεια επέρχεται απέναντι σε όλους όσοι ευθύνονται από αναγωγή , εκτός αν την υποχρέωση εμφανίσεως επέβαλε ο οπισθογράφος οπότε η απώλεια επέρχεται απέναντι σ' αυτόν μόνο.

1.Α. Κιάντου Παμπούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 92

γ) Δήλωση και αποτελέσματα της αποδοχής.

Η αποδοχή γράφεται επί της συναλλαγματικής¹. Συνεπώς η αποδοχή πρέπει να γίνεται εγγράφως πάνω στην συναλλαγματική και να υπογράφεται από τον πληρωτή. Η υπογραφή πρέπει να είναι χειρόγραφη όχι όμως και ιδιόγραφη γιατί η αποδοχή μπορεί να γίνει και με αντιπρόσωπο.

Η αποδοχή πρέπει να γράφεται στη συναλλαγματική και στο κύριο σώμα της και όχι σε κάποιο αντίγραφο της ή κάποιο πρόθεμα. Δεν παίζει ρόλο σε ποίο σημείο της συναλλαγματικής γράφεται η αποδοχή. Σημασία έχει να γράφεται με σαφήνεια ότι πρόκειται για αποδοχή². Η αποδοχή πρέπει να είναι απλή και καθαρή δεν επιτρέπεται δηλ. να περιέχει αίρεση όρο ή προϋπόθεση.

Η αποδοχή δεν πρέπει κατ' αρχή να περιέχει τροποποίηση του περιεχομένου της συναλλαγματικής. Κάθε τροποποίηση του περιεχομένου της συναλλαγματικής ισοδυναμεί με άρνηση αποδοχής. Ο αποδέκτης όμως ευθύνεται κατά τους όρους της αποδοχής και εννοείται ευθύνεται κατά το δίκαιο της συναλλαγματικής. Έτσι στην περίπτωση που η αποδοχή περιέχει τροποποίηση του περιεχομένου ο κομιστής έχει την δυνατότητα να θεωρήσει την αποδοχή με την τροποποίηση ως άρνηση αποδοχής και να ασκήσει αμέσως αναγωγή λόγω μη αποδοχής, να περιμένει τη λήξη και να ζητήσει την πληρωμή της.

Σε κάθε περίπτωση, πάντως, διατηρεί το δικαίωμα να στραφεί κατά του αποδέκτη. Η μόνη τροποποίηση του κειμένου της συναλλαγματικής που επιτρέπει ο νόμος κατά την αποδοχή είναι αυτή που αφορά το ποσό. Πραγματικά ο πληρωτής μπορεί να περιορίσει την αποδοχή του σε μέρος του πληρωτέου ποσού.

Τότε η αποδοχή ισχύει για το μέρος του ποσού που αναφέρεται σ' αυτή (μερική αποδοχή) ενώ για το υπόλοιπο υπάρχει άρνηση αποδοχής για την οποία ο κομιστής μπορεί να ασκήσει αμέσως αναγωγή λόγω μη αποδοχής³.

Όπως παρατηρήσαμε ήδη, με την αποδοχή ο πληρωτής γίνεται αποδέκτης και κατ' ακολουθία ο κύριος οφειλέτης της υποχρεώσεως από τη συναλλαγματική. Ο αποδέκτης ευθύνεται για την πληρωμή της συναλλαγματικής κατά τη λήξη της.

Η ευθύνη του αποδέκτη είναι ευθεία που σημαίνει ότι δεν είναι ευθύνη από αναγωγή. Συνεπώς, ο κομιστής πρέπει να απευθυνθεί για την πληρωμή της συναλλαγματικής, πρώτα στον αποδέκτη και μάλιστα, χωρίς να έχει ανάγκη να τηρήσει προηγουμένως καμία διατύπωση, όπως είναι η σύνταξη διαμαρτυρικού.

1. Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 94

2. Δημ. Αλικάκος, Οικονομική & Λογιστική Εγκυκλοπαίδεια σελ. 444

3. Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 97

Εξ' άλλου ο αποδέκτης είναι το τελευταίο πρόσωπο στη σειρά των υπόχρεων για την πληρωμή της συναλλαγματικής. Αυτό σημαίνει ότι , αν δεν πληρώσει κατά τη λήξη , μπορεί να υποχρεωθεί να πληρώσει αργότερα σ' αυτόν που πλήρωσε με αναγωγή , οπότε θα επιβαρυνθεί με όλα τα έξοδα που έχουν γίνει στο μεταξύ για την πληρωμή της συναλλαγματικής. Σημαίνει ότι πληρώνοντας ο αποδέκτης τη συναλλαγματική , δε δικαιούται να ασκήσει αναγωγή κατά των άλλων υπογραφέων της συναλλαγματικής ούτε και κατά του εκδότη.

Ενδέχεται , βέβαια , ο εκδότης από την ιδιαίτερη σχέση που τον συνδέει με τον αποδέκτη , να είναι υποχρεωμένος να τον καλύψει. Αλλά η υποχρέωση αυτή πηγάζει από το κοινό δίκαιο και όχι από το δίκαιο της συναλλαγματικής γι' αυτό , δεν έχει σημασία ούτε για την λειτουργία της συναλλαγματικής ούτε για τους τρίτους. Συνεπώς ο αποδέκτης δεν μπορεί να αρνηθεί να πληρώσει στον καλής πίστεως κομιστή , προβάλλοντας ενστάσεις από τη βασική αυτή σχέση.

Το ίδιο συμβαίνει και στην περίπτωση της καλούμενης «αποδοχής ευκολίας».

Αποδοχή ευκολίας υπάρχει , όταν ο πληρωτής αποδέχεται κατά χάρη , δηλ. χωρίς να έχει υποχρέωση από ιδιαίτερη σχέση που τον συνδέει με τον εκδότη ούτε και κάλυψη από αυτόν¹. Στην περίπτωση αυτή , η αποδοχή γίνεται προς διευκόλυνση του εκδότη. Συνεπώς ο αποδέκτης ευθύνεται απέναντι στον κομιστή ακόμα και όταν ο εκδότης δεν του έδωσε κάλυψη που του είχε υποσχεθεί. Τότε , πραγματικά , ο αποδέκτης δεν μπορεί να προβάλει κατά του κομιστή ένσταση ακόμα και αν αυτός γνώριζε ότι πρόκειται για συναλλαγματική ευκολίας.

Γιατί στην έννοια της συναλλαγματικής ευκολίας περιέχεται όπως είπαμε η θέληση αυξήσεως της πιστωτικής αξίας της συναλλαγματικής.

Η έκταση της υποχρέωσης του αποδέκτη εξαρτάται από τις ιδιαίτερες συνθήκες της αποδοχής. Αν αυτή είναι κανονική , χωρίς αποκλίσεις από το περιεχόμενο της συναλλαγματικής , καλύπτει ολόκληρο το ποσό της συναλλαγματικής και αν η πληρωμή γίνεται καθυστερημένα ή μετά την άσκηση αναγωγής , το ποσό αυτό προσαυξάνεται κατά τους ορισμούς των άρθρων 48 και 49 Ν.5325 .

Αν η αποδοχή είναι μετρική , ο αποδέκτης υποχρεούται μόνο για το ποσό που αποδέχθηκε. Ενδέχεται , όμως , η αποδοχή να έγινε για μεγαλύτερο ποσό από το αναγραφόμενο στη συναλλαγματική (μείζων αποδοχή). Στην περίπτωση αυτή , ο αποδέκτης υποχρεούται

1. Α. Κιάντου Παμπούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 98

κατά το δίκαιο της συναλλαγματικής να καταβάλλει μόνο το ποσό της συναλλαγματικής. Για το επιπλέον υποχρεούται μόνο κατά το κοινό δίκαιο με βάση τις αρχές που διέπουν τη μετατροπή άκυρης δικαιοπραξίας σε άλλη, που τα στοιχεία της περιέχονται στην άκυρη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΠΛΗΡΩΜΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ

& ΤΡΙΤΕΓΓΥΗΣΗ

1. Εμφάνιση προς πληρωμή.

Η πληρωμή της συναλλαγματικής προϋποθέτει την εμφάνιση της.

Πραγματικά, ο κομιστής υποχρεούται να εμφανίσει την συναλλαγματική προς πληρωμή. Ο χρόνος εμφάνισης της συναλλαγματικής εξαρτάται από τον τρόπο λήξης της. Επί συναλλαγματικής σε ρητή ημέρα, μετά προθεσμία από την όψη και μετά προθεσμία από τη χρονολογία, ή εμφάνισης προς πληρωμή μπορεί να γίνει κατά την ημέρα της λήξεως ή σε μια από τις δύο εργάσιμες ημέρες. Επί συναλλαγματικής όψης, η εμφάνιση μπορεί να γίνει από την έκδοση και μέσα σε ένα χρόνο από αυτή¹. Η προθεσμία αυτή μπορεί να συντημηθεί τόσο από τον εκδότη όσο και από τον οπισθογράφο με σχετική ρήτρα επί της συναλλαγματικής. Μπορεί επίσης να επιμηκυνθεί αλλά μόνο από τον εκδότη.

Η εμφάνιση πρέπει να γίνει υποχρεωτική στον τόπο πληρωμής που σημειώνεται στη συναλλαγματική. Αν στον τόπο πληρωμής δεν σημειώνεται διεύθυνση, η συναλλαγματική πρέπει κατά πρώτο λόγο να εμφανισθεί στον τόπο επαγγελματικής εγκατάστασης του πληρωτή και μόνο αν αυτή δεν βρίσκεται στην κατοικία του².

Ο κομιστής δεν δύναται να υποχρεωθεί να δεχθεί την πληρωμή πριν τη λήξη της συναλλαγματικής, εάν όμως το κάνει πράττει επί ιδίου κινδύνου. Επίσης ο πληρωτής υποχρεούται να εξακριβώσει την κανονικότητα της συνέχειας των οπισθογραφήσεων όχι όμως και την υπογραφή των οπισθογράφων³.

1. Λευτέρης Σκαλίδης, Δίκαιο Αξιογράφων, Γ έκδοση, σελ. 68

2. Ν.Κ Ρόκας, αξιόγραφα, 1992, σελ 107

3. Δημ. Ν. Αλικάκος Οικονομική και Λογιστική Εγκυκλοπαιδεία, σελ 444

2. Πληρωμή

Αν η συναλλαγματική εμφανισθεί κανονικά , ο πληρωτής δικαιούται και αν είναι αποδέκτης , υποχρεούται να πληρώσει τη συναλλαγματική.

Η έγκυρη πληρωμή της συναλλαγματικής από τον πληρωτή έχει αποσβεστική ενέργεια. Πραγματικά , αν η πληρωμή γίνει από τον πληρωτή , ελευθερώνονται όλοι οι υπόχρεοι γιατί αυτοί ήσαν απλώς συνυπεύθυνοι για την πληρωμή που ήδη πραγματοποιήθηκε. Αντίθετα , αν η πληρωμή γίνει από κάποιον που υποχρεούται από αναγωγή , ελευθερώνονται μόνο οι μεταγενέστεροι από αυτόν υπογραφείς ενώ διατηρείται η ευθύνη των προηγούμενων υπογραφέων και πολύ περισσότερο του αποδέκτη. Έτσι αυτός που πλήρωσε κατ' αναγωγή , μπορεί να στραφεί εναντίον των τελευταίων αυτών γιατί έχει δικαίωμα αναγωγής υπό στενή έννοια¹.

Την ίδια αποσβεστική ενέργεια έχει και η κατάθεση του ποσού της συναλλαγματικής στο ταμείο παρακαταθηκών και δανείων , την οποία δικαιούται να κάμει «πας οφειλέτης».

Πραγματικά , αν η συναλλαγματική δεν εμφανισθεί προς πληρωμή , υπάρχει ευημερία δανειστή. Τότε τόσο ο αποδέκτης όσο και οι άλλοι υπόχρεοι έχουν κάθε συμφέρον να κάνουν την κατάθεση για να απαλλαγούν από την υποχρέωση τους. Ιδίως , έχουν συμφέρον , εφόσον είναι υπόχρεοι από αναγωγή υπό στενή έννοια , για να αποφύγουν διόγκωση του ποσού της συναλλαγματικής.

Ο πληρωτής , κατά την πληρωμή δικαιούται να απαιτήσει να του παραδοθεί η συναλλαγματική εξοφλημένη από τον κομιστή. Αν συνεπώς η συναλλαγματική δεν παραδίδεται και μάλιστα εξοφλημένη , ο πληρωτής δικαιούται να αρνηθεί την πληρωμή.

Το δικαίωμα του πληρωτή να ζητήσει απόδοση της συναλλαγματικής είναι εύλογο. Εν όψει του αξιογραφικού χαρακτήρα της συναλλαγματικής , αν ο οφειλέτης πληρώσει χωρίς να ανακτήσει τη συναλλαγματική , κινδυνεύει να πληρώσει για δεύτερη φορά αν μετά την πληρωμή η συναλλαγματική μεταβιβασθεί σε τρίτον καλής πίστεως. Τότε πραγματικά ο πληρωτής δε δικαιούται να προβάλει την ένσταση της εξοφλήσεως κατά του τρίτου. Πάντως , ο πληρωτής που πλήρωσε χωρίς να ανακτήσει τη συναλλαγματική έχει απαίτηση κατά του κομιστή που πληρώθηκε να του παραδώσει τη συναλλαγματική².

Μερική πληρωμή δε δικαιούται να αποκρούσει ο κομιστής κατά τη λήξη , ενώ το αντίθετο συμβαίνει στο κοινό δίκαιο. Η ιδιορρυθμία αυτή του δικαίου της συναλλαγματικής δικαιολογείται , κυρίως από το γεγονός ότι οι υπόχρεοι από τη συναλλαγματική έχουν συμ

1. Α. Κιάντου Παμπούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 163

2. Α. Κιάντου Παμπούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 164

φέρον να απαλλαγούν από την υποχρέωση τους έστω και μερικώς. Στην περίπτωση αυτή όμως, όπως είναι αυτονόητο ο πληρωτής δε δικαιούται να αξιώσει απόδοση της συναλλαγματικής. Γιατί ο κομιστής που ικανοποιήθηκε μερικώς δε θα μπορούσε χωρίς τον τίτλο να ασκήσει αναγωγή για το ποσό της συναλλαγματικής που ακόμη οφείλεται¹.

Ο κομιστής δεν μπορεί να υποχρεωθεί να δεχθεί πληρωμή της συναλλαγματικής πριν από τη λήξη. Αυτό δικαιολογείται κυρίως από το γεγονός ότι για τον κομιστή, η πληρωμή μπορεί να μην είναι συμφέρουσα ιδίως στις διεθνές πληρωμές. Εννοείται ότι αν ο κομιστής θέλει, μπορεί να δεχθεί την πρόωρη πληρωμή.

Η πληρωμή, συνήθως, γίνεται στο νόμισμα που κυκλοφορεί στον τόπο πληρωμής. Είναι δυνατό όμως, το ποσό της συναλλαγματικής να εκφράζεται σε νόμισμα που δεν κυκλοφορεί στον τόπο πληρωμής. Έτσι έχουμε δύο περιπτώσεις:

1) Την περίπτωση κατά την οποία η συναλλαγματική ορίζεται απλώς πληρωτέα σε νόμισμα που δεν κυκλοφορεί στον τόπο πληρωμής.

2) Την περίπτωση κατά την οποία στη συναλλαγματική υπάρχει η ρήτρα πραγματικής πληρωμής σε αλλοδαπό νόμισμα.

Στην πρώτη περίπτωση ο πληρωτής έχει τη δυνατότητα να πληρώσει το ποσό της συναλλαγματικής είτε στο νόμισμα που σημειώνεται στη συναλλαγματική είτε στο νόμισμα που κυκλοφορεί στον τόπο πληρωμής. Η επιλογή ανήκει στον οφειλέτη. Αν όμως ο οφειλέτης καθυστερήσει την πληρωμή, η επιλογή περιέρχεται στον κομιστή, που έχει το δικαίωμα να απαιτήσει να πληρωθεί το ποσό της συναλλαγματικής κατά την τρέχουσα τιμή της ημέρας είτε της λήξεως είτε της πληρωμής.

Αν το ποσό της συναλλαγματικής σημειώνεται σε νόμισμα που έχει την ίδια ονομασία αλλά διαφορετικά αξία στον τόπο εκδόσεως και στον τόπο πληρωμής τεκμαίρεται ότι ο εκδότης θέλησε το νόμισμα του τόπου πληρωμής.

Στη δεύτερη περίπτωση εξ' άλλου - που στη συναλλαγματική υπάρχει η ρήτρα πραγματικής πληρωμής σε αλλοδαπό νόμισμα - η πληρωμή πρέπει να γίνει στο νόμισμα που σημειώνεται και συνεπώς δεν υπάρχει ευχέρεια πληρωμής σε άλλο νόμισμα.

1. Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 165

3. Έννοια , σκοπός και σημασία της τριτεγγυήσεως.

A) Η τριτεγγύηση είναι δήλωση βουλήσεως , η οποία διατυπώνεται στη συναλλαγματική και με την οποία ένα πρόσωπο δεσμεύεται να πληρώσει τη συναλλαγματική με τους ίδιους -κατ' αρχή- όρους , με τους οποίους δεσμεύεται από τη συναλλαγματική κάποιο άλλο πρόσωπο που την έχει ήδη υπογράψει. Αυτός που τριτεγγυάται λέγεται τριτεγγυητής και είναι όπως και ο οπισθογράφος , ενδεχόμενο μόνο πρόσωπο της συναλλαγματικής¹.

B) Η τριτεγγύηση διαφέρει της κοινής εγγυήσεως για τους εξής λόγους:

- 1) Η τριτεγγύηση παρέχεται μόνο στη συναλλαγματική ή σε πρόθεμα της.
- 2) Είναι πάντοτε εμπορική.
- 3) Είναι δυνατόν να στηριχθεί για μονομερή δικαιοπραξία
- 4) Δημιουργεί αυτόνομη ενοχή².

Γ) Σκοπός της τριτεγγυήσεως είναι η εξασφάλιση της πληρωμής της συναλλαγματικής από ορισμένο υπογραφέα με την προσθήκη ενός ακόμα υπόχρεου που ευθύνεται και αυτός εις ολόκληρο για την πληρωμή της συναλλαγματικής. Ανάγκη τριτεγγυήσεως ανακύπτει φυσικά , όταν υπάρχει δυσπιστία προς την φερεγγυότητα όλων των μέχρι τη στιγμή τριτεγγυήσεως υπογραφέων , συνεπώς και προς την ασφάλεια του τίτλου.

Εν όψει αυτού , η τριτεγγύηση ενώ ενισχύει την πίστη του τίτλου συγχρόνως αποκαλύπτει τη δυσπιστία που γεννήθηκε για την ασφάλεια του. Από την άποψη αυτή , λοιπόν , η τριτεγγύηση μπορεί να έχει δυσάρεστες επιπτώσεις στην κυκλοφοριακή ικανότητα του τίτλου. Για το λόγο αυτόν ακριβώς , πολύ συχνά αντί για τριτεγγύηση προτιμάται η καλούμενη εγγυητική οπισθογράφιση. Προτιμάται , δηλαδή , η μέθοδος που περιλαμβάνει δύο πράξεις : πρώτα μία εικονική οπισθογράφιση προς αυτόν , από τον οποίο ζητείται η εγγύηση και έπειτα μια οπισθογράφιση από τον ίδιο προς τον κομιστή που αξίωσε την εγγύηση. Έτσι με το εγγυητικό αποτέλεσμα της οπισθογραφίσεως , το πρόσωπο που θέλει να εγγυηθεί αναλαμβάνει ευθύνη απέναντι σε εκείνους προς τους οποίους ευθύνεται ο υπογραφέας για τη φερεγγυότητα του οποίου εκφράστηκαν υπόνοιες και υπέρ του οποίου προσφέρθηκε η εγγύηση. Με άλλα λόγια , διαμέσου της οπισθογραφίσεως αυτής παρέχεται ουσιαστικά εγγύηση , που έχει το πλεονέκτημα ότι δεν αφήνει να εμφανιστεί προς τα έξω η ανησυχία που εκφράστηκε για την ασφάλεια του τίτλου.

1. Α. Κιάντου Παμπούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 136
2. Ροδόπουλος περί συναλλαγματικής , σελ. 237

Πρέπει να σημειωθεί , πάντως ότι η ευθύνη του εγγυητή που καλύπτεται πίσω από την οπισθογράφηση , δεν εξομοιώνεται απόλυτα με την ευθύνη του φανερού τριτεγγυητή. Πραγματικά , ο οπισθογράφος ευθύνεται απέναντι στους μεταγενέστερους από αυτόν υπογραφείς της συναλλαγματικής. Ο τριτεγγυητής αντίθετα ευθύνεται ακόμα και απέναντι σε προγενέστερους του υπογραφείς¹.

4. Τα πρόσωπα στην τριτεγγύηση

A) Η τριτεγγύηση μπορεί να δοθεί από τρίτο ή από υπογραφέα ήδη της συναλλαγματικής, δηλ. από τον εκδότη, τον αποδέκτη ή έναν οπισθογράφο. Η παροχή τριτεγγύσεως από πρόσωπο που έχει ήδη αναλάβει υποχρέωση για την πληρωμή της συναλλαγματικής δεν είναι χωρίς σημασία. Πραγματικά, το πρόσωπο που είναι ήδη υπόχρεος από τη συναλλαγματική αν εμφανισθεί και ως τριτεγγυητής μπορεί να έχει ευθύνη βαρύτερη από αυτή που είχε με την πρώτη του ιδιότητα¹.

Σε κάθε περίπτωση, το πρόσωπο που δίνει την τριτεγγύηση πρέπει, κατά το χρόνο της υπογραφής της, να έχει ικανότητα προς ανάληψη υποχρεώσεως από συναλλαγματική.

Τριτεγγύηση μπορεί να δοθεί και από περισσότερα πρόσωπα για τον ίδιο υπεύθυνο. Τα πρόσωπα αυτά ευθύνονται εις ολόκληρο με τους άλλους υπόχρεους, οι σχέσεις όμως μεταξύ τους διέπονται από το κοινό δίκαιο.

B) Η τριτεγγύηση δίδεται υπέρ οποιουδήποτε υπόχρεου από τη συναλλαγματική. Έτσι, αυτός που εξέδωσε συναλλαγματική «εις ιδίαν αυτού διαταγή» μπορεί να την εφαρμόσει με τριτεγγύηση υπέρ του ιδίου ώστε να μπορέσει να την αξιοποιήσει ευκολότερα. Συνήθως, όμως, η τριτεγγύηση ζητείται από τον εκδότη αυτού για δική του ασφάλεια και τότε παρέχεται υπέρ του αποδέκτη. Ακόμα, ζητείται από αυτόν που πρόκειται να αποκτήσει τη συναλλαγματική και τότε παρέχεται υπέρ του εκδότη, του αποδέκτη, του οπισθογράφου ή και του τριτεγγυητή ακόμα².

Στην τριτεγγύηση σημειώνεται συνήθως το πρόσωπο υπέρ του οποίου δίδεται. Αν το πρόσωπο αυτό δεν σημειώνεται, θεωρείται, κατά νόμο ότι η τριτεγγύηση δόθηκε υπέρ του εκδότη.

Φυσικότερο θα ήταν στην περίπτωση αυτή να θεωρείται ότι η τριτεγγύηση δόθηκε υπέρ του αποδέκτη. Ενδέχεται όμως στη συναλλαγματική να μην υπάρξει αποδοχή, οπότε δε θα λειτουργούσε η τριτεγγύηση, αν ήταν κατά νόμο υπέρ του αποδέκτη. Για να μη χαθεί λοιπόν, η ενίσχυση της συναλλαγματικής από την τριτεγγύηση, ο νόμος όρισε ότι όταν δε σημειώνεται υπέρ τίνος δίδεται θεωρείται ότι δόθηκε υπέρ του εκδότη, του οποίου η υπογραφή υπάρχει οπωσδήποτε³.

1. Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 137

2. Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 138

3. Δελούκας Αξιογραφα 3^η έκδοση 1980 σελ. 146

5. Τύπος και περιεχόμενο της τριτεγγύσεως

Α) Η τριτεγγύηση πρέπει να είναι έγγραφη και μάλιστα να γράφεται στη συναλλαγματική ή στο πρόθεμα ή και σε αντίγραφο της συναλλαγματικής. Αν συνεπώς δοθεί προφορικά ή με χωριστό έγγραφο, δε δημιουργεί υποχρέωση από συναλλαγματική¹.

Η τριτεγγύηση εκφράζεται με τις λέξεις «δια τριτεγγύηση» ή άλλη ισοδύναμη φράση και υπογράφεται από τον τριτεγγυητή. Ως τριτεγγύηση όμως θεωρείται και η απλή υπογραφή που τίθεται στην πρώτη πλευρά της συναλλαγματικής, εκτός αν η υπογραφή αυτή είναι του πληρωτή ή του εκδότη.

Κατά συνέπεια, η τριτεγγύηση δεν έχει συγκεκριμένο τύπο, που να επιβάλλεται με ποινή ακυρότητας. Έτσι το μόνο στοιχείο που είναι απαραίτητο για το τυπικό της κύρος, είναι η υπογραφή του τριτεγγυητή πάνω στη συναλλαγματική. Η υπογραφή πρέπει να είναι χειρόγραφη, όχι όμως και ιδιόγραφη γιατί και η τριτεγγύηση όπως κάθε ανάληψη υποχρέωσης από συναλλαγματική μπορεί να γίνει με αντιπρόσωπο. Οι ενδείξεις όμως, που τυχόν υπάρχουν και που δηλώνουν τριτεγγύηση, φυσικά μπορούν να γράφονται και με μηχανικό μέσο².

Η τριτεγγύηση δεν έχει συγκεκριμένη θέση στη συναλλαγματική. Συνεπώς, μπορεί να τίθεται στην εμπρός ή στην πίσω πλευρά του τίτλου. Όμως, για να θεωρηθεί και να λειτουργήσει ως τριτεγγύηση μια απλή υπογραφή πρέπει να βρίσκεται στο εμπρός μέρος της συναλλαγματικής. Άλλωστε απλή υπογραφή στο πίσω μέρος της συναλλαγματικής, θεωρείται λευκή οπισθογράφιση. Πάντως, η συναγωγή τριτεγγύσεως από απλή υπογραφή στο εμπρός μέρος της συναλλαγματικής δημιουργεί ερμηνευτικά προβλήματα³.

Β) Χρονολογία τριτεγγύσεως δε χρειάζεται.

Εξ' άλλου, δεν έχει σημασία, κατά τη γνώμη μας, ο χρόνος κατά τον οποίο δίδεται η τριτεγγύηση. Δεδομένου ότι ο νόμος δε θέτει περιορισμό πραγματικά, η τριτεγγύηση μπορεί να δοθεί πριν και μετά τη λήξη της συναλλαγματικής, ακόμα και μετά την πάροδο της προθεσμίας προς σύνταξη διαμαρτυρικού ή και μετά τη σύνταξη διαμαρτυρικού.

Υποστηρίζεται όμως και η άποψη ότι η τριτεγγύηση, όπως και η οπισθογράφιση μπορεί να δίδεται και μετά τη λήξη της συναλλαγματικής όχι όμως και μετά την πάροδο της προθεσμίας προς σύνταξη ή μετά τη σύνταξη διαμαρτυρικού. Κατά την άποψη αυτή, τριτεγγύηση που δίδεται μετά την παρέλευση της συναλλαγματικής σε

1. Δελούκας αξιόγραφα 3^η έκδ. 1980 σελ. 147

2. Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 140

3. Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 140

κατάσταση ανάγκης μπορεί να έχει τα αποτελέσματα μόνο εγγυήσεως του κοινού δικαίου.

Η άποψη αυτή δε φαίνεται επαρκώς θεμελιωμένη γιατί από τη ρύθμιση που ισχύει για την οπισθογράφιση, με το επιχείρημα αντιδιαστολής, μόνο το αντίθετο συμπέρασμα μπορεί να συναχθεί. Πραγματικά επειδή ο χρονικός περιορισμός της δυνατότητας οπισθογραφίσεως ήταν απαραίτητος από το σκοπό της οπισθογραφίσεως, ο νομοθέτης, χάραξε με σαφήνεια τα όρια του χρόνου της. Δεν έκανε το ίδιο για την τριτεγγύηση, προφανώς γιατί δεν ήταν αναγκαίο. Συνεπώς δε δικαιολογείται η κατ' αναλογία επέκταση της ρυθμίσεως. Αντίθετα μάλιστα, θα έλεγε κανείς ότι η τριτεγγύηση που δίδεται σε συναλλαγματική που έφθασε στο τέλος της λειτουργίας της, αποκτά μεγαλύτερη σημασία γιατί εξασφαλίζει την είσπραξη της, πράγμα που είναι και ο σκοπός της τριτεγγυήσεως¹.

Γ) Από το άλλο μέρος, η υποχρέωση υπέρ της οποίας δίδεται η τριτεγγύηση πρέπει να είναι τυπικά έγκυρη, δε χρειάζεται όμως να είναι και ουσιαστικά έγκυρη.

Έτσι, προϋπόθεση για το κύρος της τριτεγγυήσεως είναι να έχει δοθεί υπέρ τυπικά έγκυρης υποχρεώσεως και, φυσικά, πάνω σε τυπικά έγκυρη συναλλαγματική. Αντίθετα το κύρος της τριτεγγυήσεως δε θίγεται αν η υποχρέωση υπέρ της οποία έχει δοθεί πάσχει από ουσιαστικά ελαττώματα (π.χ. από έλλειψη ικανότητας προς ανάληψη υποχρεώσεως από συναλλαγματική ή από πλαστότητα της υπογραφής). Επίσης δε θίγεται, ακόμα και αν είναι ανύπαρκτος ο κατονομαζόμενος υπερού η τριτεγγύηση.

Ο νομοθέτης αντιμετωπίζει κατά τρόπο αντίθετο την περίπτωση υπάρξεως τυπικών ελαττωμάτων στην υποχρέωση υπέρ της οποίας, η τριτεγγύηση, από την περίπτωση υπάρξεως ουσιαστικών ελαττωμάτων σ' αυτή. Η αντιμετώπιση αυτή όμως, είναι προσαρμοσμένη στο πνεύμα του δικαίου των αξιόγραφων. Πραγματικά, τα τυπικά ελαττώματα της υποχρεώσεως υπέρ της οποίας η τριτεγγύηση συνάγονται από τον ίδιο τίτλο, γι' αυτό και ο κομιστής μπορεί εύκολα να διαπιστώσει αν η τριτεγγύηση είναι έγκυρη ή άκυρη. Το αντίθετο συμβαίνει με τις ουσιαστικές ελλείψεις για τις οποίες ο τίτλος δεν αποκαλύπτει τίποτα στον κομιστή².

Εξ' άλλου η τριτεγγύηση πρέπει κατ' αρχή, να δίδεται σύμφωνα με το περιεχόμενο της συναλλαγματικής. Η μόνη παρέκκλιση που επιτρέπει ο νόμος, είναι η παροχή μερικής τριτεγγυήσεως, δηλ. τριτεγγυήσεως για μέρος μόνο του ποσού της συναλλαγματικής.

1. Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 141

2. Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 141 - 142

Με την τριτεγγύηση αυτή όπως είναι φανερό , ο τριτεγγυητής περιορίζει την ευθύνη του σε μέρος μόνο του ποσού της υποχρεώσεως υπέρ της οποίας τριτεγγυάται. Η δυνατότητα αυτή του τριτεγγυητή αντιστοιχεί στη δυνατότητα του οπισθογράφου να περιορίσει την ευθύνη του.

Εκτός όμως από τον περιορισμό της ευθύνης ως προς το ποσό που ρητά επιτρέπει ο νόμος , γεννάται το ερώτημα αν επιτρέπονται και άλλοι περιορισμοί στην τριτεγγύηση. Και όσο αφορά τους περιορισμούς που επιτρέπονται στο δίκαιο της συναλλαγματικής για άλλες υποχρεώσεις , η απάντηση δεν μπορεί να είναι καταφατική. Όσο αφορά όμως τους περιορισμούς που δεν επιτρέπονται συνήθως (όπως η προσθήκη όρου ή αιρέσεως) , η απάντηση δεν είναι εύκολη. Στην περίπτωση αυτή θα μπορούσε να δεχθεί κανείς είτε ότι η τριτεγγύηση είναι άκυρη , είτε ότι είναι έγκυρη με τους περιορισμούς που έθεσε ο τριτεγγυητής. Η δεύτερη λύση κατά τη γνώμη μας , είναι επεικέστερη και σύμφωνη με το σκοπό που επιδιώκει η τριτεγγύηση. Έστω και με περιορισμούς πραγματικά η τριτεγγύηση είναι προς το συμφέρον τόσο του κομιστή όσο και των λοιπών υπογραφέων γιατί οπωσδήποτε ενισχύει τη συναλλαγματική. Εξ' άλλου η λύση αυτή μπορεί να στηριχθεί και στο γεγονός ότι για την τριτεγγύηση δεν υπάρχει διάταξη που να απαγορεύει την εξάρτηση της από όρο , αίρεση άλλη , όπως συμβαίνει για την έκδοση και την οπισθογράφηση¹.

6. Ευθύνη του τριτεγγυητή

A) Η διάταξη που καθορίζει την ευθύνη του τριτεγγυητή , παρά τη σαφή διατύπωση της (ο τριτεγγυητής ενέχεται καθ' ον τρόπο και ο υπέρου η τριτεγγύησις)

δημιουργεί ορισμένα ερμηνευτικά προβλήματα. Και αυτό , γιατί από το συσχετισμό της με άλλες διατάξεις , συνάγεται ότι η τριτεγγύηση έχει διφυή χαρακτήρα. Η τριτεγγύηση πραγματικά , ως εγγύηση είναι εξαρτημένη από την υποχρέωση αυτού υπέρ του οποίου παρέχεται και ως υποχρέωση από συναλλαγματική , έχει την αυτοτέλεια που έχουν όλες οι υποχρεώσεις από τη συναλλαγματική. Είναι φανερό λοιπόν , ότι η έκταση της ευθύνης του τριτεγγυητή θα καθορισθεί διαφορετικά αν στο κέντρο βάρους τοποθετήθηκε στον αυτοτελή χαρακτήρα της τριτεγγυήσεως από ότι αν αυτό τοποθετήθηκε στον παρακολουθηματικό της χαρακτήρα².

1. Α. Κιάντου Παμπούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 142-143

2. Α. Κιάντου Παμπούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 143-144

Β) Αν πάρει κανείς ως βάση την πρώτη εκδοχή που φαίνεται και ορθότερη (την εκδοχή δηλ. ότι η τριτεγγύηση έχει αυτοτελή χαρακτηριστήρα) σημαίνει ότι ο τριτεγγυητής έχει την ευθύνη , που απορρέει από την ιδιότητα με την οποία εμφανίζεται στη συναλλαγματική αυτός υπέρ του οποίου τριτεγγυήθηκε. Συνεπώς ο τριτεγγυητής του αποδέκτη ευθύνεται όπως ο αποδέκτης , δηλ. άμεσα και ο τριτεγγυητής του εκδότη ή του οπισθογράφου ευθύνεται όπως αυτός , δηλ. από αναγωγή και με τις προϋποθέσεις της αναγωγής.

Σύμφωνα με την αρχή αυτή λοιπόν , ο χρόνος παραγραφής των αξιώσεων κατά του τριτεγγυητή καθορίζεται από το χρόνο παραγραφής των αξιώσεων κατά του υπερού η τριτεγγύηση. Επίσης σε περίπτωση μερικής αποδοχής , ο τριτεγγυητής του αποδέκτη ευθύνεται μέχρι το ποσό της αποδοχής , δεδομένου άλλωστε ότι δεν υπάρχει κύρια ενοχή για ολόκληρο το ποσό της συναλλαγματικής¹.

Από το άλλο μέρος όμως , ρήτρες ή άλλα στοιχεία που τυχόν υπάρχουν στη συναλλαγματική και επηρεάζουν τη διαμόρφωση της ευθύνης του υπερού η τριτεγγύηση ενεργούν υπέρ ή κατά του τριτεγγυητή μόνο σε περίπτωση που ενεργούν για όλους τους υπογραφείς της συναλλαγματικής. Αντίθετα ρήτρες ή στοιχεία που ενεργούν μόνο γι' αυτόν που τα έθεσε στη συναλλαγματική δεν ενεργούν για τον τριτεγγυητή του. Έτσι π.χ. η ρήτρα «ανέξοδος επιστροφή» όταν αναγράφεται από τον εκδότη παράγει τα αποτελέσματα της απέναντι σε όλους τους υπογραφείς συνεπώς και απέναντι στον τριτεγγυητή οποιουδήποτε υπογραφέα. Αντίθετα αν η ρήτρα αναγράφεται από τον οπισθογράφο , παράγει τα αποτελέσματα της μόνο απέναντι σ' αυτόν και συνεπώς όχι απέναντι στον τριτεγγυητή του τόσο περισσότερο , άλλωστε όσο ο τριτεγγυητής έχει και αυτός το δικαίωμα να αναγράφει τη ρήτρα αυτή με την ίδια συναλλαγματική , η ρήτρα «ουχί εις διαταγή» πρέπει να θεωρηθεί ότι έχει αποτελέσματα ως προς τον τριτεγγυητή , μόνο όταν αναγράφεται από τον εκδότη και όχι όταν αναγράφεται από τον οπισθογράφο².

Δεν ενεργεί υπέρ του τριτεγγυητή ακόμα , η ρήτρα του υπερού για απαλλαγή του από την ευθύνη για την αποδοχή ή την πληρωμή. Αν δέχεται κανείς το αντίθετο , η τριτεγγύηση δε θα είχε αντικείμενο στην περίπτωση που η ρήτρα απαλλάσσει τον υπερού από κάθε είδος ευθύνης. Τέλος , άλλες τροποποιήσεις που περιέχονται στην αποδοχή δεν ενεργούν απέναντι στον τριτεγγυητή , εκτός αν επαναληφθούν από αυτόν³.

1. Α. Κιάντου Παμπούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 144

2. Δελούκας Αξιογράφα 3^η έκδ. 1980 σελ 149

3. Α. Κιάντου Παμπούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 145

Αντίθετα , αν ξεκινήσει κανείς από την άποψη ότι περισσότερο βαρύνει ο παρακολουθηματικός χαρακτήρας της τριτεγγυήσεως η διάταξη πρέπει να έχει την εξής έννοια : ότι η ευθύνη του τριτεγγυητή καθορίζεται ακριβώς με το μέτρο της ευθύνης που έχει ο συγκεκριμένος υπόχρεος υπέρ του οποίου παραχωρήθηκε η τριτεγγύηση. Και κατά την άποψη αυτή συνεπώς ανάλογα με το αν η τριτεγγύηση δόθηκε υπέρ του αποδέκτη ή άλλου υπόχρεου ο τριτεγγυητής ευθύνεται άμεσα από αναγωγή. Η άποψη αυτή όμως δε μένει στο βασικό αυτό σημείο.

Προχωρώντας πέρα από αυτό , δέχεται ότι και όλες οι ειδικές συνθήκες που καθορίζουν το μέτρο της ευθύνης του συγκεκριμένου υπερου ή τριτεγγύηση επηρεάζουν και την ευθύνη του τριτεγγυητή του¹.

Ανεξάρτητα από τη θέση που παίρνει κανείς στο ζήτημα που εξετάστηκε μέχρι τώρα -το ζήτημα δηλ. αν το βάρος τίθεται στον παρακολουθηματικό ή αντίθετα στον αυτοτελή χαρακτήρα της τριτεγγυήσεως- όλοι συμφωνούν ότι ο τριτεγγυητής δε δικαιούται να προτείνει κατά του κομιστή τις ενστάσεις που ανήκουν στον υπερου ή τριτεγγύηση , εκτός αν αφορούν προσωπικώς και τον τριτεγγυητή².

7. Δικαιώματα του τριτεγγυητή που πλήρωσε τη συναλλαγματική.

Ο τριτεγγυητής πληρώνοντας τη συναλλαγματική αποκτά τα δικαιώματα πάνω στη και από τη συναλλαγματική , αλλά δεν υπεισέρχεται ακριβώς στη θέση του κομιστή στον οποίο πλήρωσε. Πραγματικά , ενώ ο κομιστής έχει υπεύθυνους απέναντι του όλους τους προηγούμενους από αυτόν υπογραφείς , ο τριτεγγυητής αποκτά τα δικαιώματα από τη συναλλαγματική μόνο κατά του υπερου ή τριτεγγύηση και κατ' αυτών που ενέχονται απέναντι στον υπερου³. Αυτό ορίζεται ρητά στο νόμο είναι όμως και μία λογική συνέπεια , όπου ο τριτεγγυητής ευθύνεται όπως ο υπερου. Πραγματικά , ο τριτεγγυητής ευθύνεται απέναντι στους υπογραφείς που παρεμβάλλονται μεταξύ του κομιστή στον οποίο πλήρωσε και του υπερου τριτεγγυήθηκε. Και αφού ευθύνεται απέναντι σ' αυτούς , δεν είναι δυνατό να στραφεί κατ' αναγωγή εναντίον τους.

Σύμφωνα με τα πιο πάνω , ο τριτεγγυητής του αποδέκτη μπορεί να στραφεί μόνο κατά του αποδέκτη. Και από την άποψη αυτή , η ευθύνη του τριτεγγυητή δεν είναι ακριβώς η ίδια με την ευθύνη του αποδέκτη (υπερου). Γιατί ο αποδέκτης , τελευταίος στη σειρά των υπόχρεων , δεν μπορεί από κανένα να αναζητήσει όσα κατέβαλε.

Ο τριτεγγυητής που πλήρωσε τη συναλλαγματική αποκτά δικαίωμα αναγωγής από το δίκαιο της συναλλαγματικής.

1. Δελούκας Αξιόγραφα 3^η έκδοση σελ 149

2. Α. Κιάντου Παμπούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 146

3. Α. Κιάντου Παμπούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 147

3 Πραγματικά , ο τριτεγγυητής αποκτά «τα εκ της συναλλαγματικής απορρέοντα δικαιώματα» , δηλ. τόσο το δικαίωμα «επί» όσο και το δικαίωμα «εκ» του εγγράφου της συναλλαγματικής. Πάντως το δικαίωμα του από το έγγραφο δεν περιορίζεται στο ποσό της συναλλαγματικής , αλλά επεκτείνεται και σε ότι αναγκάσθηκε να πληρώσει επιπλέον.

Εξ' άλλου , όπως κάθε κομιστής της συναλλαγματικής έτσι και ο τριτεγγυητής αποκτά το δικαίωμα «εκ» του εγγράφου απαλλαγμένο από ενστάσεις. Συνεπώς ενστάσεις που θα μπορούσαν να προβληθούν κατά του κομιστή που πληρώθηκε , δεν αντιτάσσονται κατά του τριτεγγυητή που πλήρωσε¹.

1. Α. Κιάντου Παμπούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 147 - 148

8. Αυτοτέλεια της τριτεγγυήσεως

Όπως αναφέρθηκε ήδη , η τριτεγγύηση έχει διφυή χαρακτήρα. Ως εγγύηση , είναι παρεπόμενη στην υποχρέωση υπέρ της οποίας δίδεται , δηλ. στην κύρια υποχρέωση και ως υποχρέωση από συναλλαγματική, είναι αυτοτελής και ανεξάρτητη από την κύρια υποχρέωση. Ερωτάται όμως , μέχρι ποίου σημείου φθάνει ο παρακολουθηματικός χαρακτήρας της τριτεγγυήσεως και συνεπώς , σε ποίο βαθμό υπάρχει η αυτοτέλεια της από την κύρια υποχρέωση. Η απάντηση στο ερώτημα αυτό έχει σημασία, κυρίως , για τον καθορισμό της ευθύνης και των δικαιωμάτων του τριτεγγυητή. Και η απάντηση αυτή συνάγεται από το κείμενο του νόμου , αφού ληφθεί όμως υπ' όψη ο σκοπός της τριτεγγυήσεως και οι γενικές αρχές του δικαίου των αξιόγραφων. Ειδικότερα:

A) Ο παρεπόμενος χαρακτήρας της τριτεγγυήσεως συνάγεται κατ' αρχήν από κάποιες διατάξεις , οι οποίες εκφράζουν με σαφήνεια τούτο : ότι η τριτεγγύηση εξασφαλίζει πληρωμή της υποχρέωσης από τη συναλλαγματική κάποιου από τους υπογραφείς της. Ακόμα ο παρεπόμενος χαρακτήρας της τριτεγγυήσεως , συνάγεται με κάποιες ειδικότερες διατάξεις. Σύμφωνα με αυτές , ο τριτεγγυητής ενέχεται κατά τον τρόπο που ενέχεται και ο υπερού η τριτεγγύηση. Καθώς και ότι η υποχρέωση του τριτεγγυητή είναι άκυρη , όταν είναι άκυρη για τυπικό λόγο η ενοχή υπέρ της οποίας τριτεγγυήθηκε¹.

B) Την αυτοτέλεια της τριτεγγυήσεως απέναντι στην υποχρέωση υπέρ της οποίας δίδεται θεμελιώνουν κάποιες άλλες διατάξεις , σύμφωνα με τις οποίες :

1) Ο τριτεγγυητής μπορεί να δώσει μερική μόνο τριτεγγύηση. Στην περίπτωση αυτή πραγματικά , η ευθύνη του τριτεγγυητή είναι μικρότερη από την ευθύνη του υπερού.

2) Καθιερώνεται αυτοτελές δικαίωμα του τριτεγγυητή να αναγράψει στη συναλλαγματική τη ρήτρα «ανέξοδος επιστροφή». Αν ο τριτεγγυητής έχει αναγράψει τη ρήτρα αυτή ο κομιστής απαλλάσσεται από την υποχρέωση να συντάξει δια μαρτυρικό προκειμένου να ασκήσει αναγωγή εναντίον του. Και τότε , αν ο υπερού δεν έχει αναγράψει την ίδια ρήτρα , η ευθύνη του τριτεγγυητή του είναι βαρύτερη².

1. Α. Κιάντου Παμπλούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 148

2. Α. Κιάντου Παμπλούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 149

Γίνεται δεκτό , εξ' άλλου ότι ο τριτεγγυητής μπορεί να προσθέσει αυτοτελώς στην τριτεγγύηση και άλλες ρήτρες , μεταξύ των οποίων και τη ρήτρα «άνευ ευθύνης δια την αποδοχήν». Στην περίπτωση λοιπόν που οι ρήτρες αυτές. Ευνοούν τον τριτεγγυητή , αν δεν τις έχει αναγράψει και ο υπερού , ο πρώτος έχει ευθύνη ελαφρότερη από το δεύτερο.

3) Η υποχρέωση του τριτεγγυητή είναι ισχυρή και όταν η ενοχή για την οποία τριτεγγυήθηκε είναι άκυρη για ουσιαστικούς λόγους.

Γ) Από όλες τις προαναφερόμενες διατάξεις , οι πιο σημαντικές και οι περισσότερες είναι αυτές που αναφέρονται στην αυτοτέλεια της τριτεγγύσεως. Και αυτό είναι φυσικό. Γιατί ο νομοθέτης , εισάγοντας στο δίκαιο της συναλλαγματικής το θεσμό της εγγυήσεως , που από τη φύση τον έχει παρακολουθηματικό χαρακτήρα έπρεπε να τον προσαρμόσει στο δίκαιο που διέπει τη συναλλαγματική. Συνεπώς , έπρεπε να εξοπλίσει την υποχρέωση του τριτεγγυητή με την αυτοτέλεια που έχουν όλες οι υποχρεώσεις που αναλαμβάνονται με τη συναλλαγματική και για να εξασφαλίσει την αυτοτέλεια της υποχρέωσης αυτής που από τη φύση της έχει παρακολουθηματικό χαρακτήρα , έπρεπε να εκφραστεί με σαφήνεια , ώστε να μην απομείνουν κενά που θα μπορούσαν να πληρωθούν με κανόνες σύμφωνους με το δίκαιο της τριτεγγύσεως αλλά αντιθέτως με το δίκαιο της συναλλαγματικής¹.

Ο νομοθέτης λοιπόν παίρνει υπ' όψιν του τον παρακολουθηματικό χαρακτήρα της τριτεγγύσεως , μόνο στο βαθμό που αυτός είναι απαραίτητος για να λειτουργήσει η τριτεγγύηση ως θεσμός που εξασφαλίζει την υποχρέωση άλλου. Πέρα από το μέτρο αυτό , καθιερώνει την αυτοτέλεια της τριτεγγύσεως , ώστε αυτή να μπορέσει να λειτουργήσει και να εκπληρώσει τον προορισμό της μέσα στα πλαίσια του δικαίου των αξιόγραφων.

1. Α. Κιάντου Παμπούκη , Δίκαιον Αξιόγραφων , 1989 , σελ. 149

Πραγματικά , σκοπός της τριτεγγυήσεως είναι η ενίσχυση της συναλλαγματικής με την υπογραφή ενός ακόμα προσώπου. Ο σκοπός αυτός όμως , δεν μπορεί να εκπληρωθεί με επιτυχία και σύμφωνα με τη φύση της υποχρέωσης υπέρ της οποίας δίδεται , παρά μόνο αν η ενίσχυση αυτή γίνεται με τον ίδιο τρόπο που γίνεται και η ενίσχυση στην οποία αποβλέπουν όλες οι υπογραφές που τίθενται στη συναλλαγματική. Θα ήταν , συνεπώς , αδιανόητη η πραγματοποίηση του σκοπού της τριτεγγυήσεως αν η υποχρέωση του τριτεγγυητή δεν υπαγόταν στην αρχή της αυτοτέλειας και αν ο τριτεγγυητής δεν εντασσόταν στον κύκλο αυτών που ευθύνονται απέναντι στον κομιστή εις ολόκληρο για την πληρωμή της συναλλαγματικής.

Ως κανόνας συνεπώς , για την τριτεγγύηση πρέπει να θεωρηθεί η αυτοτέλεια και ως εξαίρεση η εξάρτηση της από την υποχρέωση υπέρ της οποίας δίδεται. Το χαρακτηριστικό αυτό , άλλωστε είναι εκείνο που διαφοροποιεί την τριτεγγύηση από την εγγύηση του αστικού δικαίου¹.

9. Διάκριση της τριτεγγυήσεως από την εγγύηση του αστικού δικαίου. Εγγύηση προς ενίσχυση συναλλαγματικής.

Η τριτεγγύηση έχει τον ίδιο σκοπό με την εγγύηση του αστικού δικαίου , δηλαδή έχει και αυτή σκοπό την ενίσχυση της οφειλής κάποιου άλλου. Αλλά , όπως επανειλημμένα αναφέρθηκε , εμφανίζει πολλές διαφορές από αυτή. Από το γεγονός ότι η εγγύηση του αστικού δικαίου είναι πάντα παρεπόμενη ενοχή ενώ η τριτεγγύηση , σε μεγάλη κλίμακα είναι ανεξάρτητη από την ενοχή υπέρ της οποίας δίδεται , απορρέουν επιμέρους διαφορές , από τις οποίες οι σπουδαιότερες είναι οι ακόλουθες².

Α) Ο τριτεγγυητής ευθύνεται ακόμα και όταν η υποχρέωση του υπερού είναι ακόμη για ουσιαστικούς - όχι όμως και για τυπικούς - λόγους. Ο εγγυητής αντίθετα , ευθύνεται μόνο όταν η κύρια οφειλή είναι έγκυρη συνεπώς μ δεν ευθύνεται όταν η κύρια οφειλή είναι άκυρη για οποιοδήποτε λόγο είτε τυπικό είτε ουσιαστικό.

Β) Ο τριτεγγυητής , δε δικαιούται να αντιτάξει κατά του κομιστή ενστάσεις που στηρίζονται στις προσωπικές σχέσεις του κομιστή με τον υπερού η τριτεγγύηση. Αντίθετα , ο εγγυητής όχι μόνο δικαιούται αλλά και υποχρεούται να αντιτάξει κατά του δανειστή του βάσιμες ενστάσεις του πρωτοφειλέτη και αν παραλείψει να τις αντιτάξει , χάνει το δικαίωμα αναγωγής κατά του πρωτοφειλέτη.

1. Α. Κιάντου Παμπουκίη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 150

Γ) Ο τριτεγγυητής δεν έχει κατά του κομιστή την ένσταση της διζήσεως , την οποία αντίθετα έχει ο εγγυητής. Έτσι , ο τριτεγγυητής είναι υποχρεωμένος να πληρώσει και αν ο κομιστής δε στράφηκε προηγουμένως κατά του υπερού η τριτεγγύηση¹.

Με ειδικά χαρακτηριστικά και αποτελέσματα εξοπλισμένη η τριτεγγύηση , όπως παρατηρήθηκε , είναι προσαρμοσμένη στο δίκαιο της συναλλαγματικής. Έτσι , συνεπάγεται οξύτερη ευθύνη του τριτεγγυητή από την ευθύνη του κοινού εγγυητή και από την άποψη αυτή , ευνοεί τον κομιστή και ενισχύει την αμφίβολή ασφάλεια μιας συναλλαγματικής.

Αλλά η εγγύηση του κοινού δικαίου , όταν δίδεται για ενίσχυση υποχρεώσεως από συναλλαγματική , έχει δύο πλεονεκτήματα απέναντι στην τριτεγγύηση. Πρώτο , είναι ευνοϊκότερη για τον εγγυητή , αφού συνεπάγεται ελαφρότερη ευθύνη του , γι' αυτό και δίδεται πιο εύκολα και δεύτερο , δε φαίνεται στη συναλλαγματική και γι' αυτό , δεν αποκαλύπτει τις αμφιβολίες που ανέκυψαν για την ασφάλεια της.

Για τους λόγους αυτούς , δεν αποκλείεται υποχρέωση από συναλλαγματική να ενισχύεται με κοινή εγγύηση. Η εγγύηση αυτή , βέβαια διέπεται από το δίκαιο του Αστικού Κώδικα περί εγγυήσεως. Όμως , από τη σύνδεση της με υποχρέωση από συναλλαγματική , κατ' ανάγκη δημιουργούνται προβλήματα που εγγίζουν το δίκαιο των αξιογράφων. Και τέτοια προβλήματα είναι αυτά που αφορούν τα δικαιώματα που αποκτά από αναγωγή ο εγγυητής πληρώνοντας τον κομιστή της συναλλαγματικής².

1. Α. Κιάντου Παμπούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 151

2. Α. Κιάντου Παμπούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 151-152

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΑΝΑΓΩΓΗ

1. Έννοια και διακρίσεις της αναγωγής

Α) Αναγωγή είναι η επιδίωξη της απαίτησης από την συναλλαγματική κατά των προσώπων που είχαν υποχρέωση για πληρωμή ή αποδοχή, πριν από αυτόν που ασκεί την αναγωγή¹.

Για την πληρωμή της συναλλαγματικής ευθύνεται όχι μόνο ο αποδέκτης αλλά και όλοι οι άλλοι υπογραφείς της: Ο εκδότης, οι οπισθογράφοι και οι τριτεγγυητές που τυχόν υπάρχουν. Εδώ όμως η ευθύνη του αποδέκτη είναι ευθεία και υπάρχει χωρίς τη συνδρομή οποιασδήποτε άλλης προϋποθέσεως, η ευθύνη των άλλων υπογραφέων είναι επικουρική δηλαδή, υπάρχει μόνο με ορισμένες προϋποθέσεις και μόνο όταν η συναλλαγματική περιέλθει, όπως λέγεται σε κατάσταση ανάγκης. Πραγματικά, μόνο στην περίπτωση αυτή ο κομιστής έχει δικαίωμα αναγωγής, δικαίωμα δηλαδή να στραφεί κατά των προσώπων που ευθύνονται επικουρικά για την πληρωμή της συναλλαγματικής.

Δικαίωμα αναγωγής κατ' αρχή έχει ο κομιστής όταν η συναλλαγματική δεν πληρωθεί κατά τη λήξη της από τον πληρωτή, αποδεκτή ή μη. Δικαίωμα αναγωγής όμως, έχει και ο κομιστής και όταν πριν από τη λήξη υπάρξει άρνηση αποδοχής ή όταν συντρέξουν ειδικές συνθήκες εξ' αιτίας των οποίων η πληρωμή της συναλλαγματικής γίνεται επισφαλής².

Οι ειδικές αυτές συνθήκες είναι οι εξής: α) Η πτώχευση του πληρωτή, αποδέκτη ή μη β) Η απλή παύση των πληρωμών του γ) Η κατάσχεση της περιουσίας του που απέβη άκαρπη και δ) Η πτώχευση του εκδότη μη αποδέξιμης συναλλαγματικής. Στις περιπτώσεις αυτές, η πληρωμή της συναλλαγματικής κατά τη λήξη της είναι δυνατή αλλά όχι και βέβαιη. Γι' αυτό ο νόμος παρέχει δικαίωμα στον κομιστή να στραφεί πριν από τη λήξη της συναλλαγματικής, κατά των υπογραφέων που ευθύνονται από αναγωγή και να ζητήσει την πληρωμή της συναλλαγματικής³.

Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, η αναγωγή γίνεται προς πληρωμή της συναλλαγματικής στον κομιστή. Εκτός από αυτή την αναγωγή όμως, υπάρχει και η αναγωγή προς απόδοση. Και τέτοια είναι η αναγωγή, την οποία ασκεί αυτός που πλήρωσε κατ' αναγωγή τη συναλλαγματική και με την οποία αυτός επιδιώκει να εισπράξει τα πο

1. Αντωνία Πουλάκου Ευθυμιάτου, στοιχεία Εμπορικού δικαίου Αθήνα Κομοτηνή 1991 σελ 217

2. Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 167

3. Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 167-168

σά που κατέβαλε από τους υπογραφείς που ευθύνονται απέναντι του².

2) Γίνονται διάφορες διακρίσεις της αναγωγής με βάση τρία διαφορετικά κριτήρια και ειδικότερα το πρόσωπο που την ασκεί, την αιτία που την προκάλεσε και τον χρόνο της άσκησης της¹.

Ανάλογα με την αιτία που προκαλεί την αναγωγή προς πληρωμή, αυτή διακρίνεται σε αναγωγή λόγω μη πληρωμής σε αναγωγή λόγω μη αποδοχής και σε αναγωγή λόγω κλονισμού της πίστεως του προσώπου που κατ' αρχή πληρώνει τη συναλλαγματική².

Ανάλογα με το χρόνο της άσκησης της αναγωγής πριν από τη λήξη της συναλλαγματικής. Η αναγωγή μετά από τη λήξη της συναλλαγματικής, ασκείται όταν εμφανισθεί η συναλλαγματική νόμιμα και εμπρόθεσμα κατά την λήξη της και δεν πληρωθεί. Ο λόγος για τον οποίο δεν πληρώθηκε δεν μας ενδιαφέρει. Αρκεί το ίδιο το γεγονός και μόνο. Η αναγωγή πριν από τη λήξη της συναλλαγματικής μπορεί να οφείλεται στην μη αποδοχή της, ή ακόμα και στο γεγονός ότι η πληρωμή της έχει γίνει επισφαλής.

α) Στην περίπτωση της 'αναγωγής επί μη αποδοχή ο κομιστής της εμφάνισε την συναλλαγματική νόμιμα και εμπρόθεσμα, αλλά ο πληρωτής αρνήθηκε την αποδοχή της, είτε τελείως είτε μερικά.

β) Όταν όμως ασκείται αναγωγή 'λόγω καταστάσεως επισφαλούς της πληρωμής πρέπει να υπάρχει μία από τις εξής περιπτώσεις:

1) Είτε ο πληρωτής να κηρύχθηκε σε πτώχευση με δικαστική απόφαση

2) Είτε να έπαυσε ο πληρωτής τις πληρωμές του, έστω κι αν αυτό δεν βεβαιώθηκε με δικαστική απόφαση.

3) Είτε να επιβλήθηκε κατάσχεση στην περιουσία του πληρωτή για άλλα χρέη του, η οποία όμως να μην ικανοποίησε αυτόν που έκανε την κατάσχεση, επειδή δεν υπήρχε ενεργητικό.

Και στις τρεις αυτές περιπτώσεις δεν έχει σημασία αν ο πληρωτής αποδέχθηκε ή όχι την συναλλαγματική.

4) Είτε τέλος στην περίπτωση μη αποδέξιμης συναλλαγματικής (που ο εκδότης δηλαδή απαγόρευσε την εμφάνιση της προς αποδοχή αν ο εκδότης της κυρήχθηκε σε πτώχευση³).

1. Αντωνία Πουλάκου Ευθυμιάτου, στοιχεία Εμπορικού δικαίου Αθήνα Κομοτηνή 1991 σελ 218

2. Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 168

3. Αντωνία Πουλάκου Ευθυμιάτου, στοιχεία Εμπορικού δικαίου Αθήνα Κομοτηνή 1991 σελ 218

2. Τα πρόσωπα στην αναγωγή

Το δικαίωμα της αναγωγής ανήκει σε διαφορετικά πρόσωπα ανάλογα με το αν πρόκειται για αναγωγή προς πληρωμή ή για αναγωγή προς απόδοση των καταβληθέντων:

α) Στην αναγωγή προς πληρωμή το δικαίωμα ανήκει στο πρόσωπο που είναι κομιστής της συναλλαγματικής κατά το χρόνο, στον οποίο συμβαίνει το γεγονός που δικαιολογεί την αναγωγή.

β) Στην αναγωγή προς απόδοση αντίθετα, το δικαίωμα ανήκει στον υπόχρεο από αναγωγή που πλήρωσε τη συναλλαγματική είτε αναγκαστικά, γιατί ασκήθηκε αναγωγή εναντίον του είτε με την θέληση του, για να αποφύγει τις δυσάρεστες οικονομικές συνέπειες της αναγωγής.

Η αναγωγή ασκείται κατά διαφορετικών εν μέρει προσώπων, ανάλογα και πάλι με το είδος της. Έτσι:

1) Η αναγωγή προς πληρωμή ασκείται εναντίον οποιουδήποτε υπογραφέα της συναλλαγματικής, εκτός από τον αποδέκτη και τον τριτεγγυητή του συνεπώς, ασκείται εναντίον του εκδότη, των οπισθογράφων και των τριτεγγυητών τους, εφόσον βέβαια αυτοί ευθύνονται για την πληρωμή. Η αναγωγή αυτή δεν ασκείται κατά του αποδέκτη γιατί αυτός ευθύνεται άμεσα, χωρίς τις προϋποθέσεις της αναγωγής. Επίσης, δεν ασκείται κατά του τριτεγγυητή του αποδέκτη, ο οποίος ευθύνεται όπως ο αποδέκτης.

2) Η αναγωγή προς απόδοση των καταβληθέντων ασκείται εναντίον όλων των υπογραφέων που προηγούνται από αυτόν που πλήρωσε, γιατί αυτοί μόνο είναι υπόχρεοι απέναντι του. Η αναγωγή αυτή ασκείται και κατά του αποδέκτη γιατί τείνει σε απόδοση αυτών που κατέβαλε ο πληρώσας, απέναντι στον οποίο τελευταίος κατά σειρά υπεύθυνος, είναι ο αποδέκτης¹.

1. Ι.Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 168-169

3. Ουσιαστικές προϋποθέσεις της αναγωγής.

Για την άσκηση της αναγωγής απαιτούνται ορισμένες προϋποθέσεις από τις οποίες οι περισσότερες είναι ουσιαστικές και μία τυπική.

1) Γενική προϋπόθεση της αναγωγής είναι η ευθύνη αυτού κατά του οποίου ασκείται η αναγωγή. Συνεπώς, δεν μπορεί να ασκηθεί αναγωγή κατά συγκεκριμένου υπογραφέα, οποίος με ρήτρα στη συναλλαγματική απέκλεισε ή περιόρισε την ευθύνη του. Έτσι ο εκδότης ή τριτεγγυητής του που με ρήτρα απέκλεισαν την ευθύνη τους για την αποδοχή, δεν μπορούν να αναχθούν λόγω μη αποδοχής. Επίσης, ο οπισθογράφος που απέκλεισε την ευθύνη του για την αποδοχή και την πληρωμή ή την περιόρισε απαγορεύοντας νέα οπισθογράφηση, στην πρώτη περίπτωση δεν μπορεί να αναχθεί από κανένα και στη δεύτερη μπορεί να αναχθεί μόνο από αυτόν, στον οποίο ο ίδιος οπισθογράφησε τη συναλλαγματική¹.

2) Απαιτούνται ορισμένες ειδικές προϋποθέσεις, αφενός για την αναγωγή προς πληρωμή και αφετέρου για την αναγωγή προς απόδοση. Οι ειδικές ουσιαστικές προϋποθέσεις της αναγωγής προς πληρωμή είναι οι εξής:

α) ολικής ή μερικής μη πληρωμής από τον πληρωτή κατά τη λήξη. Προϋποτίθεται βέβαια ότι έγινε έγκυρη εμφάνιση της συναλλαγματικής στον κατονομαζόμενο τόπο.

β) Ολικής ή μερικής άρνησης αποδοχής της συναλλαγματικής. Ο λόγος αυτός δεν ισχύει, όταν πρόκειται για μη αποδέξιμη συναλλαγματική ή όταν έχει αποκλεισθεί η ευθύνη για την αποδοχή.

γ) Δημιουργίας κατάστασης επισφαλούς πληρωμής. Τούτο συμβαίνει όταν ο πληρωτής, αποδέκτης ή όχι, κηρυχθεί σε πτώχευση ή παύσει τις πληρωμές του ή αποβεί άκαρπη αναγκαστική εκτέλεση κατά της περιουσίας του.

δ) Κήρυξης σε πτώχευση του εκδότη μη αποδέξιμης συναλλαγματικής.

Στις περιπτώσεις β-δ μπορεί να ασκηθεί αναγωγή και πριν από τη λήξη της συναλλαγματικής².

1. Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 169

2. Ν.Κ. Ρόκας, αξιόγραφα, 1992, σελ. 112

4. Τυπική προϋπόθεση της αναγωγής.

Η ύπαρξη των ουσιαστικών προϋποθέσεων της αναγωγής πρέπει κατά κανόνα , να βεβαιώνεται κατά τρόπο επίσημο και η επίσημη αυτή βεβαίωση γίνεται με δημόσιο έγγραφο που λέγεται διαμαρτυρικό.

Α) Το διαμαρτυρικό αποτελεί έγερση διαμαρτυρίας γι τη μη ομαλή εξέλιξη της ενοχής από τη συναλλαγματική. Όπως αναφέρθηκε , είναι δημόσιο έγγραφο που βεβαιώνει κατά τρόπο επίσημο το γεγονός που δημιουργεί το δικαίωμα αναγωγής και κατά κανόνα , αποτελεί τυπική προϋπόθεση του δικαιώματος αναγωγής.

Ως προϋπόθεση του δικαιώματος αναγωγής , το διαμαρτυρικό ενδιαφέρει άμεσα τον κομιστή (το δανειστή) , ωφελεί όμως και τους υπόχρεους από αναγωγή (τους οφειλέτες). Ο κομιστής πραγματικά , κινδυνεύοντας να χάσει το δικαίωμα αναγωγής , θα σπεύσει ασφαλώς στις σύντομες προθεσμίες που ορίζει ο νόμος , να εισπράξει τη συναλλαγματική από τον πληρωτή συνεπώς δε θα εφυσυχάσει εμπιστευόμενος στην επικουρική ευθύνη της συναλλαγματικής κατ' αναγωγή¹.

Το διαμαρτυρικό εξ' άλλου , ως μέσο αποδείξεως των ουσιαστικών προϋποθέσεων της αναγωγής , έχει μεγάλη σημασία για τη δικαστική και εξώδικη προβολή των αξιώσεων από την αναγωγή. Ενώ ως έγγραφο με αυθεντική (βέβαιη) χρονολογία έχει και άλλες χρησιμότητες: π.χ. καθορίζει τις συνέπειες της οπισθογραφήσεως που έγινε μετά την σύνταξη του , αποδεικνύει την υπερημερία του οφειλέτη αποτελεί την αφετηρία της παραγραφής των αξιώσεων του κομιστή κατά των υπόχρεων από αναγωγή².

Β) α) Το διαμαρτυρικό είναι δημόσιο έγγραφο , όπως αναφέρθηκε , που στην Ελλάδα συντάσσεται από συμβολαιογράφο χωρίς πρόσληψη μαρτύρων. Σε άλλες χώρες το διαμαρτυρικό συντάσσεται και από άλλα πρόσωπα , ενώ σε άλλες η σύνταξη διαμαρτυρικού είναι προαιρετική. Στο χώρο μας το διαμαρτυρικό, μπορεί να είναι προαιρετικό. Συγκεκριμένα , το διαμαρτυρικό που πρέπει να συντάσσεται στην Ελλάδα , μπορεί να αναπληρωθεί από δήλωση που γράφεται χρονολογείται και υπογράφεται από τον πληρωτή πάνω στη συναλλαγματική , εκτός αν ο εκδότης απαιτεί στο κείμενο του τίτλου διαμαρτυρικό με συμβολαιογραφικό έγγραφο.

β) Το περιεχόμενο του διαμαρτυρικού είναι το ακόλουθο: 1) Αντιγραφή της συναλλαγματικής και από τις δύο όψεις της , με όλες τις υπογραφές που υπάρχουν σ' αυτή 2) Βεβαίωση του γεγονότος που αποτελεί την ουσιαστική προϋπόθεση της αναγωγής³.

1.Α. Κιάντου Παμπούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ.172

2.Α. Κιάντου Παμπούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ.172

3.Α. Κιάντου Παμπούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ 172-173

Γ) Υπάρχουν πέντε είδη διαμαρτυρικού που διακρίνονται μεταξύ τους με βάση τον σκοπό για τον οποίο συντάσσεται το καθένα από αυτά. Είναι τα εξής:

α) Διαμαρτυρικό 'επί μη πληρωμή'. Πρόκειται για το πιο σημαντικό απ' όλα, που συντάσσεται με τον σκοπό να αποδειχθεί ότι η συναλλαγματική δεν πληρώθηκε από τον πληρωτή, παρά το γεγονός ότι εμφανίστηκε για πληρωμή νόμιμα και εμπρόθεσμα.

β) Διαμαρτυρικό 'επί μη αποδοχή', με το οποίο αποδεικνύεται ότι ο πληρωτής αρνήθηκε την αποδοχή της συναλλαγματικής, παρά το γεγονός ότι εμφανίστηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα για το σκοπό αυτό.

γ) Διαμαρτυρικό 'επί μη χρονολόγησης της αποδοχής'. Το διαμαρτυρικό αυτό συντάσσεται στις δύο περιπτώσεις που απαιτείται χρονολόγηση της αποδοχής, δηλαδή σε περίπτωση:

α) Συναλλαγματικής πληρωτέας μετά προθεσμίαν από της όψεως και

β) Συναλλαγματικής που λόγω ειδικής ρήτηρας πρέπει να εμφανισθεί για αποδοχή μέσα σε ορισμένη προθεσμία.

δ) Διαμαρτυρικό "ματαίας αναζητήσεως αντίτυπου" όταν το πρόσωπο που κατέχει ένα αντίτυπο συναλλαγματικής αρνείται να το παραδώσει στον νόμιμο κομιστή άλλου αντίτυπου.

ε) Διαμαρτυρικό "ματαίας αναζητήσεως" του πρωτοτύπου. (διαμαρτυρικόν επί μη παραδώσει του πρωτοτύπου συναλλαγματικής εις τον νόμιμο κομιστήν αντιγράφου). Συντάσσεται όταν ο νόμιμος κομιστής του αντιγράφου συναλλαγματικής θέλει να βεβαιώσει την άρνηση απόδοσης του πρωτοτύπου σ' αυτόν εκ μέρους του κατόχου του¹.

1. Αντωνία Πουλάκου Ευθυμιάτου, στοιχεία Εμπορικού δικαίου Αθήνα-Κομοτητή 1991 219-220

5. Περιπτώσεις στις οποίες δεν απαιτείται σύνταξη διαμαρτυρικού.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, για την άσκηση αναγωγής δεν απαιτείται η σύνταξη του διαμαρτυρικού. Η απαλλαγή του κομιστή από τη σχετική υποχρέωση μπορεί να στηρίζεται είτε στο νόμο είτε σε ρήτρα που αναγράφεται στη συναλλαγματική. Ειδικότερα:

A) Ο νόμος απαλλάσσει τον κομιστή από την υποχρέωση συντάξεως διαμαρτυρικού στις ακόλουθες περιπτώσεις:

1) Στην περίπτωση πτώχευσεως του πληρωτή ή του εκδότη συναλλαγματικής μη αποδέξιμης. Στις περιπτώσεις αυτές δε χρειάζεται σύνταξη διαμαρτυρικού -αφού ούτε εμφάνιση της συναλλαγματικής προς πληρωμή χρειάζεται- γιατί το γεγονός που δίδει αφορμή στην άσκηση της αναγωγής αποδεικνύεται πανηγυρικά από τη δικαστική απόφαση που κηρύσσει την πτώχευση.

Αντίθετα, ο νόμος δεν απαλλάσσει τον κομιστή από την υποχρέωση συντάξεως διαμαρτυρικού, όταν η αναγωγή ασκείται λόγω κλονισμού της πίστεως του πληρωτή, δηλαδή λόγω παύσεως των πληρωμών του ή λόγω άκαρπης κατασχέσεως σε βάρος της περιουσίας του. Στις περιπτώσεις αυτές πραγματικά, η κατάσταση που αποτελεί το λόγο ασκήσεως της αναγωγής δε βεβαιώνεται κατά τρόπο αναμφισβήτητο και εξ άλλου δεν είναι απόλυτα βέβαιο ότι ο πληρωτής δεν θα πληρώσει. Γι' αυτό ο νόμος απαιτεί αφενός την εμφάνιση προς πληρωμή και αφετέρου τη σύνταξη διαμαρτυρικού σε περίπτωση μη πληρωμής¹.

2) Στη περίπτωση ανωτέρας βίας που εμποδίζει την εμφάνιση της συναλλαγματικής και την σύνταξη διαμαρτυρικού στις καθοριζόμενες προθεσμίες. Κατ' αρχή στην περίπτωση αυτή, οι προθεσμίες που προβλέπει ο νόμος παρατείνονται. Αν όμως η ανωτέρα βία παρατείνεται πέρα από τριάντα ημέρες, η αναγωγή μπορεί να ασκηθεί χωρίς την εμφάνιση της συναλλαγματικής και την σύνταξη διαμαρτυρικού.

3) Στην περίπτωση που έχει ήδη συνταχθεί διαμαρτυρικό επί μη αποδοχή, οπότε δεν απαιτείται σύνταξη διαμαρτυρικού επί μη πληρωμή, όπως άλλωστε δεν απαιτείται και εμφάνιση προς πληρωμή. Πραγματικά, από την άρνηση του πληρωτή να αποδεχθεί ο νόμος συνάγει ότι θα αρνηθεί και να πληρώσει².

B1) Συχνά, στη συναλλαγματική απαντάται ρήτρα που απαλλάσσει τον κομιστή από την υποχρέωση συντάξεως διαμαρτυρικού.

1. Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 173

2. Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 174-175

Η ρήτρα αυτή έχει σκοπό να διευκολύνει τη θέση του κομιστή και συνηθίζεται ιδίως σε συναλλαγματικές μικρής αξίας. Διατυπώνεται με την έκφραση «άνευ διαμαρτυρικού» ανέξοδος επιστροφή» ή άλλη ισοδύναμη, που πρέπει να γράφεται στη συναλλαγματική και να υπογράφεται. Τη ρήτρα μπορεί να την αναγράψει οποιοσδήποτε υπόχρεος από αναγωγή, δηλαδή ο εκδότης, ο οπισθογράφος και ο τριτεγγυητής.

Η ρήτρα μπορεί να απαλλάσσει τον κομιστή από την υποχρέωση να συντάξει διαμαρτυρικό μόνο επί μη αποδοχή ή μόνο επί μη πληρωμή και για τα δύο. Αν είναι όμως γενικά διατυπωμένη, δηλαδή χωρίς ειδικότερο προσδιορισμό, η απαλλαγή αφορά τόσο το διαμαρτυρικό επί μη αποδοχή όσο και το διαμαρτυρικό επί μη πληρωμή.

B2) Η εν λόγω ρήτρα απαλλάσσει τον κομιστή μόνο από την υποχρέωση συντάξεως διαμαρτυρικού και τα σχετικά έξοδα. Δεν τον απαλλάσσει, συνεπώς, από την υποχρέωση εμφανίσεως της συναλλαγματικής στις τασσόμενες προθεσμίες, ούτε από την υποχρέωση ειδοποίησεως του οπισθογράφου. Στο σημείο αυτό όμως δημιουργούνται προβλήματα αποδείξεως σχετικά με το εμπρόθεσμο της εμφανίσεως. Πάντως, αφού η παράλειψη συντάξεως δεν οφείλεται σε υπαιτιότητα του κομιστή, δεν επιτρέπεται να φέρει αυτός το βάρος αποδείξεως της δικής του επιμέλειας¹.

Γι αυτό γίνεται δεκτό ότι η ρήτρα ανατρέπει το βάρος της αποδείξεως. Αυτό σημαίνει ότι το εμπρόθεσμο της εμφανίσεως τεκμαίρεται κατά νόμο. Και ότι, αν κάποιος από τους υπογραφείς το αμφισβητεί, φέρει αυτός το βάρος της αποδείξεως του ισχυρισμού του. Η λύση αυτή είναι λογική, ιδίως μάλιστα αν το εμπρόθεσμο της εμφανίσεως το αμφισβητεί αυτός που ανέγραψε τη ρήτρα και με αυτή προκάλεσε τις δυσκολίες αποδείξεως.

B3) Αν η ρήτρα «ανέξοδος επιστροφή» αναγράφηκε από τον εκδότη, έχει αποτελέσματα απέναντι σε όλους τους υπογραφείς ενώ, αν αναγράφηκε από οπισθογράφο ή τριτεγγυητή, έχει αποτελέσματα μόνο απέναντι σ' αυτόν που την ανέγραψε. Στην πρώτη περίπτωση συνεπώς, η αναγωγή χωρεί εναντίον οποιουδήποτε υπογραφέα χωρίς σύνταξη διαμαρτυρικού. Και αν ο κομιστής παρά τη ρήτρα συνέταξε διαμαρτυρικό, δεν δικαιούται να αναζητήσει τα σχετικά έξοδα κατά την άσκηση αναγωγής. Στη δεύτερη περίπτωση, αντίθετα, που τη ρήτρα την ανέγραψε οπισθογράφος ή τριτεγγυητής ο κομιστής μπορεί να ασκήσει αναγωγή χωρίς διαμαρτυρικό μόνον εναντίον αυτού που υπέγραψε τη ρήτρα. Για να αναχθεί εναντίον των λοιπών υπευθύνων από αναγωγή συνεπώς, πρέπει να συντάξει διαμαρτυρικό. Επειδή λοιπόν, στην περίπτωση αυτή η σύ

νταξη διαμαρτυρικού είναι απαραίτητη για τη διατήρηση της αναγωγής κατά των λοιπών υπόχρεων , ο νόμος ορίζει ότι όταν η ρήτρα προέρχεται από οπισθογράφο ή τριτεγγυητή τα έξοδα του διαμαρτυρικού μπορεί να εισπραχθούν από κάθε υπογραφέα , συνεπώς και από αυτόν που ανέγραψε τη ρήτρα¹.

Γ) Όταν η σύνταξη διαμαρτυρικού είναι απαραίτητη και παραλείφθηκε, ο κομιστής εκπίπτει από το δικαίωμα αναγωγής. Τότε ο κομιστής δικαιούται να στραφεί μόνο κατά του αποδέκτη και του τριτεγγυητή του. Η διαφορετική μεταχείριση των λοιπών υπόχρεων δικαιολογείται από το γεγονός ότι αυτοί ευθύνονται από αναγωγή - συγκεκριμένα, όταν η συναλλαγματική περιέρχεται σε κατάσταση ανάγκης - και γι' αυτό, πρέπει να υπάρχει επίσημη πιστοποίηση ότι ανακύπτει θέμα ευθύνης τους. Εδώ όμως, επιβάλλεται μια διάκριση: Στην περίπτωση που ο κομιστής δεν υποχρεούται να εμφανίσει τη συναλλαγματική προς αποδοχή και στις περιπτώσεις κλονισμού της πίστωσης του κομιστή, η παράλειψη συντάξεως διαμαρτυρικού τον εμποδίζει να ασκήσει αναγωγή πριν τη λήξη, δεν τον εμποδίζει όμως καθ' αυτή να ασκήσει και αναγωγή κατά τη λήξη, δηλαδή λόγω μη πληρωμής. Στις περιπτώσεις αυτές πραγματικά ο κομιστής μπορεί να περιμένει να λήξει η συναλλαγματική, ώστε να την εμφανίσει προς πληρωμή και αν δεν πληρωθεί, να συντάξει διαμαρτυρικό για να ασκήσει αναγωγή λόγω μη πληρωμής¹.

6. Ευθύνη των υπόχρεων από αναγωγή

Α) Όπως αναφέρθηκε επανειλημμένα, απέναντι στον κομιστή ευθύνονται από αναγωγή όλοι οι υπογραφείς, εκτός από τον αποδέκτη και τον τριτεγγυητή του. Συνεπώς, ευθύνονται ο εκδότης, οι οπισθογράφοι και οι τριτεγγυητές τους. Κατ' εξαίρεση, δεν ευθύνονται είτε για τη μη αποδοχή και τη μη πληρωμή είτε για τη μια μόνο οι οπισθογράφοι οι οποίοι με ρήτρα απέκλεισαν την ευθύνη τους ή την περιόρισαν μόνο υπέρ αυτού προς τον οποίον οι ίδιοι. Κατ' εξαίρεση επίσης, δεν ευθύνονται για τη μη αποδοχή ο εκδότης και οι τριτεγγυητές του εκδότη και των οπισθογράφων, όταν με ρήτρα απέκλεισαν την ευθύνη τους αυτή.

Όλα τα πρόσωπα αυτά ευθύνονται εις ολόκληρο.

Συνεπώς, ο κομιστής μπορεί να τα εναγάγει όλα, ατομικά ή ομαδικά και το καθένα για ολόκληρο το ποσό της συναλλαγματικής. Και φυσικά, δεν είναι υποχρεωμένος να ακολουθήσει τη σειρά με την οποία τα πρόσωπα αυτά εμφανίζονται στη συναλλαγματική. Με άλλα λόγια, ο κομιστής δεν είναι υποχρεωμένος να στραφεί πρώτα κατά του αμέσως προηγούμενου υπογραφέα αλλά μπορεί να στραφεί κατ' ευθείαν κατά ανωτέρου. Γι' αυτό και η αναγωγή αυτή λέγεται άρρυθμη ή αλματική. Εξ' άλλου, αν ο κομιστής ενήγαγε ένα από τα πρόσωπα αυτά και δεν ικανοποιήθηκε, δεν εμποδίζεται αργότερα να εναγάγει άλλο ή άλλα, έστω και αν στη σειρά προηγού

νται από αυτών που ανάχθηκε αρχικά. Όλες αυτές οι ρυθμίσεις διευκολύνουν φυσικά τον κομιστή , με σκοπό να αυξήσουν την κυκλοφοριακή ικανότητα της συναλλαγματικής¹.

Β) Κατά τον ίδιο τρόπο διαμορφώνεται και το δικαίωμα αναγωγής αυτού που πλήρωσε τη συναλλαγματική προς απόδοση των καταβληθέντων. Αυτός όμως , μπορεί να στραφεί μόνο κατά των προηγούμενων από αυτόν υπογραφέων όχι συνεπώς κατά των μεταγενέστερων , αφού προς αυτούς ευθύνεται ο ίδιος από αναγωγή και μάλιστα , τους απαλλάσσει αν πληρώσει. Στο σημείο αυτό φαίνεται καθαρά η διαφορά της εις ολόκληρο ευθύνης του ν.5325 από την αντίστοιχη ευθύνη του κοινού δικαίου. Πραγματικά , στο κοινό δίκαιο , οι υπεύθυνοι βρίσκονται στην ίδια βαθμίδα όσο αφορά τις μεταξύ τους σχέσεις. Ενώ στο δίκαιο της συναλλαγματικής ο ένας είναι τοποθετημένος πίσω από τον άλλο , σε τρόπο ώστε ο καθένας να έχει ευθύνη απέναντι σε εκείνους που είναι μεταγενέστεροι από αυτόν υπογραφείς. Μόνο ο αποδέκτης καλύπτει με την ευθύνη του όλους και ο εκδότης όλους εκτός από τον αποδέκτη. Εξ' άλλου , μόνο τον τελευταίο κομιστή καλύπτουν όλοι. Συνεπώς , αν κάποιος με τη σειρά των υπόχρεων πληρώσει , απαλλάσσει τους επόμενους από αυτόν υπογραφείς. Αν αυτός που πλήρωσε είναι ο εκδότης ελευθερώνει όλους εκτός από τον αποδέκτη. Και αν είναι ο αποδέκτης , ως βασικός υπόχρεος , απαλλάσσει και τον εκδότη².

1. Α. Κιάντου Παμπούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 180

2. Α. Κιάντου Παμπούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 180-181

7. Αντικείμενο αναγωγής

Η αναγωγή αποβλέπει πάντα σε πληρωμή της συναλλαγματικής. Το ποσό όμως, που πληρώνεται από αναγωγή δεν συμπίπτει με το ποσό της συναλλαγματικής. Μόνο αν ο πληρωτής πληρώσει κατά τη λήξη καταβάλλει ποσό ίσο με το ποσό της συναλλαγματικής. Αντίθετα, η υποχρέωση αυτού που πληρώνει από αναγωγή τις πιο πολλές φορές υπερβαίνει το ποσό της συναλλαγματικής - και μάλιστα ανάλογα με το είδος της αναγωγής - ενώ μερικές φορές είναι μικρότερο.

Α) Στην αναγωγή προς πληρωμή της συναλλαγματικής ο κομιστής δικαιούται κατ' αρχή, να ζητήσει τα ακόλουθα ποσά:

1) Το ποσό της συναλλαγματικής καθώς και τους τυχόν συμφωνηθέντες τόκους μέχρι τη λήξη εφόσον πρόκειται για συναλλαγματική όψεως ή για συναλλαγματική μετά προθεσμία από την όψη. Το ποσό της συναλλαγματικής με τους τυχόν τόκους πρέπει να καταβληθεί ολόκληρο εκτός αν πρόκειται για αναγωγή που ασκείται λόγω μερικής αποδοχής ή λόγω μερικής πληρωμής, οπότε καταβάλλεται μόνο το υπόλοιπο ποσό, αυτό δηλαδή για το οποίο δεν έγινε αποδοχή η πληρωμή¹.

2) Τους τόκους από τη λήξη της συναλλαγματικής μέχρι την εξόφληση, αν πρόκειται για αναγωγή που ασκείται μετά τη λήξη. Στις συναλλαγματικές που εκδίδονται και είναι πληρωτέες στην Ελλάδα, οι τόκοι υπολογίζονται κατά το νόμιμο τόκο που ισχύει στην Ελλάδα².

Αντίθετα, όταν η αναγωγή ασκείται πριν από τη λήξη από το ποσό της συναλλαγματικής εκπίπτει το προεξόφλημα, δηλαδή ο προεξοφλητικός τόκος που αναλογεί σ' αυτό για το διάστημα από την πληρωμή μέχρι τη λήξη. Το προεξόφλημα υπολογίζεται σύμφωνα με την τιμή της επίσημης προεξοφλήσεως κατά το χρόνο της αναγωγής στον τόπο κατοικίας του κομιστή.

1. Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 183
2. Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 183

3) Τα έξοδα του διαμαρτυρικού , των ειδοποιήσεων και τα άλλα έξοδα.

Τα έξοδα του διαμαρτυρικού αναζητούνται εφόσον η σύνταξη του ήταν απαραίτητη. Συνεπώς , αναζητούνται και όταν η υποχρέωση συντάξεως διαμαρτυρικού αποκλείσθηκε με ρήτρα γραμμένη από οπισθογράφο ή τριτεγγυητή , γιατί τότε η σύνταξη διαμαρτυρικού είναι απαραίτητη για την άσκηση αναγωγής κατά των άλλων υπόχρεων.

Άλλα έξοδα που αναζητούνται είναι τα έξοδα των ειδοποιήσεων που τυχόν έγιναν. Σ' αυτά όμως , δεν περιλαμβάνονται τα δικαστικά έξοδα και τα έξοδα εκτελέσεως που τυχόν έγιναν για την είσπραξη της συναλλαγματικής. Τα έξοδα αυτά απαιτούνται μόνο από τον εναγόμενο που καταδικάσθηκε και πλήρωσε γιατί δεν αφορούν τους άλλους υπόχρεους¹.

Β) Στην αναγωγή προς απόδοση των καταβληθέντων αυτός που πλήρωσε τη συναλλαγματική δικαιούται να ζητήσει τα ακόλουθα ποσά: α) Ολόκληρο το ποσό που πλήρωσε ο ίδιος β) Τους τόκους του ποσού αυτού από την ημέρα της πληρωμής και γ) τα έξοδα που έγιναν από τον ίδιο. Για τα κονδύλια αυτά ισχύουν όσα εκτέθηκαν ήδη σχετικά με την αναγωγή προς πληρωμή.

Η αναγωγή αυτή ασκείται από κάθε υπόχρεο από αναγωγή εναντίον όλων των υπογραφέων που προηγούνται από αυτόν , εξ' άλλου μπορεί να ασκηθεί πολλές φορές με συνέπεια να διογκώνεται ολοένα το οφειλόμενο ποσό. Επειδή λοιπόν , η διόγκωση αυτή επιβαρύνει όλους τους υπόχρεους , ο καθένας από αυτούς αντί να περιμένει να ασκηθεί εναντίον του αναγωγή , δικαιούται να εξοφλήσει με την θέληση του τη συναλλαγματική.

Γ) Κάθε υπόχρεος από αναγωγή που πληρώνει είτε ύστερα από άσκηση αναγωγής είτε οικειοθελώς , δικαιούται να ζητήσει να του παραδοθεί η συναλλαγματική με το διαμαρτυρικό και εξοφλημένος λογαριασμός. Η παράδοση των εγγράφων αυτών είναι απαραίτητη για να μπορέσει αυτός που πληρώνει να ασκήσει τη δική του αναγωγή προς απόδοση των καταβληθέντων. Η παράδοση της συναλλαγματικής όμως , προφυλάσσει τον οφειλέτη που πληρώνει και από τον κίνδυνο να του εμφανισθεί η συναλλαγματική και πάλι προς πληρωμή από κομιστή που την απέκτησε με καλή πίστη²

1.Α. Κιάντου Παμπούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 184

2.Α. Κιάντου Παμπούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 185

8. Ειδοποίηση

Η μη αποδοχή ή μη πληρωμή της συναλλαγματικής από τον πληρωτή έχει, σοβαρές επιπτώσεις στους άλλους υπόχρεους από συναλλαγματική. Γι' αυτό είναι σημαντικό να πληροφορηθούν τα πρόσωπα αυτά ταχέως το γεγονός της μη αποδοχής ή μη πληρωμής, ώστε να είναι προετοιμασμένοι ανάλογα ή και να προλάβουν την αναγωγή. Για τον σκοπό αυτόν ο νόμος επιβάλλει στον κομιστή να ειδοποιήσει μέσα σε τέσσερις εργάσιμες ημέρες τόσο αυτόν που του οπισθογράφησε τη συναλλαγματική όσο και τον εκδότη σχετικά με τα γεγονότα αυτά. Οι ειδοποιήσεις ακολουθούν αλυσιδωτά προς τα πίσω. Κάθε οπισθογράφος που έχει ειδοποιηθεί πρέπει να ειδοποιήσει μέσα σε δυο εργάσιμες ημέρες τον προηγούμενο οπισθογράφο¹.

Το συμφέρον όμως του υπόχρεου προς ειδοποίηση είναι να την πραγματοποιήσει με έγγραφο, οπότε και μπορεί να αποδείξει ότι τηρήθηκε η πρόθεσμία. Η παράλειψη της ειδοποίησης δεν έχει ως αποτέλεσμα την απώλεια του δικαιώματος της αναγωγής, αλλά απλώς, δημιουργεί για τον υπόχρεο προς ειδοποίηση, ευθύνη για αποζημίωση για την ζημιά που υπέστη ο δικαιούχος της ειδοποίησης από την παράλειψη της². Η αποζημίωση δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό της συναλλαγματικής³.

1. Ν.Κ Ρόκας, αξιόγραφα, 1992, σελ 114

2. Αντωνία Πουλάκου Ευθυμιάτου, στοιχεία Εμπορικού δικαίου 220-221

3. Ν.Κ Ρόκας, αξιόγραφα, 1992, σελ 114

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Παραγραφή. Αδικαιολόγητος πλουτισμός

1. Παραγραφή.

Α) Η παραγραφή των απαιτήσεων από συναλλαγματική ρυθμίζεται ως εξής:

1) Η απαίτηση κατά του αποδέκτη και του τριτεγγυητή του παραγράφεται μετά τρία χρόνια από τη λήξη της συναλλαγματικής.

2) Η απαίτηση από αναγωγή, η απαίτηση δηλ. του κομιστή κατά των οπισθογράφων, του εκδότη και των τριτεγγυητών τους παραγράφεται μετά ένα χρόνο από τη χρονολογία που συντάχθηκε το διαμαρτυρικό ή, σε περίπτωση που δεν υπήρχε υποχρέωση συντάξεως διαμαρτυρικού, από τη χρονολογία της λήξης.

3) Οι απαιτήσεις από αναγωγή για απόδοση, οι απαιτήσεις των οπισθογράφων κατά άλλων οπισθογράφων, του εκδότη και των τριτεγγυητών τους παραγράφονται σε έξη μήνες από την ημέρα, κατά την οποία ο οπισθογράφος πλήρωσε τη συναλλαγματική ή από την ημέρα που ενήχθη.

Β) Ως προς την αναστολή και διακοπή της παραγραφής εφαρμόζονται οι διατάξεις του Α.Κ. Κατά την διακοπή της παραγραφής η οποία ενεργεί υποκειμενικά, ορίζεται ότι η διακοπή της παραγραφής έχει αποτελέσματα μόνο κατά εκείνου, προς τον οποίο έλαβε χώρα το γεγονός που διέκοψε την παραγραφή¹.

Γ) Τα αποτελέσματα της παραγραφής είναι τα ίδιο όπως κατά τον Α.Κ. Η παραγραφή δεν επιφέρει απώλεια της απαίτησης από τη συναλλαγματική αλλά ο υπόχρεος έχει απλώς το δικαίωμα να αρνηθεί την παροχή. Συνεπώς η απαίτηση εξακολουθεί να υπάρχει παρά την παραγραφή. Τα καταβληθέντα ακόμα και όταν ο υπόχρεος δεν γνωρίζει την παραγραφή, δεν αναζητούνται².

1. Ν.Κ Ρόκας, αξιόγραφα, 1992, σελ 124

2. Ν.Κ Ρόκας, αξιόγραφα, 1992, σελ 124-125

2. Χρόνος παραγραφής

Ο χρόνος της παραγραφής ποικίλλει ανάλογα με την ιδιότητα αυτού κατά του οποίου στρέφεται η αξίωση, κάποτε ανάλογα και με την ιδιότητα του δικαιούχου.

Ειδικότερα:

Α) Οι αξιώσεις κατά του αποδέκτη παραγράφονται μετά τρία έτη από χρονολογία λήξεως της συναλλαγματικής. (βλέπε παράρτημα παρ. Νο 9)

Από τη ρύθμιση αυτή συνάγεται ότι η αφετηρία της παραγραφής ποικίλλει ανάλογα με το συγκεκριμένο προσδιορισμό της λήξεως. Ειδικότερα αν πρόκειται για συναλλαγματική όψεως, ως χρονολογία λήξεως θα ληφθεί η τελευταία ημέρα κατά την οποία έπρεπε να εμφανισθεί η συναλλαγματική είτε κατά το νόμο είτε δυνάμει ρήτρας που τυχόν έχουν θέσει στη συναλλαγματική ο εκδότης ή κάποιος οπισθογράφος.

Εννοείται πάντως, ότι η ημέρα λήξεως δεν υπολογίζεται στο χρόνο παραγραφής¹.

Στην τριετή παραγραφή υπόκεινται όλες οι αξιώσεις κατά του αποδέκτη συνεπώς, τόσο η αξίωση του κομιστή όσο και η αξίωση αυτού που πλήρωσε από αναγωγή και δικαιούται σε απόδοση αυτών που κατέβαλε.

Στην τριετή παραγραφή υπόκεινται εξ' άλλου και οι αξιώσεις κατά του τριτεγγυητή του αποδέκτη, αφού αυτός ευθύνεται όπως ο υπερού η τριτεγγύηση.

Β) Αν η αξίωση από τη συναλλαγματική βεβαιώθηκε με τελεσίδικη δικαστική απόφαση ή εκτελεστό δημόσιο έγγραφο, υπόκειται όχι στην τριετή αλλά στην εικοσαετή παραγραφή (βλέπε παράρτημα παρ. Νο 10).

Σχετικά όμως με την αφετηρία της εικοσαετούς παραγραφής επικρατεί ζωηρή αμφισβήτηση. Κατά μία άποψη που φαίνεται να επικρατεί στη νομολογία, αφετηρία αποτελεί η χρονολογία εκδόσεως της διαταγής πληρωμής. Κατ' άλλη άποψη αφετηρία αποτελεί η χρονολογία επιδόσεως της διαταγής πληρωμής στον οφειλέτη, ενώ πρόσφατα ο Άρειος πάγος δέχθηκε κατά πλειοψηφία ότι η τροπή της παραγραφής σε εικοσαετή γίνεται όχι από την έκδοση ή την επίδοση της διαταγής πληρωμής αλλά από την τελεσίδικη απόρριψη της ανακοπής και αν δεν ασκήθηκε ανακοπή, από την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας για άσκηση της ανακοπής.

Η μειοψηφία όμως της Αρεοπαγίτικης αποφάσεως τάσσεται με την πρώτη από τις παραπάνω αποφάσεις².

1. Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 203

2. Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 204

Γ) Οι αξιώσεις του κοιμιστή κατά των οπισθογράφων του εκδότη και των τριτεγγυητών τους παραγράφονται μετά ένα έτος από τη χρονολογία του διαμαρτυρικού που συντάχθηκε εμπρόθεσμα. Αν τυχόν βάσει ρήτρας ο κοιμιστής δεν είχε την υποχρέωση να συντάξει διαμαρτυρικό, η παραγραφή αρχίζει από την χρονολογία της λήξεως της συναλλαγματικής.

Δ) Τέλος, οι αξιώσεις αυτού που έχει αναγωγή προς απόδοση παραγράφονται μετά έξι μήνες από την ημέρα κατά την οποία αυτός πλήρωσε τη συναλλαγματική ή ενάχθηκε προς πληρωμή. Στην παραγραφή αυτή υπόκεινται τόσο οι αξιώσεις των οπισθογράφων εναντίον άλλων οπισθογράφων ή του εκδότη όσο, γενικότερα και οι αξιώσεις κάθε υπόχρεου προς αναγωγή που πλήρωσε ή ενάχθηκε προς πληρωμή συνεπώς και των τριτεγγυητών.

Ο νόμος ως πρώτη αφετηρία της παραγραφής αυτής ορίζει την ημέρα κατά την οποία ο υπόχρεος από αναγωγή πλήρωσε και ως δεύτερη την ημέρα ενάρξεως της δικαστικής του διώξεως. Η δεύτερη αυτή αφετηρία φαίνεται κατ' αρχή, παράλογη και ανεπιεικείς για τον υπόχρεο. Πραγματικά κατά το χρόνο που ενάγεται ο υπόχρεος δεν έχει ακόμα πληρώσει και φυσικά, δεν έχει τις προϋποθέσεις να ασκήσει αναγωγή. Η νομοθετική αυτή ρύθμιση πάντως δικαιολογείται από την ανάγκη ταχείας εκκαθάρισεως των αξιώσεων από τη συναλλαγματική εν' όψει μάλιστα του γεγονότος ότι η διαδικασία εκδικάσεως των σχετικών διαφορών είναι πολύ σύντομη. Ακόμα η ρύθμιση αυτή μαρτυρεί την πρόθεση του νομοθέτη να εξαναγκάσει τον υπόχρεο να πληρώσει χωρίς κωλυσιεργίες, με την απειλή του κινδύνου να χάσει την αναγωγή στο συντομότερο χρονικό διάστημα των έξι μηνών από την έγερση αγωγής εναντίον του¹.

1. Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 205

3. Αδικαιολόγητος πλουτισμός

Α) Σε περίπτωση παραγραφής ή απώλειας των αναγωγικών δικαιωμάτων , όπου η ενάσκηση της απαίτησης από τη συναλλαγματική δεν έχει προοπτική επιτυχίας , ο κομιστής μπορεί να ζημιωθεί , ιδίως όταν δεν υπάρχει πλέον η απαίτηση από την υποκείμενη σχέση. Συγχρόνως ο οφειλέτης από τη συναλλαγματική υφίσταται περιουσιακό όφελος , αφού θα μπορέσει να κρατήσει την παροχή , χωρίς να είναι υποχρεωμένος να εκπληρώσει ούτε την απαίτηση από τη συναλλαγματική ούτε την απαίτηση από την υποκείμενη σχέση. Συγχρόνως ο οφειλέτης από τη συναλλαγματική υφίσταται περιουσιακό όφελος , αφού θα μπορέσει να κρατήσει την παροχή , χωρίς να είναι υποχρεωμένος να εκπληρώσει ούτε την απαίτηση ούτε την απαίτηση από τη συναλλαγματική ούτε την απαίτηση από την υποκείμενη σχέση.

Παρά την κατάσταση αυτή , ο κομιστής δεν θα μπορούσε να επικαλεσθεί τις Α.Κ 904 επ. , διότι ο οφειλέτης δεν εμπλούτισε χωρίς νόμιμη αιτία. Το ότι η απαίτηση από τη συναλλαγματική παραγράφηκε ή επήλθε έκπτωση από τα αναγωγικά δικαιώματα , οφείλεται σε παράλειψη του ίδιου του κομιστή. Εξ' άλλου , και σε μία σύμβαση , πωλήσεως για παράδειγμα , δεν μπορεί να απαιτηθεί απόδοση του πωληθέντος πράγματος κατά ΑΚ 904 , αν στο μεταξύ παραγράφηκε η απαίτηση για την καταβολή του τιμήματος. Έπειτα η αναδρομή στην υποκείμενη σχέση είναι άνευ αντικειμένου , όταν η συναλλαγματική έχει μεταβιβασθεί , οπότε δεν υπάρχει η σχέση αυτή μεταξύ του κομιστή και του εναγόμενου οφειλέτη¹.

Παρ' όλα αυτά κρίθηκε ανεπιεικές για τον κομιστή συναλλαγματικής να μην έχει κανένα βοήθημα σε περίπτωση παραγραφής ή έκπτωσης . Η χορήγηση αξίωσης αδικαιολόγητη του πλουτισμού στον κομιστή είναι διορθωτική του αυστηρού και τυπικού δικαίου της συναλλαγματικής. Πραγματικά , ο μεν χρόνος παραγραφής της απαίτησης από συναλλαγματική είναι ιδιαίτερα σύντομος , η Δε παράλειψη κάποιας από τις διατυπώσεις επιμέλειας εύκολα μπορεί να συμβεί. Υπάρχει όμως και άλλος λόγος , για τον οποίο θα ήταν ανεπιεικές η μη παραχώρηση στον κομιστή συμπληρωματικού βοηθήματος: παρά την αυτοτέλεια της ενοχής από τη συναλλαγματική υπάρχει ουσιαστική αλληλεξάρτηση μεταξύ αυτής και της υποκείμενης σχέσης. Η ανάληψη υποχρέωσης από συναλλαγματική υποκαθιστά την άμεση καταβολή της αντιπαροχής. Η , λόγω μη τηρήσεως διατάξεων τυπικού δικαίου, ουσιαστική απαλλαγή του οφειλέτη από την πληρωμή της συναλλαγματικής , η οποία ισοδυναμεί με απαλ

1. Ν.Κ Ρόκας , αξιόγραφο , 1992 , σελ 125

λαγή από την καταβολή της αντιπαροχής , παρά την εκπλήρωση της παροχής , είναι πράγματι ανεπιεικές αποτέλεσμα.

Για τους λόγους αυτούς προβλέπεται ότι σε περίπτωση έκπτωσης του κομιστή ή του οπισθογράφου που πλήρωσε από τα αναγωγικά του δικαιώματα ή παραγραφής της απαίτησης από τη συναλλαγματική , παρέχεται κατά του εκδότη ή του οπισθογράφου αξίωση αδικαιολόγητου πλουτισμού. Η ίδια αξίωση παρέχεται κατά του αποδέκτη όταν παραγράφηκε η αξίωση από τη συναλλαγματική¹.

B)

1) Σχετικά με τη νομική φύση της αγωγής του αδικαιολόγητου πλουτισμού γίνονται ζωηρές συζητήσεις στην επιστήμη. Οι συζητήσεις αυτές έχουν την αιτία τους στο γεγονός , ότι όπως διαμορφώνεται η αγωγή αυτή , φαίνεται να έχει διπλή βάση. Δηλαδή φαίνεται να στηρίζεται τόσο στη ενοχή από τη συναλλαγματική όσο και στον αδικαιολόγητο πλουτισμό του οφειλέτη της ενοχής αυτής σε βάρος του δανειστή της.

Η αγωγή αυτή , πραγματικά , εκτός του ότι καθιερώνεται από το νόμο περί συναλλαγματικής , έχει και τα ακόλουθα στοιχεία της αγωγής από συναλλαγματική: προϋποθέτει τυπικά έγκυρη συναλλαγματική εγείρεται από τον κομιστή που νομιμοποιείται τυπικά στρέφεται μόνο κατά του εκδότη , του οπισθογράφου ή του αποδέκτη και αφορά πλουτισμό που περιορίζεται μόνο μέχρι το ποσό της συναλλαγματικής.

Όμως η αγωγή Δε στηρίζεται μόνο στη συναλλαγματική αλλά και σε στοιχεία που βρίσκονται έξω από τον τίτλο της και από την άποψη αυτή υπάρχει σαφής αντίθεση σε βασική αρχή του δικαίου των αξιογράφων , δηλαδή στην αρχή της ενσωμάτωσης. Τα στοιχεία αυτά που πρέπει όχι μόνο να τεθούν ως βάση της αγωγής αλλά και να αποδειχθούν χωριστά , είναι η παραγραφή ή η έκπτωση , η ζημία του κομιστή και , ιδίως , ο πλουτισμός αυτού κατά του οποίου στρέφεται η αγωγή².

2) Η ιδιορρυθμία αυτή λοιπόν , στη διαμόρφωση της αγωγής του αδικαιολόγητου πλουτισμού από το νόμο περί συναλλαγματικής , έδωσε αφορμή να διατυπωθούν διάφορες απόψεις σχετικά με τη νομική φύση της.

Κατά μία άποψη , η αγωγή αυτή είναι υπόλειμμα της αποκτήσεως από τη συναλλαγματική που χάθηκε ή αποδυναμώθηκε εξ' αιτίας έκπτώσεως ή παραγραφής. Η άποψη αυτή διατυπώθηκε στη Γερμανία όπου είναι και σήμερα η κρατούσα και στηρίζεται στο γε

1. Ν.Κ Ρόκας , αξιόγραφα , 1992 , σελ. 125-126

2. Α. Κιάντου Παμπούκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 206-207

γονός ότι η αγωγή βασίζεται σε τυπικά έγκυρη συναλλαγματική και ασκείται από το νόμιμο κομιστή της.

Κατ' άλλη άποψη δεν είναι τίποτα άλλο παρά μια απλή διαπίστωση, η αγωγή αυτή έχει μικτό χαρακτήρα.

Τέλος, κατά Τρίτη άποψη που επίσης διατυπώθηκε και υποστηρίζεται στη Γερμανία, η εν λόγω αγωγή θεωρείται ως ιδιαίτερη διαμόρφωση της αγωγής του αδικαιολόγητου πλουτισμού. Η άποψη αυτή χρησιμοποιεί κυρίως ουσιαστικά επιχειρήματα που τα συνάγει από το σκοπό της σχετικής ρυθμίσεως. Ο σκοπός αυτός πραγματικά, είναι η εξισορρόπηση της αυστηρότητας των κανόνων της παραγραφής και της εκπτώσεως αυστηρότητας, που επιβάλλεται βέβαια από λόγους προστασίας των συναλλαγών αλλά που δεν έχει δικαιολογία στις ιδιαίτερες σχέσεις των ενδιαφερομένων. Και ο σκοπός αυτός επιτυγχάνεται με την αγωγή του αδικαιολόγητου πλουτισμού, η οποία αποτελεί υποκατάστατο της αξιώσεως από τη συναλλαγματική που χάθηκε ή που δεν μπορεί να επιδιωχθεί δικαστικώς¹.

3) Πρέπει να πούμε ότι η συζήτηση γύρω από τη νομική φύση της αγωγής αδικαιολόγητου πλουτισμού του δικαίου της συναλλαγματικής έχει περισσότερο θεωρητική παρά πρακτική σημασία και γι' αυτό γιατί τα πρακτικά προβλήματα που ανακύπτουν αντιμετωπίζονται περισσότερο με βάση τη ρύθμιση του νόμου, παρά με τη θεωρητική κατασκευή για τη φύση της αγωγής αυτής.

Πάντως, περισσότερο ικανοποιητική είναι η τελευταία από τις απόψεις που έχουν διατυπωθεί γιατί προβλέπει στην ουσία των πραγμάτων. Πραγματικά η λειτουργία της αγωγής αυτής όπως τη θέλησε ο νόμος, ανταποκρίνεται πλήρως στη λειτουργία γενικά του αδικαιολόγητου πλουτισμού².

4. Προϋποθέσεις της αγωγής αδικαιολόγητου πλουτισμού

Οι προϋποθέσεις της αγωγής αδικαιολόγητου πλουτισμού είναι οι εξής:

α) Παραγραφή της απαίτησης από συναλλαγματική ή απόσβεση της λόγω εκπτώσεως.

β) Τυπικά έγκυρη συναλλαγματική.

γ) Ουσιαστικά έγκυρη συναλλαγματική.

δ) Ζημία του κομιστή. Η ζημία συνίσταται στο ότι ο κομιστής έχασε οριστικά την απαίτηση του από τη συναλλαγματική λόγω παραγραφής ή εκπτώσεως, με αποτέλεσμα να μη μπορεί να πληρωθεί από κανένα οφειλέτη από συναλλαγματική³. Ζημία δηλ. υπάρχει,

1.Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 208

2.Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 208

3.Α. Κιάντου Παμπούκη, Δίκαιον Αξιογράφων, 1989, σελ. 209

όταν η απαίτηση χάθηκε όχι μόνο απέναντι στους οφειλέτες από αναγωγή αλλά και απέναντι στον αποδέκτη (εφόσον βέβαια υπάρχει αποδοχή). Ζημία όμως υπάρχει, άρα και αξίωση του αρθρ. 80, και όταν δεν χάθηκε μεν η απαίτηση απέναντι στον αποδέκτη, δεν είναι όμως εύκολη η είσπραξη της.

Σύμφωνα με ορθή γνώμη, ζημία του κομιστή συνίσταται σε μόνο το γεγονός ότι έχασε ή δεν μπορεί να ασκήσει ευχερώς την, ιδιαίτερα δραστική, απαίτηση από τη συναλλαγματική. Συνεπώς, προϋπόθεση για την ύπαρξη «ζημίας» και επομένως προϋπόθεση για την άσκηση της αξιώσεως αδικαιολόγητου πλουτισμού, δεν είναι η απώλεια της απαίτησης του κομιστή από την υποκείμενη σχέση κατά του οφειλέτη, κατά του οποίου στρέφεται¹.

Σύμφωνα με την αντίθετη γνώμη, ο κομιστής που έχασε την απαίτηση από τη συναλλαγματική θα πρέπει πρώτα να επιδιώξει να ικανοποιηθεί από την υποκείμενη σχέση, στρεφόμενος κατά του τελευταίου οπισθογράφου ενώ ο τελευταίος οπισθογράφος θα στραφεί κατά του προηγούμενου απ' αυτόν κ.ο.κ. Τούτο όμως μπορεί να οδηγήσει σε ανεπιεική αποτελέσματα σε περίπτωση που κάποιος οφειλέτης δεν έχει απαιτήσεις από την υποκείμενη σχέση κατά του προηγούμενου απ' αυτόν, οπισθογράφου. Διότι, ενώ αυτός θα πρέπει να πληρώσει τον δανειστή της υποκειμενική σχέσης δεν θα μπορέσει να εισπράξει τα χρήματα που πλήρωσε.

ε) Τελευταία προϋπόθεση για την άσκηση της αγωγής είναι ο πλουτισμός του οφειλέτη (εκδότη, αποδέκτη ή οπισθογράφου). Το πότε στοιχειοθετείται η προϋπόθεση αυτή είναι ζήτημα αμφισβητούμενο. Κατά την κρατούσα γνώμη ο πλουτισμός συνίσταται στη μεγαλύτερη αξία, την οποία αποκόμισε ο οφειλέτης από τη συναλλαγματική σε σύγκριση με αυτά που έδωσε με βάση τις υποκείμενες σχέσεις. Αν π.χ. ο εκδότης έλαβε από τον λήπτη το αντίτιμο της συναλλαγματικής χωρίς να δώσει κάλυψη στον αποδέκτη, υπάρχει πλουτισμός του εκδότη. Αν αντίθετα ο εκδότης έδωσε πλήρη κάλυψη στον αποδέκτη, τότε δεν πλούτισε αυτός αλλά ο αποδέκτης. Σύμφωνα δηλ. με τη γνώμη αυτή (θεωρία της διαφοράς κέρδους), η ύπαρξη πλουτισμού εξαρτάται από τα δοθέντα ή ληφθέντα βάσει της υποκείμενης σχέσης. Κατά νεότερη άποψη, ο πλουτισμός δεν μπορεί να εξαρτάται απ' αυτό που έλαβαν ή έδωσαν τα μέρη αλλά απ' αυτό που θα έπρεπε να λάβουν με βάση τις υποκείμενες σχέσεις. Κατά την άποψη δηλ. αυτή πλουτισμός υπάρχει στην περιουσία εκείνου του οφειλέτη, ο οποίος θα έπρεπε τελικά να πληρώσει βάση των υποκείμενων σχέσεων².

1. Ν.Κ Ρόκας, αξιόγραφα, 1992, σελ 127

2. Ν.Κ Ρόκας, αξιόγραφα, 1992, σελ 127-128

5. Διάδικοι. Παραγραφή

1) Ο ενάγων στην αγωγή αδικαιολόγητου πλουτισμού είναι ο δανειστής που έχασε την αξίωση από τη συναλλαγματική λόγω εκπτώσεως παραγραφής και ειδικότερα , ο δανειστής που είχε στα χέρια του τη συναλλαγματική όταν συμπληρώθηκε η παραγραφή ή επήλθε έκπτωση. Έτσι ο ενάγων μπορεί να είναι:

α) Ο κομιστής που εξέπεσε από το δικαίωμα της αναγωγής επειδή δε συνέταξε καθόλου ή εμπρόθεσμα διαμαρτυρικό ή που η αξίωση του παραγράφηκε . Η αγωγή ανήκει στον κομιστή δηλαδή στον κάτοχο που στηρίζει το δικαίωμα του σε αδιάκοπη σειρά οπισθογραφίσεων.

β) Αυτός που πλήρωσε τη συναλλαγματική ως υπόχρεος από αναγωγή εφόσον παραγράφηκε η αξίωση του προς άσκηση της δικής του αναγωγής , δηλαδή της αναγωγής προς απόδοση των καταβληθέντων.

2) Ο εναγόμενος είναι ο οφειλέτης από τη συναλλαγματική που έγινε πλουσιότερος επειδή χάθηκε η εναντίον του αγωγή από τη συναλλαγματική λόγω εκπτώσεως ή παραγραφής. Συγκεκριμένα , εναγόμενος μπορεί να είναι: α) ο αποδέκτης , β) ο εκδότης και γ) ο οπισθογράφος. Αντίθετα δεν μπορεί να είναι ο τριτεγγυητής γιατί δε νοείται πλουτισμός του. Η αγωγή του αδικαιολόγητου πλουτισμού ασκείται και κατά του οπισθογράφου όταν υπάρχει πλουτισμός του¹.

Η αγωγή αδικαιολόγητου πλουτισμού υπόκειται σε ιδιαίτερη πενταετή παραγραφή που αρχίζει από τη χρονολογία λήξεως της συναλλαγματικής. Ο καθορισμός της χρονολογίας λήξεως ως αφετηρίας της παραγραφής φαίνεται περίεργος , γιατί κατά τη λήξη δεν υπάρχουν ακόμα οι προϋποθέσεις για την έγερση της αγωγής του αδικαιολόγητου πλουτισμού , αφού ακόμα δεν έχει χαθεί η αγωγή από συναλλαγματική. Πραγματικά , κατά τη χρονολογία λήξεως της συναλλαγματικής ούτε η έκπτωση μπορεί να έχει συντελεσθεί ούτε ο χρόνος παραγραφής της αγωγής από τη συναλλαγματική μπορεί να έχει συμπληρωθεί. Και όμως από τη χρονολογία αυτή αρχίζει η παραγραφή της αξιώσεως του αδικαιολόγητου πλουτισμού. Επομένως , μία και ο χρόνος παραγραφής των αξιώσεων από τη συναλλαγματική κυμαίνεται από έξι μήνες μέχρι τρία χρόνια , ο χρόνος παραγραφής της αγωγής του αδικαιολόγητου πλουτισμού καθ' αυτόν ποτέ δε θα καλύψει ολόκληρη την πενταετία².

1. Α. Κιάντου Παμπουύκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 213

2. Α. Κιάντου Παμπουύκη , Δίκαιον Αξιογράφων , 1989 , σελ. 214

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΑΝΤΙΓΡΑΦΑ - ΑΝΤΙΤΥΠΑ - ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

1. Αντίγραφα

Α) Στα αντίγραφα αναπαράγεται το ακριβές κείμενο του πρωτότυπου μαζί με τις οπισθογραφήσεις και όλες τις άλλες σημειώσεις του αρχικού κειμένου της συναλλαγματικής. Σκοπός των αντιγράφων όπως και των αντιτύπων είναι η εξοικονόμηση χρόνου, ιδίως στις διεθνείς συναλλαγές. Το πρωτότυπο μπορεί να σταλεί για αποδοχή και το αντίγραφο να τεθεί αμέσως σε κυκλοφορία ή μπορεί να δοθεί το πρωτότυπο για φύλαξη ώστε να αποφευχθεί η απώλεια του¹.

Β) Πολλές διαφορές υπάρχουν μεταξύ αντιτύπων και αντιγραφών, οι οποίες είναι οι εξής:

1) Τα αντίτυπα είναι δυνατόν να τα εκδώσει μόνο ο εκδότης, αντίθετα τα αντίγραφα μόνο ο κομιστής.

2) Το αντίτυπο είναι επιδεκτικό αποδοχής, όχι όμως και το αντίγραφο.

3) Μόνο τα αντίγραφα του γραμματίου εις διαταγή είναι δυνατόν να εκδοθούν, όχι όμως και τα αντίτυπα.

4) Το αντίγραφο μόνο σε συνδυασμό με το πρωτότυπο είναι δυνατόν να προσαχθεί προς πληρωμή².

Γ) Για να είναι εμφανές, ποιες οπισθογραφήσεις και τριτεγγυήσεις τέθηκαν για πρώτη φορά στο αντίγραφο, πρέπει να σημειώνεται που σταματά ως αντίγραφο (π.χ. «μέχρις εδώ αντίγραφο»). Σκόπιμο είναι να περιέχεται στο πρωτότυπο μετά την τελευταία οπισθογράφιση πριν την σύνταξη του αντιγράφου η λεγόμενη ρήτρα φραγμού (π.χ. «από του σημείου τούτου η οπισθογράφισης ισχύει μόνο επί του αντιγράφου»), με την οποία παρεμποδίζονται περαιτέρω οπισθογραφήσεις στο πρότυπο. Στην περίπτωση αυτή κάθε μεταγενέστερη οπισθογράφιση στο πρωτότυπο είναι άκυρη³.

1. Ν.Κ Ρόκας, αξιόγραφα, 1992, σελ 123

2. Ροδόπουλος περί συναλλαγματικής, σελ 360

3. Ν.Κ Ρόκας, αξιόγραφα, 1992, σελ 123

Δ) Στην οπισθογράφηση αντιγράφου μεταβιβάζεται μόνο ο τίτλος του αντιγράφου και το δικαίωμα που απορρέει, όχι όμως και το πρωτότυπο του τίτλου και το δικαίωμα που απορρέει.

Στην περίπτωση που έχουν εκδοθεί περισσότερα αντίτυπα καθώς και αντίγραφα, το πρωτότυπο στέλλεται σε τρίτο για φύλαξη ή αποδοχή και το αντίγραφο τίθεται σε κυκλοφορία. Ο εκδότης του αντιγράφου πρέπει να σημειώσει το πρόσωπο το οποίο φυλάει το πρωτότυπο και είναι υποχρεωμένος να το παραδώσει στον νόμιμο κομιστή του αντιγράφου. Σε περίπτωση που αρνηθεί την παράδοση του αντιγράφου στον κομιστή τότε ο κομιστής θα πρέπει να συντάξει διαμαρτυρικό ώστε να αναζητήσει το πρωτότυπο¹.

Ε) Αν ο κάτοχος του πρωτοτύπου αρνηθεί να το παραδώσει στον κομιστή του αντιγράφου, τότε ο κομιστής μπορεί να ασκήσει το δικαίωμα της αναγωγής εναντίον των οπισθογράφων και των τριτεγγυητών². Η αναγωγή ασκείται μόνο αφού προηγουμένως έχει συνταχθεί διαμαρτυρικό για να βεβαιώσει ότι δεν του παραδόθηκε το πρωτότυπο. Εάν αυτός που φυλάει το πρωτότυπο το παραδώσει στον κομιστή τότε ο κομιστής του αντιγράφου πρέπει να εμφανίσει το αντίγραφο και το πρωτότυπο στον πληρωτή και αν αρνηθεί να συντάξει διαμαρτυρικό επί μη αποδοχή ή μη πληρωμή τότε δικαιούται να αναχθεί κατά πάντων των υπογραφέων του πρωτοτύπου και του αντιγράφου².

2. Αντίτυπα.

Α) Αντίτυπα είναι έγγραφα του ίδιου περιεχομένου (πανομοιότυπα). Σκοπός της εκδόσεως αντιτύπων όπως και στα αντίγραφα είναι η εξοικονόμηση χρόνου, ιδίως στις διεθνείς συναλλαγές. Ο κομιστής μπορεί να στείλει ένα αντίτυπο στον πληρωτή για αποδοχή και συγχρόνως, πριν δηλ. την επιστροφή του πρώτου αντιτύπου, να οπισθογραφήσει το δεύτερο³.

Τα αντίτυπα αριθμούνται κατ' αύξοντα αριθμό για να είναι γνωστό πόσα αντίτυπα της συναλλαγματικής εκδόθηκαν, σημειώνονται δε τα διαγεγραμμένα ή δυσανάγνωστα μέρη του πρωτοτύπου. Συνήθως εκδίδονται τρία αντίτυπα και για κανένα περιορισμό έκδοσης αντιτύπων προσδιορίζεται. Δεν απαιτείται να σημειωθεί στον τίτλο ο αριθμός των αντιτύπων.

1. Ροδόπουλος περί συναλλαγματικής, σελ 361

2. Ροδόπουλος περί συναλλαγματικής, σελ 362

3. Ν.Κ Ρόκας, αξιόγραφα, 1992, σελ 122

Η χρησιμότητα της εκδόσεως περισσοτέρων αντιτύπων αποδεικνύεται , όταν μεταξύ εκδόσεως και αποδοχής απαιτείται να περάσει μεγάλο χρονικό διάστημα. Έτσι , ο εξαγωγέας προϊόντων στο εξωτερικό εκδίδει δύο συναλλαγματικές εκ των οποίων η μία αποστέλλεται προς αποδοχή , η Δε άλλη τίθεται στην κυκλοφορία.

Εάν τα αντίτυπα δεν αριθμηθούν ή δεν σημειωθεί η αρίθμηση στο κείμενο , τότε θεωρείται αυτοτελή συναλλαγματική. Αυτό πρέπει να ισχύσει και στην περίπτωση που υπάρχουν διαφορές στο περιεχόμενο των αντιτύπων¹.

Β) Η πιο συνηθισμένη ρήτρα εκδόσεως της συναλλαγματικής σε περισσότερα αντίτυπα είναι «πληρώσατε έναντι τούτου του πρώτου ή δεύτερου ή αντιτύπου συναλλαγματικής».

Κατ' αρχή η έκδοση περισσοτέρων αντιτύπων γίνεται με την πρωτοβουλία του εκδότη και με τα έξοδα του κομιστή. Όμως ο λήπτης , όπως και ο κάθε κομιστής της συναλλαγματικής είναι δυνατόν να ζητήσει την έκδοση περισσοτέρων αντιτύπων είτε συγχρόνως με την έκδοση της αρχικής , είτε μεταγενέστερα ακόμα και μετά τη λήξη της συναλλαγματικής , ως και μετά την έκπτωση του κομιστή.

Η υποχρέωση προς έκδοση περισσοτέρων αντιτύπων τελεί υπό τις δύο εξής προϋποθέσεις:

1) Η συναλλαγματική δεν ορίζει στο κείμενο της ότι είναι το μόνο και αποκλειστικό πρωτότυπο.

2) Ο κομιστής οπισθογράφος οφείλει , μετά την έκδοση των αντιτύπων , να αναπαράγει την υπογραφή του σ' αυτά. Αυτή την υποχρέωση την έχει εκτός από τον οπισθογράφο και ο τριτεγγυητής. Σε περίπτωση θανάτου ή ανικανότητας του οπισθογράφου ή του τριτεγγυητή τότε υπογράφει ο κληρονόμος του ή αντιπρόσωπος του.

Σε περίπτωση που οι οπισθογράφοι αρνηθούν να αναπαράγουν την υπογραφή τους ή ο εκδότης αρνηθεί την έκδοση αντιτύπων , τότε υποχρεούνται σε αποζημίωση του κομιστή κατά τις αρχές του κοινού δικαίου².

Γ) Τα περισσότερα αντίτυπα δεν δημιουργούν περισσότερες απαιτήσεις. Εξακολουθεί να υπάρχει μια μόνο απαίτηση από συναλλαγματική , η οποία ανήκει στο ίδιο πρόσωπο , το οποίο είναι και κύριος όλων των αντιτύπων. Ο κομιστής έχει αξίωση για παράδοση του αντιτύπου , του οποίου εστάλη για αποδοχή , διότι είναι το μοναδικό αντίτυπο που φέρει την αποδοχή. Εφόσον λοιπόν το αντίτυπο αυτό βρίσκεται στα χέρια του αποδέκτη ή άλλου παρακαταθέτη

1. Ροδόπουλος περί συναλλαγματικής , σελ 355

2. Ροδόπουλος περί συναλλαγματικής , σελ 357

(π.χ. τράπεζα) , το όνομα του οποίου σημειώνεται στα άλλα αντίτυπα , ο κομιστής μπορεί να απαιτήσει απ' αυτούς την παράδοση του. Αν ο παρακαταθέτης αρνείται την παράδοση του αντιτύπου , ο κομιστής , για να μπορέσει να ασκήσει τα αναγωγικά του δικαιώματα , πρέπει να συντάξει διαμαρτυρικό τόσο κατά του παρακαταθέτη για μη παράδοση όσο και κατά του πληρωτή για μη πληρωμή¹.

Δ) Επειδή υπάρχει μια μόνο απαίτηση από τη συναλλαγματική , η πληρωμή που έγινε με βάση ένα αντίτυπο έχει ως συνέπεια την απόσβεση των δικαιωμάτων από όλα τα αντίτυπα. Από τον κανόνα αυτόν υπάρχουν δύο εξαιρέσεις.

1) Ο αποδέκτης δεν είναι υποχρεωμένος να επαναλάβει την αποδοχή στα αντίτυπα. Αν όμως κάνει κάτι τέτοιο και κατά την πληρωμή δεν πετύχει την επιστροφή όλων των αντιτύπων , εξακολουθεί να ευθύνεται.

2) Αν ο οπισθογράφος οπισθογραφήσει τα περισσότερα αντίτυπα σε διαφορετικά πρόσωπα (π.χ. το πρώτο αντίτυπο στον Α , το δεύτερο στον Β) , ευθύνεται απέναντι σε όλα καθώς στους μεταγενέστερους οπισθογράφους².

Ε) Όπως είπαμε παραπάνω αν ο παρακαταθέτης αρνηθεί να παραδώσει το αντίτυπο , ο κομιστής των αντιτύπων είναι δυνατόν να ασκήσει τι δικαίωμα αναγωγής μόνο αφού συντάξει διαμαρτυρικό , στο οποίο να βεβαιώνει:

1) Ότι το αντίτυπο το οποίο στάλθηκε προς αποδοχή , αν και ζητήθηκε δεν παραδόθηκε.

2) Ότι η αποδοχή ή η πληρωμή δεν κατέστη δυνατόν να επιτευχθεί επί άλλου αντιτύπου.

Αυτό το διαμαρτυρικό καλείται διαμαρτυρικό αναζητήσεως. Τα ο παραπάνω διαμαρτυρικό συντάσσεται και όταν το προς παράδοση αντίτυπο βρίσκεται σε τέτοια κατάσταση κατά την οποία π.χ. αλλοιωθεί ή φθαρεί κτλ , έτσι ώστε ο κομιστής να αδυνατεί να ασκήσει τα δικαιώματά του.

Επίσης και όταν το άτομο που έχει ορισθεί θεματοφύλακας έχει χαθεί.

Συντάσσεται σύμφωνα με τους κοινούς τύπους και μέσα στο όριο προθεσμιών συνήθους διαμαρτυρικού , στρέφεται Δε εναντίον του ατόμου που έχει ορισθεί θεματοφύλακας του αντιτύπου της αποδοχής ακόμα και στην περίπτωση που το τελευταίο βρίσκεται σε άλλη ιδιοκτησία.

1. Ν.Κ Ρόκας , αξιόγραφα , 1992 , σελ 122

2. Ν.Κ Ρόκας , αξιόγραφα , 1992 , σελ 123

Εάν το άτομο το οποίο έχει στην ιδιοκτησία του το εν λόγω αντί-τυπο αρνηθεί την παράδοση αυτού , ο κομιστής είναι δυνατόν να εμφανίσει προς τον πληρωτή το παραπάνω διαμαρτυρικό και τα αντίτυπα κυκλοφορίας αυτού και να ζητήσει την αποδοχή ή την πληρωμή τους¹.

Εάν ο πληρωτής αρνηθεί την αποδοχή ή την πληρωμή τους ο κομιστής πρέπει να συντάξει το αντίστοιχο διαμαρτυρικό για να είναι δυνατή η άσκηση της αναγωγής , συνηθέστερα δε συντάσσεται ένα διαμαρτυρικό στην περίπτωση της άρνησης του θεματοφύλακα και του πληρωτή.

Αν όμως ο πληρωτής δε γνωστοποιήσει την πρόθεση του πριν την εμφάνιση του διαμαρτυρικού αναζητήσεως πρέπει να συνταχθεί προηγουμένως το εν λόγω διαμαρτυρικό και αν ο πληρωτής αρνηθεί την πληρωμή του , να συνταχθεί εναντίον του το διαμαρτυρικό που δεν πληρώθηκε².

1. Ροδόπουλος περί συναλλαγματικής , σελ 359

2. Ροδόπουλος περί συναλλαγματικής , σελ 360

3. Παρέμβαση

Σκοπός της παρέμβασης είναι η αποτροπή της αναγωγής λόγω μη αποδοχής ή μη πληρωμής. Με την παρέμβαση υπέρ του οφειλέτη από τη συναλλαγματική αποφεύγονται τα έξοδα , στα οποία θα υποβαλλόταν ο οφειλέτης , συγχρόνως Δε διασώζεται η αξιοπιστία του.

Διακρίνεται η κατά παρέμβαση αποδοχή και η κατά παρέμβαση πληρωμή. Και στα δύο είδη η παρέμβαση μπορεί να είναι αυτόκλητη ή ενταλή (διατεταγμένη). Στην πρώτη ο παρεμβαίνων ενεργεί με δική του πρωτοβουλία , χωρίς να τον υποδεικνύει υπόχρεος από αναγωγή , ενώ στη δεύτερη υποδεικνύεται από τον υπόχρεο (εκδότη , οπισθογράφο , τριτεγγυητή) με αναγραφή του ονόματος του στη συναλλαγματική¹.

Ως προς την κατά παρέμβαση αποδοχή και την κατά παρέμβαση πληρωμή ισχύουν τα ακόλουθα:

α) Η κατά παρέμβαση αποδοχή παρουσιάζει ομοιότητες με την τριτεγγύηση. Σημειώνεται στη συναλλαγματική και υπογράφεται από τον παρεμβαίνοντα. Από τη σημείωση πρέπει να συνάγεται σαφώς ότι πρόκειται για παρέμβαση , διότι αλλιώς μπορεί εκληφθεί ως αποδοχή , τριτεγγύηση ή οπισθογράφιση. Αν δεν σημειώνεται υπέρ του εκδότη. Ο κατά παρέμβαση αποδέκτης ευθύνεται απέναντι στον κομιστή και τους μεταγενέστερους οπισθογράφους εκείνου , υπέρ του οποίου παρενέβη , κατά τον ίδιο τρόπο όπως εκείνος.

β) Η κατά παρέμβαση πληρωμή μπορεί να γίνει σε όλες τις περιπτώσεις , κατά τις οποίες ο κομιστής , είτε κατά τη λήξη είτε πριν απ' αυτήν , έχει δικαίωμα αναγωγής. Ο κατά παρέμβαση πληρωτής αποκτά τα δικαιώματα από τη συναλλαγματική κατά εκείνου υπέρ του οποίου εκπλήρωσε και κατά των πριν απ' αυτόν υπογραφέων , ενώ οι μεταγενέστεροι υπογραφείς εκείνου υπέρ του οποίου έγινε η πληρωμή απαλλάσσονται².

1. Ν.Κ Ρόκας , αξιόγραφα , 1992 , σελ 121

2. Ν.Κ Ρόκας , αξιόγραφα , 1992 , σελ 121

ΕΠΙΛΟΓΟΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στο τέλος της πτυχιακής μας εργασίας θα αναφερθούμε συνοπτικά σε ότι έχουμε γράψει για τη συναλλαγματική.

Η συναλλαγματική είναι μια γραπτή εντολή με την οποία συγκεκριμένο πρόσωπο διατάσσει κάποιο άλλο πρόσωπο να πληρώσει σε κάποιο τρίτο πρόσωπο ένα συγκεκριμένο ποσό, σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο. Η συναλλαγματική πρωτοεμφανίστηκε στις Βόρειες Ιταλικές πόλεις τον Μεσαίωνα για την εξυπηρέτηση των συναλλακτικών σχέσεων των εμπόρων που ήταν δύσκολο να έχουν μαζί τους χρήματα όταν πήγαιναν σε εμποροπανήγυρη σε κάποια άλλη πόλη.

Δεν έχουν όλοι την ικανότητα προς ανάληψη υποχρέωσης από συναλλαγματική. Πρέπει να τηρούν κάποιες προϋποθέσεις όπως να μην είναι ανήλικοι.

Η συναλλαγματική πρέπει να έχει συνταχθεί με συγκεκριμένο τύπο και να περιέχει τα εξής τυπικά χαρακτηριστικά:

- 1) Την ονομασία 'συναλλαγματική'.
- 2) Απλή και καθαρή εντολή προς πληρωμή ορισμένου τύπου.
- 3) Το όνομα αυτού που οφείλει να πληρώσει
- 4) Την ημέρα πληρωμής.
- 5) Τον τόπο πληρωμής.
- 6) Το όνομα του δικαιούχου
- 7) Τη χρονολογία και τον τύπο έκδοσης.
- 8) Και τέλος την υπογραφή του εκδότη.

Για να εκπληρωθεί καλύτερα ο ρόλος της συναλλαγματικής (είναι μέσο κυκλοφορίας χρηματικών αξιών), αναπτύχθηκε ένας τρόπος μεταβίβασης πριν από τη λήξη της, η οπισθογράφηση ενώ παράλληλα η συναλλαγματική μεταβιβάζεται και με την εκχώρηση.

Η συναλλαγματική μόνο με την εμφάνιση της, δεν υποχρεώνει τον πληρωτή να τον πληρώσει. Αυτός πρέπει πρώτα να αποδεχθεί τη συναλλαγματική και μετά να την πληρώσει. Η αποδοχή γίνεται με γραπτή δήλωση επάνω στη συναλλαγματική που υπογράφεται από τον πληρωτή. Τα πρόσωπα που εμπλέκονται στην αποδοχή είναι ο εκδότης ο οποίος διατάσσει με την έκδοση της

συναλλαγματικής τον πληρωτή (το άλλο πρόσωπο) να πληρώσει το συγκεκριμένο ποσό.

Η εμφάνιση προς πληρωμή της συναλλαγματικής είναι υποχρεωτική. Έτσι ο κομιστής είναι υποχρεωμένος να την εμφανίσει προς πληρωμή. Η πληρωμή της συναλλαγματικής μπορεί να ασφαλιστεί με την τριτεγγύηση είτε για ολόκληρο το ποσό είτε για μέρος του.

Η τριτεγγύηση γράφεται πάντα είτε στο σώμα της συναλλαγματικής είτε στο πρόθεμα της και υπογράφεται από τον τριτεγγυητή.

Η αναγωγή , η οποία ασκείται από τον κομιστή της συναλλαγματικής , είναι η επιδίωξη της απαίτησης από τη συναλλαγματική κατά των προσώπων που είχαν υποχρέωση για πληρωμή ή αποδοχή , πριν από αυτόν που ασκεί την αναγωγή. Για την άσκηση της αναγωγής απαιτείται πέρα από την ουσιαστική και μια τυπική προϋπόθεση , δηλαδή η σύνταξη διαμαρτυρικού. Το διαμαρτυρικό είναι ένα έγγραφο που συντάσσεται από συμβολαιογράφο στον τόπο που σύμφωνα με τον νόμο είναι ο κατάλληλος ανάλογα με το είδος του διαμαρτυρικού.

Στα πρόσωπα που εμφανίζονται στην συναλλαγματική είναι δυνατόν να προστεθούν και άλλα με τον θεσμό της παρέμβασης με την οποία κάποιος τρίτος αναλαμβάνει να αποδεχθεί ή να πληρώσει αντί του πληρωτή. Αυτό γίνεται στην περίπτωση που το τρίτο πρόσωπο θέλει να αποτρέψει τους κινδύνους από μια πιθανή μη αποδοχή ή μη πληρωμή της συναλλαγματικής για τους υπόχρεους από αυτήν.

Σύμφωνα με τον νόμο η συναλλαγματική μπορεί να εκδίδεται σε περισσότερα αντίγραφα ή αντίτυπα. Τα αντίγραφα έχουν σκοπό την αύξηση της κυκλοφοριακής της ευχέρειας και αποτελούν πιστή αντιγραφή της όψης της. Εκδίδονται από οποιοδήποτε κομιστή της συναλλαγματικής. Τα αντίτυπα είναι πρωτότυπα ισοδύναμα μεταξύ τους , τα οποία εκδίδονται από τον εκδότη.

Οι αξιώσεις που απορρέουν από τη συναλλαγματική και τα δικαιώματα υπόκεινται σε σύντομη παραγραφή με τον σκοπό να μην παραμένουν για πού σε εκκρεμότητα και αβεβαιότητα οι συναλλακτικές σχέσεις. Έτσι οι απαιτήσεις κατά του αποδέκτη παραγράφονται τρία χρόνια

από την χρονολογία της λήξης της συναλλαγματικής. Του κομιστή σε ένα χρόνο μετά τη σύνταξη του διαμαρτυρικού ή , αν δεν είχε τέτοια υποχρέωση , ένα χρόνο μετά. Οι απαιτήσεις από αναγωγή , παραγράφονται μετά από έξι μήνες.

Επίσης πρέπει να σημειωθεί ότι στην πράξη συναντούμε και κάποια προβλήματα.

Πολλές φορές η συναλλαγματική είναι άκυρη εφόσον το άτομο που την αποδέχθηκε είναι ανίκανο να αναλάβει υποχρέωση από συναλλαγματική. Επίσης τυγχάνει πολλές φορές να λείπει κάποιο από τα τυπικά στοιχεία ή ένα άλλο στοιχείο που μπορεί να συμπληρωθεί αναδρομικά. Προβλήματα παρουσιάζονται επίσης στη οπισθογράφιση όταν αυτή δεν γίνει σωστά ή ακόμα και στην πληρωμή.

Στις καθημερινές συναλλακτικές σχέσεις συναντούμε πάμπολλα τέτοια προβλήματα που απορρέουν από την συναλλαγματική ακριβώς γιατί υπάρχουν πολλές λειτουργίες.

Εξ' άλλου αξίζει να σημειωθεί πως σύμφωνα με τα τραπεζικά και τα οικονομικά δεδομένα , η συναλλαγματική είναι το περισσότερο γνωστό από τα αξιόγραφα με την μεγαλύτερη διάδοση στις διαπροσωπικές και όχι μόνο συναλλαγές. Ο λόγος γίνεται εύκολα κατανοητός βάσει των ποικίλων λειτουργιών της τις οποίες εκτεταμένα αναφερθήκαμε στην παρούσα πτυχιακή μας εργασία.

ПАРТИМА

(σει 8)

ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ. 6373)1987

Πρόεδρος: ΚΩΝ. ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ
Εισηγητής: ΑΝΤ. ΤΩΜΑΔΑΚΗΣ, Εφέτης
Δικηγόροι: Δ. Φιλιππόπουλος Μ. Τσικουδής

Ενστάση

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ Τα πρόσωπα που ενάγονται από συναλλαγματική δεν μπορούν να αντιτάξουν κατά του κοιμιστή ενστάσεις που στηρίζονται στις προσωπικές τους σχέσεις με τον εκδότη ή προηγούμενους κομιστές.

Παραδέρτης
Nº 1

Από το άρθρο 17 του ν. 5325)32 «περί συναλλαγματικής κλπ.» σαφώς προκύπτει ότι τα εκ συναλλαγματικής εναγόμενα πρόσωπα, δεν μπορούν να αντιτάξουν κατά του κοιμιστού τις ενστάσεις που έχουν και που στηρίζονται στις προσωπικές σχέσεις των μετά του εκδότη ή των προηγούμενων κομιστών, εκτός αν ο κομιστής κατά την κτήση των συναλλαγματικών ενήργησεν εν γνώσει του προς βλάβη του οφειλέτου. Μία τέτοια ένσταση είναι και εκείνη κατά την οποία η συναλλαγματική, με βάση την οποία εκδόθηκε η διαταγή πληρώμης, είναι συναλλαγματική ευκολίας. Υπόκειται, επομένως και αυτή στον περιορισμό του άρθρου 17 ν. 5325)1932 (βλ. Τσικριντάνη: Ενστάσεις Β' έκδ. σελ. 243). Συνεπώς, ο ανακόπτων αποδέκτης της συναλλαγματικής αυτής οφείλει να ισχυρισθεί και αποδείξει ότι ο κομιστής μιας τέτοιας συναλλαγματικής κατά την κτήση της ενήργησεν εν γνώσει του προς βλάβη του (οφειλέτου), γιατί η καλή πίστη του (κομιστού) τεκμαίρεται (βλ. Α.Π. 1325)76 ΝοΒ 25.927, ΕΑ 6868) 80 ΝοΒ 29.557, ΕΑ 6046)78 ΝοΒ 28.74).

σελ. 10

Παράρτ. 14)
№ 9

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ

Σελίς 175

Προέξοφλησις

Αριθ. 1618)1981

Πρόεδρος: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΒΑΚΟΣ

Εισηγητής: ANNA ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ, Έφ'ετης

Δικηγόροι: Δημ. Κаланτζάκος, Γ. Πολυκανδριώτης

Προεξόφλησις συναλλαγματικῶν. Ἀποτελεῖ δάνειον μεταξὺ προεξοφλοῦντος καὶ κομιστοῦ, ἠσφαλισμένον διὰ συν)κῶν. Ἡ ἐξόφλησις τοῦ δανείου γίνεται διὰ καταβολῆς ἢ ὄχι διὰ τῆς παροχῆς τῶν συν)κῶν.

(Ἀπόσπασμα). Ἐπειδὴ, ἡ προεξόφλησις συναλλαγματικῆς οὕσα ἰδιαιτέρον εἶδος πιστωτικῆς συμδάσεως, ἀποτελεῖ δάνειον μεταξὺ τοῦ προεξοφλοῦντος καὶ τοῦ κομιστοῦ τῆς συναλλαγματικῆς ἰσοπόσου πρὸς τὸ ἐν αὐτῇ ποσόν, ἔχον τὸ ἰδιάζον χαρακτηριστικὸν ὅτι ἡ περὶ τούτου συμφωνία καὶ ἡ καταβολὴ τοῦ δανείσματος ἐκ μέρους τοῦ δανειστοῦ (προεξοφλοῦντος) λαμβάνουν χώραν ἀπαραιτήτως ἐπὶ τῇ ἐκ μέρους τοῦ λήπτου μεταδιθάσει εἰς τὸν δανειστήν διὰ δι:σθογραφῆσεως καὶ παραδόσεως τοῦ μὴ ληξιπροθέσμου τίτλου εἰς διαταγήν, οὔτινος τυγχάνει οὗτος κομιστῆς πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ δανείσματος ἀπαιτήσεως τούτου καὶ συνεπῶς ἡ ἱκανοποίησις του ἐπέρχεται οὐχὶ δι' αὐτῆς ἀλλὰ διὰ τῆς εἰσπράξεως τῆς ἐκ τοῦ δανείου ἀπαιτήσεώς του. (Ἐφετ. Ἀθ. 1909/78 ΝοΒ 27, 222) κατ' ἀνάλογον ἐφαρμογὴν τοῦ ἐν ἀρθρ. 421 Α.Κ. περιεχομένου κανόνος, καθ' ὃν, ἡ πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ δανειστοῦ δόσις ὑποσχέσεως ὑπὸ τοῦ ὀφειλέτου θεωρεῖται, ἐκτός ἐὰν προκύπτει σαφῶς τὸ ἐναντίον, ὡς γενομένη οὐχὶ «ἀντὶ καταβολῆς» ἀλλὰ «χάριν καταβολῆς» δηλαδὴ πρὸς διευκόλυνσιν τῆς ἱκανοποιήσεως τοῦ δανειστοῦ καὶ οὐχὶ εἰς ἀντικατάστασιν καὶ ἀπόσβεσιν τῆς ἐκ τοῦ δανείου ὀφειλῆς πρὸς τούτον (βλ. Βουζίκαν ἐν Ἐρμ. Α.Κ. 806 - 809, ἀριθ. 64, 65. — Καποδίστριαν ἐν Ἐρμ. Α.Κ. 419 ἀριθ. 9, 421 ἀριθ. 8 καὶ αὐτόθι παραπομπαί. — Γεν. Ἀρχαί Μπαλῆ, ἐκδ. Ε' παρ. 188. — Μπαλῆ: Ἐνοχ. Δ., ἐκδ. Β', παρ. 118, ἀρ. 6 παρ. 151 ἀριθ. 3 παρ. 153 ἀριθ. 4).

Δικαστής: Ανδριανή Λαμπροπούλου,
πρωτοδίκης

Δικηγόροι: Ευελπ. Βεργής, Χρ. Νικολαΐδης

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΚΥΡΗ: Ισχύει σαν αφηρημένη υπόσχεση η αναγνώριση χρέους. ΕΠΙΣΤΑΣΗ ΕΞΟΦΛΗΣΗΣ: αναγκαία στοιχεία για την παραδοχή της. ΔΙΑΤΑΓΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ: γραφική παραδρομή δεν στοιχειοθετεί λόγω ανακοπής εν μη δημιουργία αμφιβολίας ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ - ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΧΗΣ: η χρονολογία αποδοχής δεν αποτελεί τυπικό στοιχείο: συνέπεια ή μη υποχρέωση αναγραφής της στην διαταγή πληρωμής. ΑΙΤΙΑ ΠΛΗΡΩΜΗΣ: η κατά μετατροπή άκυρης συναλ/κής αφηρημένη υπόσχεση χρέους. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ - ΔΙΑΤΑΓΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ: όχι αναγκαία η αναγραφή των όρων του άρθρου 182 Α.Κ.: λόγοι.

Με την υπό κρίση ανακοπή, ο ανακόπτων επιδιώκει να ακυρωθεί, για τους αναφερόμενους σ' αυτή λόγους η υπ' αριθμ. 1992/1989 διαταγή πληρωμής του Δικαστή του Δικαστηρίου τούτου, η οποία εκδόθηκε με βάση συναλλαγματική ισχύουσα ως έγγραφο αφηρημένης υπόσχεσης χρέους, λόγω μη νόμιμης χαρτοσήμανσης της (άρθρ. 873 ΑΚ) και τον υποχρέωσε να καταβάλει στην καθής 624.000 δραχμές. Η ανακοπή αυτή ασκήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα (άρθρ. 632 παρ. 1 Κ. Πολ. Δικ.), παραδεκτά δε και αρμόδια εισάγεται ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, για να συζητηθεί κατά την προκειμένη τακτική διαδικασία, κατά την οποία δικάζεται η διαφορά από την απαίτηση για την οποία εκδόθηκε η ανακοπτομένη διαταγή πληρωμής (άρθρ. 632 παρ. 1, 3 Κ. Πολ. Δικ.). Πρέπει, επομένως, να γίνει τυπικά δεκτή και να ερευνηθεί η βασιμότητα των λόγων της άρθρ. 633 παρ. 1 του Κ. Πολ. Δικ.).

Με τους πρώτο και δεύτερο από τους λόγους της ανακοπής, ενιαίως εξεταζομένων από το Δικαστήριο ο ανακόπτων ισχυρίζεται ότι η επίδικη συναλλαγματική, με βάση την οποία εκδόθηκε η ανακοπτομένη διαταγή πληρωμής είναι άκυρη, λόγω του ότι δεν έχει νόμιμα χαρτοσημανθεί και δεν έχει χρησιμοποιηθεί το προβλεπόμενο από το νόμο έντυπο και επομένως, λόγω της ακυρότητάς της, δεν μπορεί να ισχύσει, κατά μετατροπή, ως αφηρημένη υπόσχεση χρέους. Οι λόγοι αυτοί της ανακοπής είναι μη νόμιμοι και πρέπει να απορριφθούν, καθόσον, όπως προκύπτει από το συνδυασμό των άρθρων 182, 873 του Α.Κ. και 2 του ν. 5325/1932, η άκυρη συναλλαγματική και μάλιστα λόγω μη νόμιμης χαρτοσήμανσής της, μπορεί να ισχύσει μεταξύ του εκδότη και του αποδέκτη ως αφηρημένη υπόσχεση ή αναγνώριση χρέους, αλλά της εναγομένης απ' αυτή πρόθεση των μερών Ολ. Α.Π. 2088./1986 Ε. Εμπ. Δ. Αθ. 70). Με τον τρίτο λόγο της ανακοπής, ο ανακόπτων ισχυρίζεται ότι έχει εξοφλήσει το ποσό της επίδικης συναλλαγματικής πριν από την έκδοση της διαταγής πληρωμής. Ο λόγος αυτός της ανακοπής είναι απορριπτός ως αόριστος και ανεπίδεκτος δικαστικής εκτιμήσεως, καθόσον δεν αναφέρει ο ανακόπτων τον τρόπο, τον χρόνο και τον τόπο της επικαλούμενης εξοφλήσεως. Με τον τέταρτο λόγο της ανακοπής, ο ανακόπτων ισχυρίζεται, ότι, κατά τα ανα-

ΑΣ

Σελ. 355

γραφόμενα στην ανακοπτομένη διαταγή πληρωμής, χρόνος εκδόσεως της επίδικης συναλλαγματικής είναι η 30.7.88, ενώ χρόνος λήξεως αυτής η 30.7.86, δηλαδή ο χρόνος λήξεως είναι προγενέστερος του χρόνου εκδόσεως, γεγονός που καθιστά άκυρη τόσο την συν/κή όσο και την επ' αυτής εκδοθείσα διαταγή πληρωμής. Και ο λόγος αυτός της ανακοπής είναι απορριπτός ως αβάσιμος, καθόσον, όπως προκύπτει από το προσκομιζόμενο από της καθής σώμα της συναλλαγματικής αναγράφεται σ' αυτήν ως χρόνος εκδόσεως και αποδοχής της η 30.7.1985 και όχι η 30.7.1988, όπως εσφαλμένα αναφέρεται στην ανακοπτομένη διαταγή πληρωμής. Η εκ παραδρομή όμως εσφαλμένη αναγραφή του παραπάνω στοιχείου στη διαταγή πληρωμής δεν στοιχειοθετεί λόγο ανακοπής, αφού από τα λοιπά στοιχεία αυτής δεν καταλείπεται αμφιβολία περί της αιτίας της πληρωμής, στοιχεία αναγκαίου, κατ' άρθρο 630 Κ. Πολ. Δικ. (ΕΘ 49/1982 Ε. Εμπ. Δ. ΑΔ, 443. Με τον πέμπτο λόγο της ανακοπής, ο ανακόπτων ισχυρίζεται ότι η διαταγή πληρωμής είναι άκυρη γιατί δεν αναφέρει το χρόνο αποδοχής της συν/κής. Ο λόγος αυτός της ανακοπής είναι απορριπτός ως μη νόμιμος, καθόσον, όπως προκύπτει από τις διατάξεις του άρθρου 25 του ν. 5325/1932 περί συναλλαγματικής, η χρονολογία της αποδοχής δεν αποτελεί τυπικό στοιχείο της συν/κής και επομένως δεν είναι αναγκαία και η αναγραφή αυτής στη διαταγή πληρωμής. Και εν πάση περιπτώσει από τα αναγραφόμενα στην τελευταία λοιπά στοιχεία συνάγεται σαφώς η αιτία της πληρωμής. Με τον έκτο λόγο της ανακοπής, ο ανακόπτων ισχυρίζεται ότι η ανακοπτομένη διαταγή πληρωμής είναι άκυρη γιατί δεν περιέχει τα απαραίτητα, κατά τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, στοιχεία και επίσης δεν περιέχει την αιτία πληρωμής. Ο λόγος αυτός της ανακοπής ως προς το πρώτο σκέλος του είναι αόριστος και ανεπίδεκτος δικαστικής εκτιμήσεως, αφού δεν αναφέρει ο ανακόπτων τα συγκεκριμένα στοιχεία που δεν περιέχονται στη διαταγή πληρωμής. Ως προς το δεύτερο σκέλος του (έλλειψη αιτίας πληρωμής) ο ως άνω λόγος είναι μεν νόμιμος (άρθρ. 630 Κ. Πολ. Δικ.), πλην όμως αβάσιμος κατ' ουσίαν, καθ' όσον στην ανακοπτομένη διαταγή πληρωμής αναγράφεται η αιτία της πληρωμής, που είναι η, μετατροπή της άκυρης συν/κής, αφηρημένη υπόσχεση χρέους. Με τον έβδομο και τελευταίο λόγο της ανακοπής ο ανακόπτων ισχυρίζεται ότι η επίδικη συν/κή δεν αποδεικνύει απαίτηση της καθ' αυτής εναντίον του, αφού δεν αποδεικνύεται ότι αν αυτό γνώριζε την ακυρότητα της συν/κής θα ήθελε να ισχύσει αυτή κατ' μετατροπή, ως αφηρημένη υπόσχεση χρέους και εν πάση περιπτώσει δεν ήθελε την εν λόγω μετατροπή. Και ο λόγος αυτός της ανακοπής πρέπει αν απορριφθεί ως μη νόμιμος, καθόσον, όπως συνάγεται από τις διατάξεις των άρθρων 2

22σελ

2σελ

η 99989401

Ν° 3

Πρόεδρος: Βασ. Λινάρδος, Αντιπρόεδρος:

Εισηγήτης: Νικ. Πισπαθανασίου, Αρεοπαγίτης.
Δικηγόροι: Δημ. Ζερβάς, Σταμ. Τερεζάκης.

Σ υ ν α λ λ α γ μ α τ ι κ ή . Υπογραφή ψευδοαντιπροσώπου. Η ένσταση έλλειψης (ή υπέρβασης) της π λ η ρ ε ξ ο υ σ ι ό τ η τ α ς προβάλλεται από τον φερόμενο ως αντιπροσωπευθέντα κατά κάθε κοιμιστή, έστω και καλής πίστης. Αντίθετα η κατάχρηση της υπάρχουσας πληρεξουσιότητας δεν προβάλλεται κατά του κοιμιστή παρά μόνο υπό τους όρους του άρθ. 17 ν. 5325/32, διότι αυτή ανάγεται στις εσωτερικές (προσωπικές) σχέσεις μεταξύ του πληρεξουσιωδότη και του πληρεξουσίου του.

Κατά το άρθρο 8 του ν. 5325/32 «περί συναλκών κ.λπ.», «όστις θέσει την υπογραφήν του επί της συναλλαγματικής ως αντιπρόσωπος προσώπου δια του οποίου δεν έχει την εξουσίαν να ενεργήσει, υποχρεούται αυτός ο ίδιος εκ της συναλκικής και εάν εκπλήρωσε έχει τα αυτά δικαιώματα, τα οποία θα είχαν ο φερόμενος ως εκπροσωπηθείς. Το αυτό ισχύει και επί αντιπροσώπου υπερβάντος την του τού εξουσίαν». Εξ άλλου κατά το άρθρο 17 του αυτού νόμου, τα εκ συναλκικής εναγόμενα πρόσωπα δεν μπορούν να αντιτάξουν κατά του κοιμιστή τις ενστάσεις που στηρίζονται στις προσωπικές σχέσεις αυτών με τον εκδότη ή τους προηγούμενους κοιμιστές, εκτός εάν ο κοιμιστής ενήργησε εν γνώσει προς βλάβη του οφειλέτη. Από τις διατάξεις αυτές συνάγεται ότι ο εμφανιζόμενος ως αντιπρόσωπος δεν έχει εξουσία για υπογραφή συναλκικής, ή αυτός ενήργησε καθ' υπέρβαση της εξουσίας που του παρασχέθηκε, τότε εκείνος που φέρεται ότι εκπροσωπήθηκε δεν υποχρεούται εκ συναλκικής δυνάμενος, εάν εναχθεί, να προτείνει την έλλειψη ή την υπέρβαση πληρεξουσιότητας προς απόρριψη της αγωγής και δη και κατά του καλής πίστεως κοιμιστή, αφού αυτές, ήτοι η έλλειψη ή υπέρβαση πληρεξουσιότητας, δεν ανάγονται στις προσωπικές σχέσεις των εκ συναλκικής εναγομένων μετά του εκδότη ή των προηγούμενων κοιμιστών και συνεπώς δεν ισχύει το από το ως άνω άρθ. 17 απρόβλητο των ενστάσεων. Άλλη όμως είναι, ενόψει και του άρθ. 217 § 1 ΑΚ, η περίπτωση της καταχρήσεως πληρεξουσιότητας, κατά την οποία, καιτοι απ' αυτόν τον τίτλος της συναλκικής εμφανίζεται δεδομένη η σχέση της ενεργείας του αντιπροσώπου μέσα στα όρια της πληρεξουσιότητας που δόθηκε, εν τούτοις η δικαιοπραξία που έγινε, ουσιαστικώς, αντιβαίνει στα συμφέροντα του αντιπροσωπευομένου και εξέρχεται του σκοπού, για τον οποίον έδωκε αυτός την πληρεξουσιότητα, αφού σ' αυτήν την περίπτωση καθίσταται αναγκαία η αναδρομή στη βασική σχέση της συναλκικής, η οποία όμως αποκλείεται από το ανωτέρω

№ 4

512 25
522 33υπογραφή
αναπροσώπου
522 16

άρθ. 17, εκτός εάν ο κάτοχος ενήργησε προς βλάβην του οφειλέτη.

Στην προκείμενη περίπτωση το Εφετείο, όπως από την προσβαλλόμενη απόφαση, προκύπτει, δέχτηκε τα εξής: Η συναλ/κή, ποσού 1.000.000 δραχμών, με βάση την οποία εκδόθηκε η ανακοπτόμενη διαταγή πληρωμής (6269/1988), εκδόσθως της αναιρεσίβλητης εταιρίας, φέρεται ότι έγινε αποδεκτή από την ήδη αναιρεσείουσα κοινοπραξία. Στη συνέχεια το Εφετείο δέχεται ότι την επίδικη αυτή συναλ/κή την αποδέχτηκε ο Σ.Σ. ως εκπρόσωπος της ως άνω κοινοπραξίας, χωρίς όμως να έχει, ως δέχεται, εξουσία αντιπροσώπευσης της κοινοπραξίας αυτής αφού τέτοια εξουσία είχε, ως δέχεται, σύμφωνα με το από 27.7.83 συμφωνητικό σύστασής της, μόνο ο διευθύνων σύμβουλος Ι.Σ., ο οποίος και μόνος αυτός εκπροσωπούσε την εν λόγω κοινοπραξία. Επομένως το Εφετείο, το οποίο, υπό τα ως άνω δεδομένα, απέρριψε, επικυρώνοντας την πρωτόδικη απόφαση, την ένδικη ανακοπή της αναιρεσείουσας κοινοπραξίας και των μελών της (που δίωκε την ακύρωση της ως άνω διαταγής πληρωμής), μετ' απύρριψη του παραπεμφθέντος ισχυρισμού τους περί ελλείψεως πληρεξουσιότητας του ως άνω υπογραφέα προς αντιπροσώπευση της αναιρεσείουσας κοινοπραξίας, που φέρεται ότι αποδέχτηκε την επίδικη συναλ/κή, με την αιτιολογία ότι η καθής η ανακοπή και ήδη αναιρεσίβλητη εκδότρια της συναλ/κής αυτής εταιρία δεν γνώριζε κατά τον χρόνο της αποδοχής ότι ο ανωτέρω Σ.Σ. δεν ήταν εκπρόσωπος της εν λόγω κοινοπραξίας, παραβίασε τις ανωτέρω διατάξεις, γι' αυτό και πρέπει η προσβαλλόμενη απόφασή του να αναιρεθεί κατ' αποδοχήν των 1-3 από το άρθ. 559 αριθ. 1 ΚΠολΔ λόγων αναιρέσεως

N° 5

ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ 854)1965

Ειρηνοδίκης: ΜΙΧ. ΣΟΥΒΑΤΖΗΣ

Δικηγόροι: Π. Πανοτόπουλος, Κυρ. Κοντοέ

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ Πλαστικότητα υπο-
γραφής μπορεί να προταθεί σε κάθε στάση
της δίκης.

Επειδή, συνέπεια της αρχής, καθ' ην ουδείς
σπέναντι ουδενός υποχρεύεται εκ συν)κής εάν η
επί του τίτλου υπογραφή του είναι πλαστή (Ε.
Α. 3940)77 Ε.Εμπ.Δ. ΚΘ—234, 750)74 ΕΕΝ
43—42, 6465)73, Ε.Εμπ.Δ. ΚΕ— 216, ΕΘ
98)57 Ε.Εμπ.Δ.Α. —379 Π.Πειρ. 3869)58 Ε.
Εμπ. Δ.Θ.—402, Σταυροπ. Ερμ. Εμπ. Ναυτ.
Δικ. υπ' άρθρ. 1 παρ. 87, Ροπουλ. Π. Τίτλοι,
υπ' άρθρον 17 παρ. 10μ Τσιρ. - Ν. Ρόκας,
ενστ. 1969 159, Ν. Δελού-ας, αξιόγρ. εκδ. 2α-
161). Εξ άλλου η ένστασις της πλαστικότητος
της υπογραφής του οφειλέτου προτείνεται κα-
τά παντός κομιστού και του καλής πίστεως έτι-
τοιούτου, δεδομένου ότι εν τη περιπτώσει ταύ-
τη υφίσταται αωπαρξία δηλώσεως βουλήσεως
(Α.Π. 404)69 ΕΕΝ 36—733 Ε.Α. 3940)77 ε.
α. 2328)77 Αρμ. 32—144 Ε.Θ. 98)57 ε.α.
Πρ. Αθ. 5698)77 Ε.Εμπ. Δ.Α.—276, Πρ. Λαρ.
166)62 Αρχ. Ν. 14.—223, Σταυροπ. ερμ., Εμπ.
και Ναυτ. Δικ. σελ. 188, υπ' αρθρ. 17 παρ.
4β, Ροδοπ., ε.α.). Η ένστασις αύτη τυγχάνει
δημοσίας τάξεως και δύναται να προταθή κα-
τά πάσαν στάσιν της (Ευκλ. παρ. 210 σημ. 1,
Οικ. —Λιβ παρ. 215 σημ. 5, Ραμμ. εν GLASS
Γ παρ. 647α). Εν προκειμένω εκ της ενόρκου
καταθέσεως του μάρτυρος αποδείξεως εις τα

25) 26
Μίση
Πανοτόπουλος

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ: Ατελής, συμπλήρωση
εναντίον γενομένων συμφωνιών, τότε η συ-

μπλήρωση καθιστά τη συν/κή αναδρομικά έ-
γκυρη, τότε η σχετική ένσταση δύναται να
στραφή κατά του κομιστή της συν/κής.
ΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ: Επιβολή κατά το άρθρο
178 παρ. 3 του Κωδ. περί Δικηγόρων.

26

Η αιτούσα ζητεί να ανασταλεί η εκτέλεση της με
αριθμό 27716/1993 διαταγής πληρωμής του Ειρη-
νοδίκη Αθήνας, μέχρι να εκδοθεί απόφαση επί της
ανακοπής που η αιτούσα έχει ασκήσει κατά της
διαταγής πληρωμής νόμιμα και εμπρόθεσμα. Η
αίτηση αρμόδια και παραδεκτά εισάγεται στο Δικα-
στήριο αυτό, για να συζητηθεί κατά τη διαδικασία
των άρθρων 686 επ. Κ.Πολ.Δ. και είναι νόμιμη,
στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 632 παρ.
2 Κ.Πολ.Δ. Επομένως η αίτηση πρέπει να εξεταστεί
κατ' ουσίαν, αφού έχουν καταβληθεί τα νόμιμα τέλη
και προσκομίζονται τα γραμμάτια προέσπραξης
δικηγορικής αμοιβής (αριθμ. γραμμ. Δ.Σ.Α.
15014473/93 και 23003142/93 αντίστοιχα). Η ανα-
κοπή περιλαμβάνει, κατ' ορθή εκτίμηση του δικο-
γράφου αυτής, ένα λόγο σύμφωνα με τον οποίο η
προσβαλλομένη διαταγή πληρωμής πρέπει να ακυ-
ρωθεί γιατί, εκδόθηκε με βάση δύο συναλλαγματι-
κές ποσού 500.000 δρχ. εκάστης, εκδόσεως του
καθ' ού η αίτηση στις 20-3-1993 στην Αθήνα, τρι-
τεγγύησης του δευτέρου των αιτούντων υπέρ της
αποδέκτριας, αποδοχής της πρώτης των αιτού-
ντων, πληρωτέας εις διαταγήν του εκδότη, λή-
ξεως αμφοτέρων στις 20-9-1993, οι οποίες δεν
πληρώθηκαν από τους αιτούντες κατά τη λήξη
τους, οι οποίες έχουν πλαστογραφηθεί δεδομένου
ότι ουδεμία συναλλαγή είχαν (αποδέκτρια) με τον
καθ' ού η ανακοπή (εκδότη). Επειδή, κατά το άρθρο
10 του Ν. 5325/1932 "περί συναλλαγματικής και
γραμματίου εις διαταγήν", "εάν συναλλαγματική
ατελής κατά την έκδοσιν, συνεπληρώθη εναντίον
των γενομένων συμφωνιών, η μή τήρησις των συμ-
φωνιών τούτων δεν δύναται να αντιταχθεί κατά του
κομιστού, ειμή μόνον εάν ούτος απέκτησε την συ-
ναλλαγματικήν καλή τη πίστει ή εάν κατά την κήσιν
αυτής διέπραξε βαρύ "πταίσμα" από τις διατάξεις
αυτές προκύπτει, ότι η συναλλαγματική δύναται να
τεθεί εις κυκλοφορίαν φέρουσα απλή υπογραφή
είτε του εκδότη, είτε του αποδέκτου με πρόθεση
δημιουργίας ατελούς συναλλαγματικής, η οποία
δύναται να συμπληρωθεί με βάση την γενομένη
συμφωνία. Η συμπλήρωση του τίτλου, κατά τα συμ-
φωνηθέντα στην παρεχόμενη εξουσιοδότηση προς
συμπλήρωση καθιστά την συναλλαγματική ανα-
δρομικά έγκυρη (βλ. Ν. Δελούκα Αξιόγραφα, εκδ.
1980, σελ. 92 παρ. 48, Α.Π. 730/1984 Γ' τ.μ., Νοβ

33, σελ. 460). Από τις ένορκες καταθέσεις των
μαρτύρων αποδείξεως και ανταποδείξεως, οι ο-
ποίοι εξετάστηκαν στο ακροατήριο, τα προσκομι-
ζόμενα έγγραφα τους ισχυρισμούς των διαδίκων
και το σύνολο της αποδεικτικής διαδικασίας πιθα-
νολογήθηκε κυρίως από την διενεργηθείσα αντα-
πόδειξη, ότι η ανακοπή και η προσβαλλομένη δια-
ταγήν πληρωμής δεν θα ευδοκιμήσει, γιατί ο περι-
λαμβανόμενος στην ανακοπή λόγος είναι ουσιαστι-
κά αβάσιμος, αφού οι συναλλαγματικές με βάση τις
οποίες εκδόθηκε η ανακοπτόμενη διαταγή πληρω-
μής δεν είναι πλαστές, αλλά δόθηκαν στον καθ' ού
η ανακοπή με υπογραφή της αποδέκτριας για την
πληρωμή δανείου που έλαβε η πρώτη των αιτού-
ντων τον Μάρτιο 1993, οι οποίες ήταν ατελείς όταν
δόθηκαν και συμπληρώθηκαν αργότερα με υπο-
γραφή του καθ' ού η αίτηση (εκδότη), κατά τη
συμφωνία που τον εξουσιοδοτούσε, για την πλη-
ρωμή του δανείου. Συνεπώς, η αίτηση πρέπει να
απορριφθεί και να επιβληθεί στους αιτούντες η
δικαστική δαπάνη του καθ' ού η αίτηση (άρθρ. 178
παρ. 3 Κώδικα Δικηγόρων.

σημανσής της, μπορεί να ισχύσει μεταξύ του εκδότη και του αποδέκτη που υποσχέθηκε την πληρωμή της στον πρώτο ή εις διαταγήν του, ως αφηρημένη υπόσχεση ή αναγνώριση χρέους (άρθρ. 873 ΑΚ, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρ. 2 του ν. 5325/32 και 4 §§ 1-4 του ν.δ. 4536/66), αφού ο μιν τύπος του άρθρ. 873 ΑΚ καλύπτεται με την αποδοχή της συναλλαγματικής, η δε πρόθεση των συμβαλλομένων, όπως η άκυρη συναλλαγματική ισχύσει ως αφηρημένη υπόσχεση ή αναγνώριση χρέους τεκμαίρεται, και ότι συνεπώς η αίτηση για έκδοση διαταγής πληρωμής, με βάση την για τους άνω λόγους άκυρη συναλλαγματική, αρκεί για την πληρότητά της να αναφέρει ότι η συναλλαγματική αυτή ισχύει ως αφηρημένη υπόσχεση χρέους του άρθρ. 873 ΑΚ, χωρίς να είναι ανάγκη να αναφέρει και τη συνδρομή των προϋποθέσεων του άρθρ. 182 ΑΚ (ΟΛΑΠ 2088/1986 Ελληνική 28, 1041, ΕΑ 7456/1988 Ελληνική 31, 850, ΕΑ 2837/87 ΕΦΜΠΛ 1989, 245, βλ. και Α. Κιάντου - Παμπούκη, «Δίκαιο Λεξιγράφων» σελ. 73 επ., *Ειρηγενή* Ερμ.ΑΚ υπό το άρθρ. 873 αριθ. 29 για το γραμμάτιο εις διαταγή). Όταν όμως ο αιτών την έκδοση διαταγής πληρωμής με βάση τέτοιο άκυρο τίτλο (που δεν ισχύει ως συναλλαγματική) δεν είναι ο εκδότης αυτής, αλλά ο εξ οπισθογραφήσεως από τον εκδότη κοιμιστής, δοθέντος ότι η οπισθογράφηση αυτή είναι επίσης άκυρη (βλ. Α. Κιάντου - Παμπούκη, ό.π. § 19 Ι 3, ΙΙ 2 σελ. 70, 72 και § 29 Ι σελ. 107) και συνεπώς η μεταβίβαση της εν λόγω (όχι από συναλλαγματική) απαίτησης μπορεί να επέλθει μόνο με την από το άρθρ. 455 ΑΚ προβλεπόμενη σύμβαση κοινής εκχωρήσεως (ΕΑ 11036/1990 Ελληνική 1993, 1382, σχ. ΕΑ 14564/1988 Ελληνική 1991, 146), από την οποία πρέπει να προκύπτει σαφώς η εκχωρούμενη απαίτηση κατά το είδος της, ώστε να διακρίνεται αυτή από κάθε άλλη απαίτηση του εκχωρητή κατά του οφειλέτη (βλ. *Γεωργιάδη - Σταθόπουλο*, ΑΚ άρθρ. 455 αριθ. 41, *Μπαλή*, Ενοχ. έκδ. Β § 151, *Κ. Σούρλα*, Ερμ.ΑΚ άρθρ. 455 αριθ. 32), ο αιτών αυτός, εκτός από την επίκληση των περιστατικών εκείνων που είναι παραγωγικά της αφηρημένης ενοχής, θα πρέπει να εκθέτει στην αίτηση, για τη νομιμοποίησή του, και τη σύμβαση κοινής εκχωρήσεως της απαιτήσεώς του πηγάζει από την αφηρημένη υπόσχεση. Δεν αρκεί δε προς τούτο μόνη η αναφερόμενη στην αίτηση οπισθογράφηση της συναλλαγματικής, δεδομένου ότι η οπισθογράφηση αυτή αφορά, κατά το άρθρ. 14 του ν. 5325/32, μόνο την κατά το άρθρο 28 του ίδιου νόμου απαίτηση από τη συναλλαγματική (βλ. *Κ. Σούρλα*, Ερμ.ΑΚ Εισ. άρθρ. 455-470, αριθ. 27 και 28, ΕΑ 11036/1990, ό.π., ΕΑ 14564/1988 ό.π.).

N=7

Εφετείο Αθηνών 6428/1994

Πρόεδρος: Ιωάννης Χατζηγιβας.
 Εισηγήτρια: Ελένη Παναγιωτάκη, Εφέτης.
 Δικηγόροι: Αναστ. Νόκας, Ευθ. Παπαγεωργίου.

Περιεχόμενο αίτησης για έκδοση διαταγής πληρωμής. Άκυρη συναλλαγματική· ισχύει ως αφηρημένη αναγνώριση χρέους. Άκυρη οπισθογράφηση. Μεταβίβαση της συναλλαγματικής με εκχώρηση της σχετικής απαίτησης. Προϋποθέσεις έκδοσης διαταγής πληρωμής με βάση τέτοια αναγνώριση. Μη εφαρμογή άρθρ. 281 ΑΚ επί δικονομικών διατάξεων.

Από τις διατάξεις των άρθρων 623, 626, 628 και 630 ΚΠολΔ συνάγεται ότι η αίτηση για την έκδοση διαταγής πληρωμής πρέπει να περιέχει (εκτός από άλλα) και την απαίτηση του αιτούντος, δηλαδή την έννομη σχέση από την οποία απορρέει η χρηματική οφειλή, η πληρωμή της οποίας ζητείται να διαταχθεί, και ότι στην αίτηση αυτή πρέπει να επισυνάπτονται δημόσια ή ιδιωτικά έγγραφα που έχουν συνταχθεί κατά αποδεικτικό τύπο, από τα οποία (και μόνο) ν' αποδεικνύεται η απαίτηση και το ποσό αυτής. Εξάλλου, γίνεται δεκτό από τη θεωρία και τη νομολογία, ότι η συναλλαγματική η οποία κατ' εξοχήν ιδρύει αναιτιώδη ενοχή, στην περίπτωση που δεν ισχύει ως τέτοια, είτε λόγω ελλείψεων του τίτλου, είτε λόγω μη νόμιμης χαρτο-

35 σελ
 3957
 Ακυρη
 συν/ικη
 5706157
 η
 συχ/εση

Στην κρινόμενη υπόθεση, όπως προκύπτει από την προσκομιζόμενη με επίκληση σε κυρωμένο αντίγραφο από 10.1.1992 προσκομιζόμενη αίτηση (προς έκδοση διαταγής πληρωμής του καθού η ανακοπή, κατά παραδοχή της οποίας εκδόθηκε η επίσης επικαλούμενη και σε κυρωμένο αντίγραφο προσκομιζόμενη με αριθ. 2668/1992 διαταγή πληρωμής του δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, ο αιτών διέλαβε σ' αυτή α) ότι η Μ.Π. είχε εκδώσει στις 5.6.1989 μία συναλλαγματική (προσκομιζόμενη επίσης με επίκληση σε κυρωμένο αντίγραφο) για 500.000 δρχ., πληρωτέα εις διαταγήν της ίδιας, την οποία αποδέχθηκε αυθημερόν ο ήδη εκκαλών ανακόπτων Σ.Β., β) ότι της συναλλαγματικής αυτής, που έληγε στις 5.11.1990, έγινε νόμιμος κομιστής εξ οπισθογραφήσεως από τον εκδότη της αυτής (αιτών - Ν.Τ.), γ) ότι η συναλλαγματική αυτή, η οποία δεν πληρώθηκε κατά τη λήξη της παρά τις επανειλημμένες οχλήσεις του προς τον αποδέκτη, είναι άκυρη διότι δεν είναι νόμιμα χαρτοσημασμένη, πλην όμως νομίμως χαρτοσημασθείσα εκ των υστέρων, ισχύει κατά μετατροπή ως έγγραφο αφηρημένης υπόσχεσης χρέους και δ) ότι η βάση της αιτήσεώς του αποδεικνύεται από την εν λόγω συναλλαγματική. Στην αίτησή του όμως αυτή ο ήδη εφεσίβλητος - καθού η ανακοπή δεν εξέθεσε για τη νομιμοποίησή του ότι η προς αυτόν μεταβίβαση της επικαλουμένης, από αφηρημένη υπόσχεση χρέους, απαίτησης της Μ.Π. έγινε με σύμβαση κοινής εκχώρησης αποδεικνυόμενη είτε από την πιο πάνω συναλλαγματική, είτε από κάποιο άλλο ξεχωριστό έγγραφο, καίτοι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, που δεν ταυτίζεται με την κατ' άρθρ. 20 § 1 εδάφ. β' ν. 5325/32 μετοπισθογράφηση συναλλαγματικής που παράγει αποτελέσματα κοινής εκχώρησης, η μεταβίβαση της εν λόγω (όχι από συναλλαγματική) απαίτησεως δεν μπορούσε να επέλθει με οπισθογράφηση, παρά μόνο με τον από τις διατάξεις των άρθρων 455 επ. ΑΚ προβλεπόμενο τρόπο της κοινής εκχώρησης, για την οποία δε γίνεται κανένας λόγος στην αίτηση, στην οποία ο εφεσίβλητος ομιλεί μόνο για οπισθογράφηση. Έπρεπε κατά συνέπεια, και σύμφωνα με όσα εκτίθενται στην προηγούμενη σκέψη της απόφασης, η αίτηση να απορριφθεί για το λόγο αυτό. Περαιτέρω από την οπισθογράφηση που υπάρχει πάνω στην προαναφερόμενη συναλλαγματική δεν αποδεικνύεται η εκχώρηση αυτής της απαίτησης της Μ.Π. προς τον εφεσίβλητο, την οποία σαφώς αμφισβητεί ο εκκαλών - ανακόπτων. Και τούτο διότι η τέτοια οπισθογράφηση, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως εκχώρηση του κοινού δικαίου στη συγκεκριμένη περίπτωση, δεδομένου ότι η σύμβαση εκ-

χώρησεως, όπως και κάθε άλλη σύμβαση δήλωση πρότασης του ενός αβαλλομένους και όμοια αποδοχής ή άλλο (βλ. *Μπαλιή*, Γεν. Αρχ., έκδ. Ε, 11036/90 ό.π., ΕΛ 14564/88 ό.π., αντίθ. - *Παμπούκη*, ό.π. §§ 19 II 1 σελ. 72 και 107, ΕΛ 5298/1986 ΕΛΔ 28. 133, ΕΛ 69. 1978, 430). Από μόνη την οπισθογράφηση αποδεικνύονται και μάλιστα εγγράφως χεία της εκχώρησης και ειδικότερα η πρότασης της φερόμενης εν προκειμένω ρητρίας Μ.Π. Εξάλλου στην παραπάνω γματική δεν μνημονεύεται καν το ονομα του εφεσίβλητου, ώστε να προκύπτει ο οπισθογράφηση (ως πρόταση προς κατάρ βάσεως εκχώρησεως) έγινε προς αυτόν το όχι προς άλλον, ο οποίος είναι δυνατό υστέρων να παρέδωσε σ' αυτόν (εφεσίβλητο). Το ότι η σύμβαση εκχώρησεως είναι άτυπη είναι επομένως αναγκαία κατά νόμο να θεθεί τον έγγραφο τύπο είναι χωρίς σημασία κρινόμενη υπόθεση, αφού σε περίπτωση εκχώρησης δεν είναι δυνατή η έκδοση διαταγής πληρωμής για την εκχωρούμενη απαίτηση. τις διατάξεις των άρθρ. 623, 626 § 3 και εδάφ. α' ΚΠολΔ, από τις οποίες προκύπτει η απαίτηση που επικαλείται εκείνος που ζητεί έκδοση διαταγής πληρωμής δεν αποδεικνύεται δημόσιο ή ιδιωτικό έγγραφο, που πρέπει να νάπτεται στην αίτησή του, δε γίνεται αυτή έ. Για τους ίδιους λόγους δεν μπορεί να τεθεί δυνατότητας ισχύος της οπισθογράφησης εκχώρησης κατά μετατροπή, σύμφωνα με το άρθρ. ΑΚ (βλ. ΕΛ 11036/1990 ό.π., ΕΛ 14564/88 αντίθ. απόψεως *Αλίκη Κιάντου - Παμπούκη*, §§ 19 II αριθ. 1 σελ. 72 και 29 I σελ. 107. 5298/1986 ΕΛΔ 28. 133, ΕΛ 2820/82 Αρμ. ΛΗ', ΕΛ 6959/1977 ΕΕΔ 1978, 430), τα στοιχεία οποίας (τέτοιας μετατροπής) άλλωστε δεν επιλέσθηκε καθόλου ο εφεσίβλητος στην αίτησή του για έκδοση της διαταγής πληρωμής. Η επίκληση του στοιχείου αυτού που θεμελιώνει την υποθετική βούληση των μερών, πρέπει να αναφέρεται στην αίτηση, αφού η μετατροπή της άκυρης δικαιοπραξίας δεν γίνεται αυτεπάγγελα, αλλά εφόσον υφίστανται οι προϋποθέσεις της μετατροπής (άρθρ. 182 ΑΚ), ο συμβαλλόμενος που θέλει αυτή πρέπει να τη ζητήσει από το δικαστή (βλ. *Α. Κιάντου Παμπούκη*, ό.π. § 19 II 2 σελ. 73, *Ι. Μάρκου*, «Μελέτες στο δίκαιο της συναλλαγματικής», σελ. 99 VI ΕΛ 11036/1990 ό.π., ΕΛ 5298/1986, ΕΠερ 425/ 85 Δ 16. 541, ΕΛ 2820/82 ό.π., ΕΛ 6959/77 ό.π.). Επίσης δεν μπορεί να γίνει λόγος και για ισχύ κατά μετα-

τροπή της συναλλαγματικής ως εμπορικής εντολής ή ως ομολόγου του άρθ. 76 του ΝΑ της 17.7/13.8. 1923, που μεταβιβάζονται με οπισθογράφηση εφόσον ούτε στην αίτηση αναγράφεται, ούτε από το σώμα της συναλλαγματικής αποδεικνύεται η εμπορική ιδιότητα της εκδότριας και του αποδέκτη στην πρώτη περίπτωση ή η όμοια ιδιότητα του δεύτερου από αυτούς στην δεύτερη περίπτωση. Σε κάθε τέλος περίπτωση, το πιο πάνω έγγραφο (συναλλαγματική) και αν ήθελε υποτεθεί ότι περιέχεται σ' αυτό σχετική σύμβαση εκχώρησης, δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη ως προς την εν λόγω σύμβαση, διότι ως προς αυτή δεν έφερε και δεν φέρει ακόμη και τώρα νόμιμη σήμανση (αφού η χαρτοσήμανσή της αφορά μόνο την επικαλούμενη σύμβαση αφηρημένης υπόσχεσης χρέους μεταξύ του εκκαλούντος και της Μ.Π., όχι δε και την τυχόν σύμβαση εκχώρησης μεταξύ της τελευταίας και του εφεσιβλήτου), σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθ. 13 § 1, 24 § 3, 62 και 64 του νόμου «περί χαρτοσήμου», από το συνδυασμό των οποίων προκύπτει ότι σε αναλογικό τέλος χαρτοσήμου υπόκειται και το έγγραφο που συντάσσεται προς απόδειξη της σύμβασης εκχώρησης και ότι αν αυτό δε χαρτοσημανθεί νομίμως δε λαμβάνεται υπόψη και αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο (βλ. ΑΠ 914/73 ΝοΒ 22, 478, ΕΑ 11036/90 ό.π., ΕΑ 660/76 Αρμ Α', 705, ΕΑ 39/76 Αρμ Α', 512). Κατ' ακολουθία η ένδικη ανακοπή πρέπει να γίνει δεκτή ως και κατ' ουσίαν βάσιμη ως προς τον παραπάνω λόγο της (της έρευνας των λοιπών λόγων, για ακυρότητα της αφηρημένης υπόσχεσης λόγω μη τήρησης του τύπου της αιτίας και για πλαστότητα της ημερομηνίας λήξεως, αποδοχής και εκδόσεως, κρινομένης μάταιης) να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη με αυτή διαταγή πληρωμής και να απορριφθεί η αίτηση προς έκδοση της διαταγής αυτής. Η ένσταση του εφεσίβλητου - καθ' ου η ανακοπή ότι η κρινόμενη ανακοπή είναι απαράδεκτη για το λόγο ότι υπερβαίνει τα όρια τα επιβαλλόμενα από την καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή από τον κοινωνικό ή οικονομικό σκοπό του δικαιώματος πρέπει επίσης να απορριφθεί, ως απαράδεκτη, διότι η απαγόρευση της ασκήσεως του δικαιώματος που ορίζει το άρθ. 281 ΑΚ με τους όρους που αυτό προβλέπει, είναι παραδεκτή μόνο για δικαίωμα, το οποίο απορρέει από διατάξεις ουσιαστικού νόμου και όχι από διατάξεις δικονομικές (ΑΠ 224/1986 ΕΛΔ 27. 1109, ΑΠ 892/80 ΝοΒ 1981, 284, ΑΠ 356/77 ΕΕΔ 36. 607). Τέλος, το αίτημα του εφεσίβλητου - καθού η ανακοπή να διαταχθεί η διαγραφή (άρθ. 206 ΚΠολΔ) από το δικόγραφο της ανακοπής των φράσεων «το φερόμενο ως ομόλογο... είναι προϊόν πλαστογρα-

φίας... κατονομάζω αυτούς (Μ.Π. και Ν.Τ.) ως πλαστογράφους» πρέπει να απορριφθεί, διότι η χρησιμοποίηση φράσεων όπως οι προαναφερόμενες είναι αναγκαίες για την υπέρσπιση των δικαιωμάτων του ανακόπτοντος που τις χρησιμοποίησε.

Παρατηρήσεις

Η ως άνω πλήρως αιτιολογημένη και εμπεριστατωμένη απόφαση του Εφετείου Αθηνών αντιμετώπισε δύο βασικά ζητήματα του δικαίου της μετατροπής της άκυρης συν/κής, τα οποία έλυσε σύμφωνα με την κρατούσα άποψη στη νομολογία.

I. Το πρώτο ζήτημα που η απόφαση έκρινε ήταν το της μετατροπής της αποδοχής άκυρης συν/κής σε αφηρημένη υπόσχεση ή αναγνώριση χρέους (ΑΚ 873). Ως προς το ζήτημα αυτό, ratio decidendi της απόφασης απετέλεσε η απόφαση της ΟΛΑΠ 2088/1986, ΕΛΔ 28, 1041. Έτσι, η απόφαση δέχθηκε ότι η εν λόγω άκυρη αποδοχή της συν/κής μετατρέπεται αυτόματα σε αφηρημένη υπόσχεση ή αναγνώριση χρέους (ΑΚ 873), χωρίς να είναι ανάγκη ο αιτών την έκδοση διαταγής πληρωμής δανειστής (κομιστής της συν/κής) να επικαλεστεί τη συνδρομή των προϋποθέσεων του άρθρου 182 ΑΚ, Βλ την πλούσια νομολογία και βιβλιογραφία στη σχολιαζόμενη απόφαση.

Εναντίον της άποψης αυτής του Αρείου Πάγου ασκήθηκε από την θεωρία έντονη κριτική ως δογματικά εσφαλμένης και μη σύμφωνης με τη διάταξη του ΑΚ 182. Η παραπάνω απόφαση της ΟΛΑΠ έχει οδηγήσει τη νομολογία των δικαστηρίων στο αποτέλεσμα να αντιμετωπίζουν διαφορετικά δυο από νομική άποψη όμοιες περιπτώσεις, και στη μεν περίπτωση της άκυρης αποδοχής συν/κής τα δικαστήρια δέχονται ότι η μετατροπή, σε αφηρημένη υπόσχεση χρέους (ΑΚ 873) επέρχεται αυτόματα, στη δε μετατροπή της άκυρης οπισθογράφησης να δέχονται την εφαρμογή του ΑΚ 182. Βλ. σχετικά με αυτή αντί άλλων Μάρκου, Δίκαιο συν/κής, 1993, άρθρο 2 σελ. 79 επ., 406 επ., και, Δίκαιο επιταγής, 1995, άρθρο 2 σελ. 63 επ. Επίσης βλ. τα obiter dicta στο σκεπτικό της σχολιαζόμενης απόφασης. Για την ανάγκη αποφυγής των εμπειρικών μεθόδων γενικά κατά την έρευνα των ανίσχυρων δικαιοπραξιών στο ισχύον σύστημα δικαίου βλ. Π. Ζέπο, Περί το πρόβλημα του ανισχύρου των δικαιοπραξιών, ΕΕΝ 23, 705.

II. Το δεύτερο νομικό ζήτημα του δικαίου της μετατροπής που η απόφαση έκρινε ήταν η μετατροπή της άκυρης οπισθογράφησης σε εκχώρηση του κοινού δικαίου (ΑΚ 455):

Στην κριθείσα με τη σχολιαζόμενη απόφαση περίπτωση, ο υποβαλών την αίτηση για έκδοση δια-

ταγής πληρωμής στον αρμόδιο δικαστή δεν ήταν ο εκδότης - λήπτης της συν/κής αλλά ο κομιστής κατόπιν οπισθογραφήσεως, ο οποίος λόγω της ακυρότητας της συν/κής και της γενόμενης οπισθογράφησης όφειλε να στηρίξει το κτηθέν δικαίωμά του στο κοινό δίκαιο και ειδικότερα στις διατάξεις περί εκχώρησης (ΑΚ 455). Βλ. τη νομολογία και βιβλιογραφία στην ίδια ως άνω απόφαση. Επίσης βλ. εντελώς ενδεικτικά Αλ. Κιάντου - Παμπούκη, Δίκαιο Αξιογράφων, 4 έκδ. 1993, σελ. 139, Μάρκου, Δίκαιο συν/κής, άρθρο 2 σελ. 82 επ., 86, 119 και Μελέτες στο δίκαιο της συν/κής, 1991, σελ. 96 επ.

Το εκδόν την σχολιαζόμενη απόφαση δικαστήριο, ακολουθώντας την κρατούσα εν προκειμένω άποψη στη θεωρία και νομολογία, έλυσε τα τεθέντα ενώπιόν του όσον αφορά τη μετατροπή της άκυρης οπισθογράφησης νομικά ζητήματα σύμφωνα με το ισχύον δίκαιο και με δογματική συνέπεια. Έτσι, το δικαστήριο ορθά δέχθηκε ότι ο εξ οπισθογραφήσεως κομιστής της άκυρης συν/κής πρέπει να αναφέρει στην αίτηση προς έκδοση διαταγής πληρωμής ότι η απαίτηση του εκδότη - λήπτη του τίτλου μεταβιβάστηκε σ' αυτόν με σύμβαση κοινής εκχώρησης. Η εκχώρηση αυτή μάλιστα πρέπει, όπως ακριβώς και η προβαλλόμενη απαίτησή του, να αποδεικνύεται εγγράφως (ΚΠολΔ 623 επ.), το δε σχετικό έγγραφο πρέπει να είναι νόμιμα χαρτοσημασμένο. Η γενόμενη οπισθογράφηση στην άκυρη συν/κή δεν ισχύει αυτόματα κατά μετατροπή ως εκχώρηση του κοινού δικαίου, ούτε η επί του τίτλου άκυρη τυπική πράξη της οπισθογράφησης καλύπτει την ανάγκη για ύπαρξη εγγράφου για τη γενόμενη εκχώρηση σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις του ΚΠολΔ. Ο αιτών πρέπει λοιπόν στην αίτησή του προς έκδοση διαταγής πληρωμής να επικαλείται τη συνδρομή των κατ' ιδίαν προϋποθέσεων του άρθρου 182 ΑΚ. Βλ. και Μάρκου, Δίκαιο επιταγής, άρθρο 2 σελ. 67 επ. με παραπομπές στη βιβλιογραφία και τη νομολογία.

III. Δεν θα επιμείνω περισσότερο στο παραπάνω ζήτημα, διότι η μνημονευόμενη στην απόφαση θεωρία και νομολογία δίνει σ' αυτό ολοκληρωμένη και δογματικά ορθή απάντηση. Θάθελα όμως εδώ να επισημάνω δυο καίρια σημεία, τα οποία διευκολύνουν ουσιαστικά τη λύση των ανακυπτόντων κατά τη μετατροπή της άκυρης οπισθογράφησης στη συν/κή προβλημάτων.

1. Το ζήτημα των στοιχείων τα οποία πρέπει να επικαλείται και να αποδεικνύει ο ανωτέρω κομιστής της άκυρης συν/κής κατά το άρθρο 182 ΑΚ συνδέεται στενά με το πρόβλημα του νομικού χαρακτήρα της οπισθογράφησης και ειδικότερα με τη

σχέση της προς την εκχώρηση του κοινού δικαίου. Βλ. Μάρκου, Δίκαιο επιταγής, άρθρο 14 σελ. 137 επ. Γενικά για τη σπουδαιότητα της γενικής θεωρίας του ιδιωτικού δικαίου και του δικαίου γενικότερα στις ανίσχυρες δικαιοπραξίες βλ. Π. Ζέπο, ΕΕΝ 23, 707. Δεν χωρεί εν προκειμένω αμφιβολία ότι οπισθογράφηση δεν είναι μόνον η επί του τίτλου τυπική πράξη. Το ερώτημα για το οποίο ωστόσο υπάρχει έντονη αμφισβήτηση είναι ο νομικός χαρακτήρας της οπισθογράφησης και συνίσταται στο αν αυτή από άποψη ουσιαστικού δικαίου αποτελεί ενιαία δικαιοπραξία, όπως π.χ. είναι η εκχώρηση, ή μια σύνθετη δικαιοπραξία, η οποία αποτελείται από πλείονες επιμέρους πράξεις (δικαιοπραξίες). Βλ. σχετικά Πέρδικα, Εγχειρ. Εμπορ. Δικ., γ' έκδ. 1960, § 50 σελ. 375. Αναστασιάδη, Πιστ. τίτλ., Ι, 1947, σελ. 243 επ. (§§ 31 επ.). Σε καταφατική δε περίπτωση το τιθέμενο ερώτημα είναι ποιες είναι οι κατ' ιδίαν αυτές πράξεις. Βλ. Μάρκου, Δίκαιο συν/κής, άρθρο 14 σελ. 124 επ. Riper/Roblot, Traité élém. Dr. Comm., 9 έκδ. 1981, τόμ. II, σελ. 154 επ. (nos 2017 επ.).

Ας μου επιτραπεί εδώ να σημειώσω μονολεκτικά για το πρόβλημα αυτό ότι από άποψη ισχύοντος δικαίου ορθότερη είναι η δεύτερη άποψη, για λόγους που προφανώς δεν είναι δυνατό να αναπτυχθούν στο παρόν σημείωμα. Βλ. και Μάρκου, *ibid*, και Δίκαιο επιταγής, άρθρο 14 σελ. 135 επ. Έτσι, η κανονική (δηλ. με πλήρη αποτελέσματα) οπισθογράφηση της συν/κής, εκτός από την επί του τίτλου τυπική πράξη, περιλαμβάνει κατά την δογματικά ορθότερη άποψη και τη συμφωνία των μερών περί μεταβίβασης του εκ του τίτλου δικαιώματος καθώς και τη συμφωνία των μερών περί μεταβίβασης του επί του τίτλου δικαιώματος, δηλ. τόσο την ενοχική εκποιητική συμφωνία περί μεταβίβασης του εκ του τίτλου όσο και την εμπράγματη συμφωνία περί μεταβίβασης του επί του τίτλου δικαιώματος. Μάλιστα, όταν λαμβάνει χώρα κανονική οπισθογράφηση, η δικαιοπραξία αυτή περιλαμβάνει και τη συμφωνία των μερών περί δημιουργίας της εκ του τίτλου ευθύνης του οπισθογράφου, δηλ. το λεγόμενο εγγυητικό αποτέλεσμα της οπισθογράφησης, για τη δημιουργία του οποίου σύμφωνα με τις συμβατικές περί συν/κής θεωρίες απαιτείται η σύναψη της «σύμβασης δόσης και λήψης συν/κής». Βλ. Αλ. Κιάντου - Παμπούκη, *ibid*, σελ. 34.

Περαιτέρω, κατά την μετατροπή της άκυρης οπισθογράφησης πρέπει σύμφωνα και με τα άμεσα παραπάνω εκτεθέντα να λαμβάνεται υπόψη ότι κατά κανόνα ο οπισθογράφος της (έγκυρης) συν/κής ευθύνεται έναντι του υπερού η οπισθο-

γράφηση όχι μόνο από τη συν/κή (βλ. άρθρο 15 του 5325/32 περί συν/κής και γραμματίου εις διαταγήν) αλλά και από τις διατάξεις του κοινού δικαίου. Σημειωτέον ότι στην περίπτωση αυτή δεν πρόκειται για την ευθύνη του οπισθογράφου από την αιτία και τη βασική σχέση της συν/κής αλλά για ευθύνη του από άλλου είδους έννομη σχέση του κοινού δικαίου μεταξύ των συμβαλλομένων, η οποία και μεν βρίσκεται εκτός του τίτλου, όμως καταρτίζεται κατά τη μεταβίβαση και τη δημιουργία της ενοχής από τον τίτλο. Η παρατήρηση αυτή μπορεί εν προκειμένω να έχει και πρακτική σημασία, διότι αντικείμενο μετατροπής είναι μεν η ενοχή από τον τίτλο της συν/κής και όχι η ενοχή από τη βασική σχέση και την αιτία, όμως κατά τη μετατροπή της η άκυρη ενοχή από τον τίτλο πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ως ενιαίο φαινόμενο της βουλήσεως.

Ωστόσο, το τελευταίο ζήτημα δεν απετέλεσε αντικείμενο έρευνας εκ μέρους του εκδόντος τη σχολιαζόμενη απόφαση δικαστηρίου, δεδομένου ότι ο υποβαλών την αίτηση προς έκδοση διαταγής πληρωμής δεν επικαλέστηκε και ευθύνη του εκδότη - λήπτη και πρωτου οπισθογράφου εκ μετατροπής της άκυρης (κανονικής) οπισθογράφησης, πράγμα που θα μπορούσε να είχε ζητήσει μόνον αν είχε επικαλεσθεί την κατά μετατροπή ισχύν της άκυρης συν/κής ως εμπορικής έντολής πληρωμής κατά τις διατάξεις των άρθρων 76 επ. ν.δ. 17.7.1923. Βλ. Μάρκου, Μελέτες, 96 επ. Διότι στην κριθείσα με την ως άνω απόφαση του Εφετείου Αθηνών περίπτωση ο υποβαλών την αίτηση προς έκδοση διαταγής πληρωμής στηρίχθηκε μόνο στην κατά μετατροπή ισχύν της άκυρης αποδοχής σε αφηρημένη υπόσχεση χρέους απαίτηση του εκδότη εναντίον του αποδέκτη, η οποία του είχε μεταβιβαστεί εκ μέρους του εκδότη - λήπτη της συν/κής με οπισθογράφηση.

2. Είναι ανάγκη εδώ να γίνεται σαφής διάκριση μεταξύ της εκτός του τίτλου ευθύνης (ή της δυνατότητας ευθύνης) του μεταβιβάζοντος σύμφωνα με τα προαναφερθέντα αμέσως πιο πάνω και της ανάγκης που υπάρχει βάσει των διατάξεων του ΑΚ 182 και του ΚΠολΔ 623 επ. να επικαλείται ο αιτών κατά την μετατροπή της άκυρης οπισθογράφησης τα κατά νόμο αναγκαία στοιχεία της κατά τη διάταξη αυτή «ετέρας δικαιοπραξίας» και να τα αποδεικνύει εγγράφως, δεδομένου ότι η άκυρη συν/κή δεν ισχύει ως «συναλλαγματική», πράγμα που σημαίνει ότι επ' αυτής δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του νόμου περί συν/κής, και ότι μόνη η άκυρη οπισθογράφηση στη συν/κή δεν αποδεικνύει τα κατά νόμο αναγκαία στοιχεία της σύμβασης εκχώρησης

(ΑΚ 455), όπως ορθά η ως άνω απόφαση επισημαίνει. Διότι ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι από ουσιαστική άποψη η οπισθογράφηση περιέχει κατά κανόνα και εκχώρηση του δικαιώματος από τον τίτλο, δεν πρέπει να διαφεύγουν της προσοχής μας τα εξής: Λιφενός ότι ο αιτών την έκδοση διαταγής πληρωμής οφείλει να επικαλείται στην αίτησή του και να αποδεικνύει τα στοιχεία της εκχώρησης κατά τις διατάξεις του ΑΚ 455 επ. και μάλιστα με έγγραφα χαρτοσημασμένα, και σφετέρου ότι η εκ μετατροπής της άκυρης συν/κής προερχόμενη ενοχή είναι διαφορετική από την ενοχή του τίτλου.

Επομένως, η τυχόν εκχώρηση του δικαιώματος του εκδότη - λήπτη από τον τίτλο στο νέο κομιστή δεν περιέχει και εκχώρηση της εκ μετατροπής προερχόμενης ενοχής. Αυτά σημαίνουν ότι για την έκδοση διαταγής πληρωμής πρέπει η εκ μέρους του λήπτη εκχώρηση της αφηρημένης υπόσχεσης χρέους να αποδεικνύεται εγγράφως, μόνη δε η επί του τίτλου πράξη οπισθογραφώσεως δεν πληρεί την περί εγγράφου τύπου κατά τον ΚΠολΔ 623 και 626 απαίτηση του νόμου.

Ενόψει των ανωτέρω πρέπει και από τη θέση αυτή να επισημάνω την επείγουσα ανάγκη για αλλαγή της ως άνω νομολογίας που επικράτησε μετά την υπ' αριθ. 2088/1986 απόφαση της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου ώστε όμοιες περιπτώσεις μετατροπής άκυρης συν/κής να λύνονται με δογματικά ενιαίο τρόπο (ΑΚ 182).

Ι.Π. Μάρκου

ΚΗ: Σε περίπτωση μεταβίβασης συν/κών πριν τη λήξη τους δεν αρκεί γνώση του κομιστή ότι στις συν/κές περιλαμβάνονται και υπέρμετροι τόκοι απαιτείται, για την πρόταση της σχετικής ένστασης και πρόθεσή βλάβης των οφειλετών από τον κομιστή, την οποία αυτοί επικαλούνται και αποδεικνύουν, αντίθετα σε περίπτωση μεταβίβασης των συν/κών μετά τη λήξη τους εφαρμοστέες είναι οι διατάξεις των άρθρων 462 και 463 Α.Κ. ΤΟΚΟΥ ΠΟΣΟΣΤΟ: 25% (Σ.Σ. προ της 01/11/1990) συνέπειες υπέρβασής του.

Επειδή νομίμως φέρεται δια της υπ' αριθ. 3124/11-10-91 κλήσεως του εφεσιβλήτου προς περαιτέρω συζήτηση η υπό κρίσιν υπ' αριθ. 2323/19 ... Φεβ. 1987 έφεσις των Β.Κ. και Α.Ξ. κατά της υπ' αριθ. 772/82 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών που εκδόθηκε κατά την τακτική διαδικασία μετά την επ' αυτής έκδοσιν της υπ' αριθ. 13262/87 αποφάσεως του Δικαστηρίου τούτου δι' ης εγένετο τυπικώς δεκτή η έφεσις και διετάχθησαν συμπληρωματικές αποδείξεις και της υπ' αριθ. 9737/90 αποφάσεως αυτού δι' ης διετάχθησαν επίσης περαιτέρω αποδείξεις και την νομότυπη διεξαγωγή των διαταχθεισών αποδείξεων.

Επειδή, με την ανακοπή τους κατά της υπ' αριθ. 4168/89 διαταγής πληρωμής, οι ήδη εκκαλούντες επιδιώκοντες την ακύρωσιν αυτής, είχαν προβάλει τρεις ισχυρισμούς οι οποίοι παρεπέμφθησαν εις ιδιαίτεραν συζήτησιν ήτοι 1ον) Οτι ο καθ' ου δεν τυγχάνει κομιστής εκ νομίμου οπισθογραφήσεως των συναλλαγματικών βάσει των οποίων εκδόθηκε η βαλλομένη διαταγή πληρωμής γιατί η οπισθογράφησης και παράδοσις αυτών από τον εκδότη αυτών προς τον καθ' ου απερρίφθη δι' οριστικής διατάξεως της υπ' αριθ. 7442/1985 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών η οποία το πρώτον απεφάνθη επί των εις ιδιαίτεραν συζήτησιν παραπεμφθέντων ισχυρισμών. Ως προς την διάταξη της αυτή η εν λόγω απόφασις του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου δεν προσεβλήθη δια της κρινομένης εφέσεως. 2ον) Οτι οι ως άνω συναλλαγματικές εικονικώς και άνευ αιτίας μεταβιβάσθησαν υπό του εκδότη εις τον καθ' ου προς αποφυγήν των συνεπειών της τοκογλυφίας του πρώτου εις βάρος των ανακοπτόντων και 3ον) Οτι της μεταβιβάσεως ούσης εικονικής γενομένης μετά την λήξιν των συναλλα-

№ 8

ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ 6978/1992*

Πρόεδρος: Νικ. Παραθύρας

Εισηγητής: Νικ. Σαλταμπάσης, εφέτης

Δικηγόροι: Ιωάν. Σακελλαρίδης, Νικ.-Λιάκος

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ - ΕΙΚΟΝΙΚΟΤΗΤΑ η

νόσταση ότι η μεταβίβαση συν/κών από τον εκδότη τους προς τον κομιστή τους είναι εικονική, προβαλλόμενη από τον αποδέκτη και τον πέρ αυτού τριτεγγυηθέντα δεν εμπίπτει τους περιορισμούς της διάταξης του άρθρ. 7 ν. 5332/1932. Λόγοι, συνέπειες εικονικότη-

σζλ. 36

ματικών νομίμως προβάλλουν (οι ανακόπτοντες) κατά του καθ' ου ότι οι συναλλαγματικές εφ' ων εξεδόθη η προσβαλλόμενη διαταγή πληρωμής είναι προϊόν παρανόμου πράξεως του εκδότη αυτών εις βάρος των, γιατί αυτές εξεδόθησαν υπ' αυτού και εγένοντο αποδεκτές υπ' αυτών (ανακοπόντων) την 4-8-1981 προς διευκόλυνση εισπράξεως υπ' αυτού του ποσού των 800.000 το οποίον εις αυτούς ο εκδότης με τοκογλυφικόν τόκον 87,5% ετησίως και δια ποσόν κεφαλαίου 800.000 δραχμών υπεγράφησαν συν/κές, λήξεως μετά εν έτος ποσού 1.500.000 δραχμών. Τον περί εικονικότητας ισχυρισμόν ή ως άνω υπ' αριθ. 4772/1985 απόφασις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών απέρριψε με την εξής αιτιολογία: Ο οφειλέτης αποδέκτης της συναλλαγματικής δύναται να προβάλει την ένσταση της εικονικότητας κατά του κομιστού της συν/κής με τον περιορισμό του άρθρου 17 του ν. 5325/32 ήτοι εάν ο κομιστής κατά την κτήση της συν/κής ενήργησε εν γνώσει αυτής προς βλάβην του οφειλέτου. Το άρθρο όμως 17 του ν. 5325/32 λέει τα εξής: Τα εκ συναλλαγματικής εναγόμενα πρόσωπα δεν δύναται να αντιτάξουν κατά του κομιστού τις ενστάσεις τις στηριζόμενες στις προσωπικές σχέσεις αυτών με τον εκδότη ή τους προηγούμενους κομιστές εκτός εάν ο κομιστής κατά την κτήσιν της συν/κής ενήργησε εν γνώσει προς βλάβην του οφειλέτου. Στην προκειμένη περίπτωση εναγόμενα πρόσωπα είναι ο αποδέκτης των συναλλαγματικών και ο υπέρ αυτού τριτεγγυηθείς. Με τον ισχυρισμό περί εικονικότητας λέγουν ότι εικονικώς μετεβίβασε τις συναλλαγματικές ο εκδότης στον κομιστή. Δεν προβάλλουν δηλαδή ένσταση στηριζόμενη επί των προσωπικών σχέσεων αυτών μετά του εκδότη ούτως ώστε ο ισχυρισμός αυτός να εμπίπτει στην ρύθμιση του άρθρου 14 αλλά ένσταση εκ των προσωπικών σχέσεων του εκδότη προς τον κομιστή πράγμα εντελώς διάφορο και άσχετο προς το άρθρο 17 του Ν. 5325/32.

Περαιτέρω κατά το άρθρο 138 παρ. 1 Α.Κ. δήλωση βουλήσεως όχι σπουδαίως αλλά κατά το φαινόμενο μόνον γενομένη είναι άκυρη, κατά δε το άρθρο 180 Α.Κ. η άκυρος δικαιοπραξία λογίζεται ως μη γενομένη. Η εκ της εικονικότητας ακυρότης είναι απόλυτος, δηλαδή προτείνεται υπό παντός έχοντος έννομον συμφέρον με τον περιορισμό του άρθρου 139 Α.Κ. (Μπαλής Γενικά Αρχαία 1961 παρ. 68). Επομένως, οι ανακόπτοντες, ως έχοντες έννομον συμφέρον, μπορούν να προτείνουν τον περί

εικονικότητας ισχυρισμό κατά του κομιστού και δη είτε η μεταβίβασις τούτων (συναλλαγματικών) από τον εκδότη προς αυτόν έγινε προ της λήξεως της προς σύνταξιν διαμαρτυρικού προθεσμίας είτε μετά, ελευθέρως εκτός εάν ούτος ετέλει εν αγνοία της εικονικότητας (139 Α.Κ.) πράγμα το οποίον δυσχερώς δύναται να νοηθεί δι' αυτόν (κομιστήν) γιατί εάν ούτος αγνοεί ότι η μεταβίβασις προς αυτόν από τον εκδότη είναι εικονική, τότε δεν πρόκειται πράγματι περί εικονικότητας αλλά περί ενδιάθετου επιφυλάξεως (reservatio mentalis) του μεταβιβάζοντος άλλως του οπισθογραφούντος, (Μπαλής όπου ανωτέρω παρ. 40). Εν πάσει όπως περιπτώσει, εν προκειμένω οι ανακόπτοντες εκθέτουν εις την ανακοπήν των ότι ο καθ' ου "ετελε εν γνώσει του γεγονότος τούτου της εικονικής μεταβίβασεως". Θα πρέπει εις το σημείο αυτό να λεχθεί ότι ούτε το άρθρο 10 του ν. 5325/32 μπορεί να εφαρμοσθεί αναλόγως προκειμένου περί της εικονικότητας εις την παρούσαν περίπτωσιν, ως εδέχθη η προλαβούσα υπ' αρ. 13262/1987 απόφασις του Δικαστηρίου τούτου. Το άρθρο τούτο θα ήτο δυνατόν να τύχει αναλόγου εφαρμογής εάν η προβαλλομένη εικονικότης αφορούσε τις σχέσεις αποδέκτου και εκδότη, οπότε ο αποδέκτης δεν θα μπορούσε να προβάλλει την εικονικότητα αυτή κατά του νομίμου εξ οπισθογραφήσεως κομιστού εκτός εάν ούτος απέκτησε τις συν/κές κακή τη πίστει ή εάν κατά την κτήσιν αυτών διέπραξε βαρύ πταίσμα.

Στην προκειμένη όμως περίπτωση η προβαλλομένη εικονικότης δεν αφορά τις σχέσεις αποδέκτου και εκδότη αλλά τις σχέσεις του εκδότη με αυτόν τούτον τον κομιστήν (παραβαλ. Ηλ. Τσαγκάρη Εμπορικός Κώδικ. 1956 τόμος Β σελ. 45). Στον τρίτο λόγο της ανακοπής των, ισχυρίζονται οι ανακόπτοντες, όπως ελέχθη ότι, αφού η μεταβίβασις είναι εικονική και έγινε μετά την λήξιν των συναλλαγματικών νομίμως μπορούν πλέον να προβάλλουν την ένσταση ότι το ποσόν των συναλλαγματικών εμπεριέχει παράνομα τοκογλυφικό τόκο. Αλλά εάν αποδειχθεί ότι η μεταβίβασις προς τον κομιστήν είναι εικονική και ούτος ετελε εν γνώσει της εικονικότητος δεν χρειάζεται τίποτε άλλο. Τότε η μεταβίβασις είναι απολύτως άκυρη, μπορεί να την προτείνουν οι εναγόμενοι ως έχοντες έννομον συμφέρον και επομένως η διαταγή πληρωμής θα ακυρωθεί άνευ ετέρου. Η διερεύνησις του τρίτου λόγου της ανακοπής περί τοκογλυφικών τόκων ο οποίος πράγματι αφορά τις σχέσεις αποδέκτου και εκδότη,

τότε μόνον θα χωρήσει εάν δεν αποδειχθεί η μεταβίβαση προς τον κομιστή είναι εικονική αλλά τουναντίον αποδειχθεί ότι είναι σπουδαία ήτοι ότι έγινε για νόμιμη αιτία (επαχθή ή χαριστική, συν/κές ευκολίας κ.λ.π.)

Στην περίπτωση αυτή οι ανακόπτοντες (εναγόμενοι), εάν πρόκειται περί μεταβιβάσεως των συν/κών στον κομιστή προς της λήξεως της προς διαμαρτυρικού προθεσμίας, δεν μπορούν να αντιτάξουν κατά του κομιστού την εκ της τοκογλυφίας ένσταση εκτός εάν ούτος κατά την κτήσιν των συν/κών ενήργησε εν γνώσει προς βλάβην αυτών πράγμα το οποίον αυτοί (εναγόμενοι ανακόπτοντες) οφείλουν να επικαλεσθούν και να αποδείξουν. Εάν όμως οι συν/κές μεταβιβάστηκαν (οπισθογραφηθείσες) εις τον κομιστή μετά την λήξη της προς σύνταξιν διαμαρτυρικών προθεσμίας, τότε σύμφωνα με το άρθρο 20 του ν. 5325/32 η οπισθογράφησις αυτών παράγει τα αποτελέσματα κοινής εκχωρήσεως οπότε έχουν εφαρμογήν επ' αυτών τα άρθρα 462 και 463 Α.Κ., δηλαδή ο οφειλέτης (εν προκειμένω ο αποδέκτης και ο τριπεγγυητής αυτού) έχει προς τον εκδοχέα (κομιστή) τις αυτές υποχρεώσεις που είχε προς τον εκχωρητή (εκδότη των συν/κών) και επομένως μπορεί αυτός (οφειλέτης) να αντιτάξει κατά του κομιστού την ένσταση τοκογλυφίας που είχε κατά του εκχωρητού (εκδότη) και εάν ακόμα ο εκδοχέας αγνοούσε αυτήν (τοκογλυφία) κατά την κτήσιν των συν/κών. Εξ άλλου κατά την κρίση του Δικαστηρίου τούτου, από την εκτίμηση του συνόλου του δικογράφου της ανακοπής συνάγεται ότι οι ανακόπτοντες επικαλούνται (χωρίς να χρησιμοποιούν κατά γράμμα την ορολογίαν του άρθρου 17) ότι ο κομιστής καθ' ου κατά την κτήσιν των συν/κών ενήργησε εν γνώσει προς βλάβην αυτών. Ούτω εις την ανακοπήν πλην άλλων αναφέρεται ότι "οι συν/κές εικονικώς και άνευ αιτίας μεταβιβάστηκαν εις τον καθ' ου προς αποφυγήν υπό του εκδότη των συνεπειών του νόμου μετά δήλωσιν των ότι θα ασκήσουν τα νόμιμα δικαιώματα των για τον πέραν του νομίμου ληφθέντα τόκον, του καθ' ου τελούντος εν γνώσει του γεγονότος τούτου της εικονικής μεταβιβάσεως ουδέποτε οχλήσαντος ημάς προ της κοινοποιήσεως της διαταγής πληρωμής δια την πληρωμήν των συν/κών ενώ υποτίθεται ότι εδει να έχει ενόμισι έτος από 5-6-82 εις χείρας του τας συν/κάς". Περαιτέρω το ταχθέν δια της προλαβούσης υπ' αρ. 13262/1987 προδικαστικής αποφάσεως του Δικα-

στηρίου τούτου θέμα αποδείξεως εμπεριέχει εις τα προς απόδειξιν ταχθέντα θέματα εις τους ανακόπτοντας και την απόδειξιν της συνδρομής των όρων του άρθρου 17 του ν. 5225/1932 αναφέρουσα πλην άλλων και τα εξής "Υποχρεώνει τους ανακόπτοντας να αποδείξουν ότι κ.λ.π. ο καθ' ου αποσκοπούσε στην ματαίωση της δυνατότητας προβολής της ενστάσεως τοκογλυφικών τόκων την οποίαν είχαν οι ανακόπτοντες κατά του οπισθογράφου εκδότη Θ., ενώ μεταξύ οπισθογράφου και λήπτη καθ' ου η ανακοπή ηθελήθη να διατηρηθεί δικαιούχος των συν/κών ο οπισθογράφος".

Επειδή από την εκτίμηση 1) τον ενόρκων καταθέσεων μαρτύρων

Ολων των υπό διαδίκων επικαλουμένων και νομίμως προσκομιζόμενων εγγράφων (μη λαμβανομένων υπ' όψιν των από 24-12-82, 12-11-84 υπεύθυνων δηλώσεων του Σ.φ. και της από 10-10-1984 υπεύθυνου δηλώσεως του Ν. Γ. γιατί οι υπεύθυνες δηλώσεις δεν αποτελούν αποδεικτικό μέσο επιτρεπόμενο από το Νόμο.)

Των υπό των διαδίκων συνομολογουμένων περιστατικών, μη λαμβανομένης υπ' όψιν της υπ' αρ. 14643/2-5-1984 ενόρκου βεβαιώσεως ενώπιον του Συμ/φου Αθηνών Κ.Μ. που προσκομίζεται από τους ανακόπτοντας γιατί δεν προκύπτει ότι εκλητεύθη εμπροθέσμως ο καθ' ου η ανακοπή και από όλη την διαδικασία αποδείχθηκαν σε σχέση με τους εις την υπ' αρ. 757/81 ανακοπή των καθ' ων ή υπ' αρ. 4168/84 Διαταγή Πληρωμής του Δικαστού του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών ισχυρισμούς των ανακοπτόντων και των κατ' αυτών ισχυρισμών του καθ' ου, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο δικαστής του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών μετά την από 16 Μαρτίου 1984 αίτηση του Π.Σ. (εφεσιβλήτου) εξέδωσε την υπ' αρ. 4168/28-3-1984 διαταγή πληρωμής βάσει των προσκομισθέντων εις τούτον πιστωτικών τίτλων ήτοι 47 συν/κών εκδόσεως του τρίτου των καθ' ων Α.Θ., στην Αθήνα, την 4-8-81 εις διαταγήν του μετά της ρήτηρας ανέξοδος επιστροφή και την τριπεγγύησιν υπέρ του αποδέκτη του β' των καθ' ων (Α. Ξ. δευτέρου των εκκαλούντων) αποδοχής του α' των καθ' ων (Β.Κ. πρώτου των εκκαλούντων) ποσού 20.000 δραχμών εκάστης των πρώτων είκοσι μιας 30.000 δραχμών εκάστης των επομένων ένδεκα και 50.000 δραχμών εκάστης των υπολοίπων δέκα πέντε (15) και λήξεως όλων των -8-82 των οποίων ο αιτών (ήδη εφεσιβλήτος) ετύγχανε νόμιμος κομιστής εξ οπισθογραφη-

σεως παρά του γ' των καθ' ων όπως ορθώς ως προς τούτο, έκρινε η εκκαλούμενη υπ' αρ. 7772/86 αποφασίς του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών απεδείχθη ότι η αιτία για την οποία ο πρώτος των εκκαλούντων απεδέχθη τις ως άνω συναλλαγματικές εκδόσεως του Α.Θ. και ο δεύτερος τριτεγγυήθη υπέρ του πρώτου ήταν σύμβαση δανείου μεταξύ αυτών και τούτου, ύψους 800.000 δραχμών λήξεως μετά εν έτος. Κατά τον χρόνο που συνήφθη το ως άνω δάνειο, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 293 Α.Κ. 15 παρ. 5 ν. 876/1979 και των κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθεισών ΠΥΣτο ανώτατο όριο του επιτρεπομένου από δικαιοπραξία τόκου ήτο 25%. Εξ άλλου κατά την διάταξη του άρθρου 294 Α.Κ. κάθε δικαιοπραξία για τόκο που υπερβαίνει το ανώτατο θεμιτό όριο είναι άκυρη κατά το υπερβάλλον. Επομένως για το δανεισθέν ποσόν των 800.000 δραχμών το ανώτατο ποσό τόκου το οποίο θα μπορούσε να απαιτήσει ο δανειστής για ένα χρόνο θα έπρεπε να είναι 200.000 δραχμές και οι συναλλαγματικές που έπρεπε να πάρει από τους οφειλέτες του να είναι ποσού 1.000.000 δρχ., ούτος όμως απήτησε και έλαβε από αυτούς συν/κές 1.500.000 δραχμών, αυτών οι 500.000 δραχμές αφορούν τοκογλυφικό τόκο και η δικαιοπραξία ως προς το ποσό αυτό είναι άκυρη.

Περαιτέρω απεδείχθη ότι οι εν λόγω συν/κές μεταβιβάσθησαν από τον εκδότη αυτών (ο οποίος ήδη έχει αποβιώσει) στον εφεσίβλητο την 27 Μαΐου 1982 ήτοι προ της ημερομηνίας λήξεως αυτών (5-8-1982). Γενί αυτό προσεκόμισε ο εφεσίβλητος ένα έγγραφο γραμμένο με γραφομηχανή με ημερομηνία 27 Μαΐου 1982 εις το οποίον βεβαιούται ότι την ημερομηνία αυτή ο Α.Θ. μεταβίβασε στον εκκαλούντα τις επίδικες συν/κές. Το έγγραφο αυτό υπογράφουν, κάτω από την λέξη "ο παραλαβών" ο ήδη εφεσίβλητος, κάτω δε από την λέξη "ο παραδούς" ο εκδότης των συν/κών Α.Θ. Κάτω από τις υπογραφές βεβαιούται από το Υπ/μα Νέας Φιλαδέλφειας της Ιονικής και Λοϊκής Τράπεζας με δύο υπογραφές υπαλλήλων της το γνήσιο της υπογραφής του Α.Θ. Λόγω της αμφισβήτησεως δε προγενέστερη συζήτηση από τους εκκαλούντες της γνησιότητας των υπογραφών του παραδόσαντος και του παραλαβόντος διετέχθη σχετικώς οπόδειξις δια της μεταβούσης υπ' αρ. αποφάσεως 9737/1990 του Δικαστηρίου τούτου, απεδείχθη δε εκ των καταθέσεων των εις το ακροατήριό του Δικαστηρίου τούτου εξετασθέντων μαρτύρων ότι πράγματι οι εν

λόγω υπογραφές είναι γνήσιες. Κατόπιν τούτου πρέπει να ερευνηθεί και η αλήθεια του περαιτέρω ισχυρισμού των ανακοπτόντων ότι ο καθ' ου κατά τον χρόνον κτήσεως παρ' αυτού των επίδικων συν/κών αποσκοπούσε στην ματαίωση της δυνατότητος προβολής της ενστάσεως τοκογλυφικών τόκων, την οποία ούτοι (ανακόπτοντες) είχαν κατά του οπισθογράφου εκδότη Α.Θ. ενώ μεταξύ οπισθογράφου και λήπτου, καθ' ου η ανακοπή ηθελήθη να διατηρηθεί δικαιούχος των συν/κών ο οπισθογράφος άλλως κατά την διατύπωσιν του νόμου να ερευνηθεί εάν ο κομιστής κατά τον χρόνον κτήσεως αυτών ενήργησε εν γνώσει προς βλάβην των υποχρέων. Προ αυτού όμως πρέπει να ερευνηθεί η αλήθεια του ως άνω περί εικονικής μεταβιβάσεως ισχυρισμού των ανακοπτόντων γιατί εν περιπτώσει παραδοχής του ισχυρισμού τούτου παρέλκει όπως ειπώθηκε η διερεύνησις του ισχυρισμού περί τοκογλυφικών τόκων. Περί της σπουδαιότητος της μεταβιβάσεως των συν/κών από τον εκδότη Θ. στον κομιστή Σ. κατέθεσε σαφώς και με λόγον γνώσεως ο μάρτυρας του καθ' ου Μ. Γ. ο οποίος είπε ότι "τον Θ. τον γνώριζα. Ο Θ. ησχολείτο με αντιπροσωπείες κλωστοϋφαντουργικών ειδών.

Γνωρίζω ότι ο διάδικος Σ. ασχολείται με εισαγωγές κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων. Γνωρίζω ότι οι δύο τους είχαν εμπορικές συναλλαγές μεταξύ τους. Περίπου τον Μάιο του 1982 δημιουργήθηκε από αυτές τις συναλλαγές ένα χρέος του Θ. προς τον Σ. Για τον διακανονισμό αυτού του χρέους ο Θ. έδωσε κάποιες συν/κές στον Σ. εκείνη την περίοδο" και παρακάτω "Τις συναλλαγματικές αυτές τις έδωσε ο Θ. στον Σ. γιατί του χρώσταγε χρήματα". Αντιθέτως ο μάρτυρας των ανακοπτόντων Γ.Π. κατέθεσε ότι "Ο Θ. τον καιρό εκείνο ήταν άνεργος και ανεπάγγελτος και έκανε τοκογλυφικές πράξεις και δεν υπάρχει συναλλαγή πραγματική που να έγινε με τον Σ. για το ποσό των 1.500.000 δρχ. των συν/κών σε άλλο όμως σημείο της καταθέσεως του εμφανίζει τον Θ. όχι ως άνεργο αλλά ως άνεργως συμμετέχοντα στην ανέγερση οικοδομής λέγοντας σχετικώς. Έτσι βρέθηκα πολλές φορές στην οικοδομή που χιζανε αυτοί μαζί με τον Θ. και πολλές φορές είχαμε μιλήσει με τον Θ. καθώς και με τα παιδιά του. Έτυχα μάλιστα και σε διαφωνίες μεταξύ τους και για υποθέσεις της οικοδομής. Περί του ότι ο Θ. μέχρι και του μηνός Σεπτεμβρίου 1984 τουλάχιστον ησχολείτο και με αντιπροσωπείες μηχανών κλωστοϋφαντουργίας προσκομίζει

ο εφεσίβλητος έγγραφο με ημερομηνία 7 Σεπτεμβρίου 1984 με την φέρμα "Α.Θ. και Σία - Μηχαναί κλωστοϋφαντουργίας Παλαιών Πατρών Γερμανού Ν. Φιλαδέλφεια". Από όλα τα ανωτέρω το Δικαστήριο επέισθη ότι η μεταβίβασις των επιδίκων συν/κών από τον Θ. στον Σ. δεν ήταν εικονική αλλά έγινε στο πλαίσιο των εμπορικών τους συναλλαγών. Ενώ όμως απεδείχθη ότι η μεταβίβασις των επιδίκων συν/κών από τον Θ. στον Σ. δεν ήταν εικονική αλλά έγινε για νόμιμη αιτία, απεδείχθη επίσης ότι ο τελευταίος κατά την παρ' αυτού κτήσιν των συν/κών την 27ην Μαΐου 1982 ετέλει εν γνώσει ότι αυτές εμπεριείχαν τοκοφυλικούς τόκους και ενήργησε προς βλάβην των ανακοπτόντων. Τούτο προέκυψε από τα ακόλουθα: Πρώτον οι συναλλαγματικές αυτές έληγαν την 5-8-1982, αλλά ο εφεσίβλητος μόλις την 16ην Μαρτίου 1984 υπέβαλε αίτησιν για την έκδοση διαταγής πληρωμής ενώ κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας προκειμένου περί τόσον σημαντικού ποσού (1.500.000 δρχ.) εφ' όσον η απαίτησις είναι ανεπίληπτη, οι δανειστές σπεύδουν, μόλις το χρέος καταστεί ληξιπρόθεσμον να επιδιώξουν την είσπραξή του.

Στην προκειμένη μάλιστα περίπτωση στο ως άνω από 27 Μαΐου 1982 έγγραφο μεταξύ Θ. και Σ. φέρεται ότι ο τελευταίος εδικαιούτο λαμβάνειν από τον πρώτον 1.500.000 δρχ. και εις πλήρη και ολοσχερή εξόφληση του εν λόγω χρέους έλαβε τις επίδικες συν/κές και αφήνει να περάσουν είκοσι και πλέον μήνες για να επιδιώξει την είσπραξη της απαιτήσεώς του. Δεύτερον ενώ οι επίδικες συναλλαγματικές είχαν λήξει την 5-8-82 και δεν είχαν πληρωθεί ο Θ. μεταβιβάζει στον κομιστή (εφεσίβλητο) άλλες τρεις συν/κές εκδόσεως του αποδοχής του β' των εκκαλούντων, λήξεως 15-8-83, για την πληρωμή των οποίων εκδίδεται τη αιτήσεϊ του η υπ' αρ. 11478/28-3-1984 διαταγή πληρωμής οπότε γεννάται το ερώτημα πως εδέχθη να πληρωθεί σε συναλλαγματικές αποδοχής Ξ. αφού δεν είχαν πληρωθεί προγενέστερες συναλ/κές με την υπογραφή αυτού. Εξ άλλου ο μάρτυς των ανακοπτόντων Γ.Π. κατέθεσε ότι γνωρίζει τον Θ. για τοκογλύφο με τόκο 8% το μήνα και ότι έχει γνώσιν και άλλης υποθέσεως τοκογλυφίας αυτού με μίαν Τ, γιατί επλήρωσε τα λεφτά των συν/κών της Τ. στον Θ. Τέλος ο εν λόγω μάρτυς κατέθεσε ότι παρέστη σε ένα επεισόδιο μεταξύ του πρώτου των εκκαλούντων Β.Κ. και του Α.Θ. κατά τον οποίον ο πρώτος απευθυνόμενος στον δεύτερο είπε "δεν θα γλυτώ-

σεις τέλος την τοκογλυφία, παρόλο ότι είμαστε συνεταίροι με τα παιδιά σου" αυτός δεν απάντησε ότι δεν θα πάθει τίποτα για τοκογλυφία γιατί δεν θα τις κυκλοφορήσει αυτός τις συν/κές αλλά κάποιος τρίτος και μάλιστα είπε συγκεκριμένα το όνομα του Π.Σ. (εφεσίβλητου). Από όλα τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι επίδικες συν/κές μέχρι του ποσού των 1.000.000 δραχμών είναι έγκυρες και έγιναν αποδεκτές για νόμιμη αιτία, οι υπόλοιπες όμως 500.000 δραχμές αποτελούν τοκογλυφικούς τόκους δηλαδή προέρχονται εκ μη νομίμου αιτίας. Θα έπρεπε συνεπώς να γίνει δεκτός υπό της εκκαλουμένης αποφάσεως ο τρίτος λόγος της υπό κρίσιν ανακοπής περί τοκογλυφικών τόκων και να ακυρωθεί εν μέρει δια της εκκαλουμένης αποφάσεως η βαλλομένη διαταγή πληρωμής για το ποσόν κεφαλαίου 500.000 δραχμών και τους αναλογούντας εις το ποσόν τούτο τόκους από της ημερομηνίας λήξεως των συν/κών.

Η εκκαλουμένη όμως υπ' αρ. 7772/1986 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, ορθώς μεν εδέχθη ότι επεδείχθη ότι οι επίδικες συν/κές εμπεριέχουν υπερβάλλοντα τόκον κατά το ποσόν των 500.000 δραχμών, εσφαλμένως όμως εδέχθη περαιτέρω ότι οι ανακόπτοντες δεν ισχυρίζονται ούτε αποδεικνύουν ότι ο κομιστής των ενδίκων συν/κών, καθ' ου η ανακοπή, κατά την κτίση αυτών από τον εκδότη τελούσε εν γνώσει των ανωτέρω πραγματικών περιστατικών και ενήργησε προς βλάβην των ιδίων (ανακοπτόντων). Επομένως, μετά την δια της προλαβούσης υπ' αρ. 13262/1987 αποφάσεως του Δικαστηρίου τούτου, δι' οριστικής διατάξεώς της, τυπικήν και κατ' ουσίαν παραδοχήν της κρινόμενης εφέσεως και την δι' αυτής (αποφάσεως) εξαφάνισαν της υπ' αρ. 7772/1986 οριστικής αποφάσεως του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου που εκδόθηκε επί των εις ιδιαιτέραν συζήτησιν παραπέμφθέντων ισχυρισμών και την μερικήν ανάκλησιν της υπ' αρ. 4479/1985 προδικαστικής αποφάσεως αυτού, πρέπει να μεταρρυθμισθεί εν μέρει (αρ. 696 παρ. 2 Κ.Πολ.Δ.) η επί της κρινόμενης ανακοπής εκδοθείσα υπ' αριθ. 1280/1984 απόφασις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, επικυρωμένης εν μέρει μόνον της υπ' αρ. 4168/1984 διαταγής πληρωμής για ποσόν κεφαλαίου 1.000.000 δραχμών και τους αναλογούντας εις το ποσόν τούτο τόκους από της επομένης της λήξεως των συν/κών και ακυρουμένης εν μέρει ταύτης δια ποσόν Κεφαλαίου 500.000 δραχμών με τους αναλογούντας εις

το ποσόν τούτο τόκους και να καταδικασθούν οι ανακόπτοντες εκκαλούντες εις την εν μέρει δικαστική δαπάνη του καθ' ου εφεσιβλήτου και των δύο βαθμών δικαιοδοσίας συμψηφιζομένης ταύτης κατά τα λοιπά, λόγω της εν μέρει νίκης και ήττας των διαδίκων μερών.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Ειδιάχθη ότι η αιτιολογία της απόφασης είναι ομολογουμένως η εργοδέστερη ασχολία του Δικαστού και ότι πολλές φορές εξαναγκάζει τους διαδίκους που βλέπουν την ορθότητα των σκέψεων του Δικαστού να παραιτούνται από άδικη δίκη (Δημ. Ποταμιάνου: Ερμην. ί Ιολ.Δικ. κ.λ.π., τόμ. Β', Αθήναι, 1903, παρ. 777, σελ. 708 επομ.). Αυτή η διδασκαλία έρχεται στη σκέψη του αναγνώστη της άνω αποφάσεως, η οποία διακρίνεται για την λεπτομερή κατάστροψη των επί μέρους συλλογισμών των κρίσεών της. Σε προηγούμενη σημείωση μας είχαμε ευχηθεί όπως ο "τρόπος γραφής" του αείμνηστου Ιωάν. Κεφάλλα (βλ. Αρχ. Ν 1990 σελ. 380) γίνει πρότυπο. Και τώρα δικαιωθήκαμε.

ΧΡΗΣΤΟΣ Δ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

σε περίπτωση που εκδόθηκε ερήμην του διαδικού απόφαση κατά τη διαδικασία των άρθρ. 637 επ. Κ.Πολ.Δ., κατά την οποία δεν επιτρέπεται η άσκηση ανακοπής, ο ερήμην δικαζόμενος δικαιούται να ασκήσει έφεση η οποία λειτουργεί ως ανακοπή ερημοδικίας, οπότε ενώπιον του Εφετείου γίνεται νέα συζήτηση κατά την οποία δικαιούται να προτείνει όλους τους ισχυρισμούς που χωρίς τους περιορισμούς του άρθρ. 527 Κ.Πολ.Δ. (Μπέης, Πολ. Δ. 644 παρ. 4 σελ. 278-279, ΕΑ 2128/76 Αρμεν. 31) 38, ΕΑ 2314) 82 Αρμεν. 37) 401, ΕΑ 4355) 82 Αρμεν. 37) 47, ΕΑ 1055) 83 Δ-νη 24ο) 1018). Επομένως η κρινόμενη έφεση κατά της υπ' αριθμ. 1274) 1988 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, η οποία εκδόθηκε κατά την ειδική διαδικασία των άρθρ. 637 επ. Κ.Πολ.Δ. ερήμην του εναγομένου, νόμο τυπα και εμπρόθεσμα ασκήθηκε, όπως δεν αμφισβητείται και αντίθετα δεν προκύπτει από τη δικογραφία, γι' αυτό και πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή, εξασφαισθεί η εκκαλούμενη απόφαση και περαιτέρω αφού διακρατηθεί η υπόθεση (Κ.Πολ.Δ. 535 παρ. 1) ερευνηθεί η κρινόμενη αγωγή ως προς τον εκκαλούντα.

2. Επειδή με την κρινόμενη από 20) 8) 1982 αγωγή της, όπως παραδεικτά περορίσθηκε με τις προτάσεις της ενάγουσα ζήτησε την καταδίκη του δεύτερου εναγομένου (ήδη εκκαλούντος) στην πληρωμή ποσού δρχ. 70.000, ισόποσο των αναφερομένων επτά (7) συναλλαγματικών, νόμιμη κομιστρία των οποίων με κανονική οπισθογράφηση έγινε από τον πρώτο εναγομένο Αθ. Σπανόπουλο (ως προς τον οποίο δεν εισάγεται η αγωγή λόγω περιορισμού της παραιτήσης), τις οποίες δεν πλήρωσε, αν και αποδέχθηκε, κατά τα λεπτομερώς περαιτέρω αναφερόμενα σ' αυτήν, νομιμοτόκως από τη λήξη κάθε συναλλαγματικής. Η αγωγή αυτή είναι νόμιμη, ερειδόμενη στα άρθρ. 1επ., 38, 4 7, 48 Ν. 5326) 1932 «περί συναλλαγματικής και γραμματίου εις διαταγήν και μετά την καταβολή του ανάλογου δικαστικού ενσήμου κατά τα βεβαιούμενα στην εκκαλούμενη, πρέπει να εξετασθεί ουσιαστικά κατ' την προκειμένη ειδική διαδικασία των άρθρ. 637 επ. Κ.Πολ.Δικ.

Επειδή κατά το άρθρ. 70 Ν. 5325) 1932 «περί συναλλαγματικής και γραμματίου εις διαταγήν» όλες οι αγωγές που απορρέουν από συναλλαγματική παραγράφονται μετά από τρία χρόνια από τη χρονολο

N^ο 9

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ

Κ.Πολ.Δ. 644, 513. 637
 ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ 4955) 1988
 Πρόεδρος: ΠΑΝΤ. ΑΝΔΡΕΟΥ
 Εισηγητής: ΧΑΡΑΛ. ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ.
 Εφέτης
 Δικηγόροι: Α. Παπαδάτος, Ε. Καλογερόπουλος
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ 637 επ ΚΠολΔ. Εκείνος που δικάσθηκε ερήμην δικαιούται να ασκήσει έφεση που λειτουργεί ως ανατιολόγητη ανακοπή ερημοδικίας.
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ: Παραγραφή 3τής, διακοπή με αναγνώριση της απαίτησης όπως είναι η μερική καταβολή, προϋποθέσεις. Παραγραφή σε επιδικία.

Επειδή από τα άρθρ. 644 παρ. 1 σε συνδ. 513 παρ. 1α Κ.Πολ.Δ. προκύπτει ότι

90 σελ.

για της λήξης. Εξάλλου κατά τα άρθρα 260 και 261 Α.Κ. τα οποία εφαρμόζονται και στην πιο πάνω παραγραφή κατά ρητή επιταγή άρθ. 81 Ν. 5325/1932 (Ρόκας Δικ. των αντιγράφων (1962) παρ. 31/4 σ. 70, Σταυρόπουλος Ερμ. Εμπορ. Δ (1986) σ. 235, 237 ΑΠ 343) 62 ΝοΒ 10) 1112, ΑΠ 1383) 86 Συμπλ Β.Ν.1/521), η παραγραφή διακόπτεται αφενός μεν με την έγερση της αγωγής, η παραγραφή δε που διακόπηκε με τον τρόπο αυτό αρχίζει και πάλι από την τελευταία διαδικαστική πράξη των διαδικιών ή του δικαστηρίου και αφετέρου όταν ο υπόχρεος αναγνωρίσει την αξίωση με οποιοδήποτε τρόπο. Η αναγνώριση αυτή περιλαμβάνει κάθε περίπτωση, κατά την οποία ο οφειλέτης αποκαλύπτει ότι είναι γνώστης της υποχρεώσεώς του και μάλιστα κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να μη γεννιέται στα δικαιούχο αμφιβολία για την υπόσταση της αξίωσης του (Γ ι α ν ν ό π ο υ λ ο ς, Γεν Α παρ. 260, II σελ. 415, Τ ο ύ σ η ς Γεν. Α (1962) σελ. 762 σημ. 3, Σημαντήρας, Γεν. Α (1988) αριθμ. 1066, Α σ π ρ ο γ έ ρ α κ α ς—Γ ρ ί θ α ς Γεν. Α (1981) σελ. 208, ΑΠ 195/65 ΝοΒ 13/1079, ΑΠ 258) 66 ΝοΒ 14) 1127, ΑΠ 11 78/76 ΝοΒ 25) 710 ΑΠ 1566) 79 ΝοΒ 1102 ΑΠ 1489) 82 ΝοΒ 31) 1353 ΑΠ 1068) 84 Συμπλ Β.Ν. 1/602). Ειδικότερα αρκεί η αναγνώριση της απαίτησης, έστω και αν αμφισβητηθεί το ποσό της (Γ ι α ν ν ό π ο υ λ ο ς ο.π. παρ. 260, 11/β σελ. 417) τέτοια δε αναγνώριση αποτελεί και η μερική καταβολή του χρέους (Γ ι α ν ν ό π ο υ λ ο ς ο.π. παρ. 260, 11/α σελ. 416, Α σ π ρ ο γ έ ρ α κ α ς—Γ ρ ί θ α ς ο.π. ΑΠ 467) 69 ΝοΒ 18) 51, ΑΠ 924) 77 ΝοΒ 26) 726, Α 15 66) 79 ΝοΒ 28) 1102), εκτός αν κατά την καταβολή γίνει επιφύλαξη (Γ ι α ν ν ό π ο υ λ ο ς ο.π. σελ. 417) ή σαφώς περιορίσθηκε στο τμήμα του χρέους που καταβάλλεται (Σ η μ α ν τ ή ρ α ς ο.π. αριθμ. 1066 σελ. 768).

Επειδή από τα επικαλούμενα και νόμιμα προσαγόμενα από τους διαδικίους έγγραφα σε συνδυασμό με τις επί μέρους ομολογίες τους αποδείχθηκαν τα εξής:

α. Όπως και ο εναγόμενος δεν αμφισβητεί, αποδέχθηκε τις αναφερόμενες στην αγωγή δέκα συναλλαγματικές ποσού δραχ. 10.000 κάθε μία έκδοσης Αθ. Σ. και λήξης 5 Σεπτεμβρίου, 5, 15, 18, 20 Οκτωβρίου, 12, 15, 18, 22 και 25 Νοεμβρίου 1981 αντιστοιχώς πληρωτέας σε κατάσταση της Γενικής Τράπεζας Ελλάδος (βλ. και τις προηγούμενες σε προτότυπο

επτά τελευταίες από τις πιο πάνω συναλλαγματικές). Με οπισθογράφηση του εκδότη δικαιούχος της απαίτησης έγινε η ενάγουσα πιο πάνω Τράπεζα, αγωγή προορισμένη για συζήτηση στις 24.11.1982 ματαιώθηκε. Στις 1.2.1984 ο εναγόμενος κατά την εκδίκαση της οποίας η συζήτηση κατέθεσε την υπ' αριθμ. 1324/31.1.1984 επιταγή ποσού δραχ. 48.000 προς εξόφληση των πρώτης, δεύτερης και τέταρτης από τις πιο πάνω συναλλαγματικές (με τις 5/9, 5) 10 και 18) 10) 1981), όπως αποδεικνύεται από το υπ' αριθμ. 378) 1.2.1984 έγγραφο της εγγύησης, που δεν αμφισβητεί και ο εκκαλών. Επακολούθησε η κατάθεση της από 22.5.1986 κλήσης για περαιτέρω συζήτηση της αγωγής (βλ. υπ' αριθμ. 297/18. 6.1986 πράξη κατάθεσης), προσδιορισμός της και συζήτηση της αγωγής στις 24.9. 1986 και τέλος έκδοση (δημοσίευση) της εκκαλουμένης στις 29.10.1986.

β. Ο εναγόμενος προτείνει την ένσταση παραγραφής ισχυριζόμενος ότι από την επίδοση της αγωγής στις 27.10.1982 και τη ματαίωση της συζήτησής της κατά τη δικάσιμο της 24.11.1982 μέχρι την κατάθεση της κλήσης για συζήτηση στις 22.5. 1986 και την επίδοσή της στη 16.7.1986 δεν μεσολόβησε καμία διαδικαστική πράξη και επομένως πέρασε άπρακτος ο χρόνος της τριετούς παραγραφής. Η ενάγουσα προτείνει την αντένσταση διακοπής της παραγραφής λόγω αναγνώρισης της απαίτησης με την μερική καταβολή—εξόφληση των τριών πιο πάνω συναλλαγματικών, πράξη την οποία δεν αρνείται ο εναγόμενος, αμφισβητώντας μόνο το νομικό αποτέλεσμα της, διότι κατά τις απόψεις του εξόφλησε τις συγκεκριμένες συναλλαγματικές. Με βάση τα πραγματικά περιστατικά που ήδη (εδ. α') εκτέθηκαν κατά την κρίση του δικαστηρίου με την κρινόμενη αγωγή είχε καταχθεί στη δίκη απαίτηση 100.000 δραχικών, κατατιετηρημένη σε δέκα ισόποσες συναλλαγματικές, πληρωτέες σε τμηματικές δόσεις. Εναντι της συνολικής αυτής οφειλής που ήταν σε επιδικία με την άσκηση της ανωνής, μεταγενέστερα ο εναγόμενος εξόφλησε μέρος αυτής από δραχ. 30.000, διαλέγοντας τις χρονικά προσιότερες λήψεις, όπως αναφέρθηκε, 5) 9 5) 10 και 18) 10) 1981 συναλλαγματικές, όχι γιατί αμφισβήτησε την οφειλή των υπολοίπων, αλλά προδήλως γιατί δεν είχε τα οικονομικά μέσα ολοσχερούς εξόφλησης της απαίτησης, την οποία και ήδη δεν αμφισβητεί, αλλ' αντιθέτως εμμέσως πλην

σελ 74

σαφώς συνομολογεί, προτείνοντες την παραγραφή της. Μάλιστα κατά την πιο πάνω εξόφληση της σφειλής (δρχ. 30.000) με τα ανάλογα έξοδα και τόκους (δρχ. 18.000) χωρίς καμία επιφύλαξη δεν μπορούσε να καταλειφθεί αμφιβολία στη δικαιοῦχο Τράπεζα ότι αναγνωρίζει τη νόμιμη υπόσταση της υπόλοιπης απαίτησης και συνεπώς με την πράξη του αυτή, η οποία δεν περιορίστηκε ρητά στην εξόφληση μόνον των πιο πάνω τριών συναλλαγματικών, δηλ. δεν διευκρίνησε ότι αμφισβητεί την ουσιαστική βασιμότητα της υπόλοιπης απαίτησης (λοιπών επιδικών ἤδη συναλλαγματικών), εφησύχασε η ενάγουσα Τράπεζα και δεν επέσπευσε τη συζήτηση της αγωγής για τις συναλλαγματικές, η παραγραφή της απαίτησης από τις οποίες κατά το χρόνο της μερικής εξόφλησης (1.2.84) δεν είχε συμπληρωθεί. Πρέπει συνεπώς ν' απορριφθεί η ένσταση παραγραφής, λόγω διακοπής της (ΑΚ 260) την 1.2.84, μετά την οποία και κατά τον χρόνο επιδικίας που μεσολάβησε δεν συμπληρώθηκε τριετία, γίνει δεκτή η αγωγή και ως ουσιαστικά βάσιμη και υποχρεωθεί ο εναγόμενος να πληρώσει το ποσό των 70.000 δραχμών, νομιμοτόκως από τη λήξη κάθε συναλλαγματικής.

σε εκουσίαι με την έκδοση διαταγής πληρωμής.

(Απόσπασμα). Επειδή κατά την διατάξιν του άρθρου 268 π.σ. κ' του ΑΚ, πάσα αξίωσις βεβαιωθείσα διά τελεσίδικου αποφάσεως ή διά δικασίου έγγραφου εκτελεστού, παραγράφεται μετά είκοσιν έτη και αν έτι ή αξίωσις αυτή καθ' εαυτήν υπέκειτο εις βραχυτέραν παραγραφήν, ταιούτων θέ δημόσιον εκτελεστόν έγγραφον άποτελεί και ή διαταγή πληρωμής ή εκδοθέννη κατά την διαδικασίαν των άρθρ. 632 επ. Κ. Πολ.Δ., ως ρητώς εις τας διατάξεις των άρθρων 631 και 904 παρ. 2 στοιχ. ε' του αυτού Κώδικος ορίζεται, εις τρόπον ώστε εάν εξεδόθη διαταγή πληρωμής επί συναλλαγματικής, ή παραγραφής της κατά το άποδέκτου (ή του μετ' αυτού ταυτιζομένου τριεγγυητού υπέρ του αποδέκτου) εκ της συναλλαγματικής αξιώσεως, ούσα κατ' άρθρ. 70 παρ. 1 του ν. 5325) 1932 τριετής από της χρονολογίας της λήξεως, τρέπεται εις είκοσαετή, μη προκύπτοντος του έναντιου εκ της διατάξεως του άρθρου 634 παρ. 1 Κ. Πολ. Δ., ορίζούσης ότι ή επίδοσις της διαταγής πληρωμής διακόπτει την παραγραφήν και την αποκλειστικήν προθεσίαν, καθ' όσον αυτή άποδίδει εις την θέσπισιν περιπτώσεως διακοπής της διά της έκδόσεως της διαταγής πληρωμής διακοπείσης και εκ νέου άρξομένης κατά τας προμηθεύσας διατάξεις είκοσαετούς παραγραφής (Έφ. Άθ. 1556) 79 ΕΕπιΔ ΑΛ', 632).

Ένημερωτικό Σημείωμα
Πάνω στο θέμα μετατροπής της τριετούς προθεσμίας παραγραφής, απαίτησης από συναλλαγματική σε είκοσαετή, υποστηρίχτηκαν οι παρακάτω γνώμες:
1 Η προθεσμία μετατρέπεται σε είκοσαετή, σύμφωνα με το άρθ. 268 ΑΚ, με την έκδοση της διαταγής πληρωμής (ΑΠ 455) 72 ΕΕπιΔ κγ', 525 ΝοΒ 20, 1977 - ΕφΑθ 1556) 79 ΕΕπιΔ λα', 632 - ΕφΑθ 3402) 75 ΝοΒ 23, 955).
2 Η τριετής παραγραφή διακόπτεται με την επίδοση της διαταγής πληρωμής (άρθ. 634 παρ. 1 Κ ΠολΔ). Η τριετής προθεσμία μετατρέπεται σε είκοσαετή μόνο μετά την όπρακτη πόροδο της προθεσμίας για άσκηση ανακοπής ή με την σπόρριψη της ανακοπής (Κ. Μπέης: ΠολΔ, άρθ. 634.1, σελ. 257 - ΕφΑθ 5342) 73 ΝοΒ 22.71 - ΕφΑθ. 701) 73 Αρμ κζ', 702 - Εφ Αθ 914) 73 με σχόλιο Στ. Μπελάσο ΕΕΝ 41, 128 - Σ. Στουρόπουλος: Ερμ. ΚΠΔ, έκδ. 1979, άρθρ. 634, παρ. 1. α, σελ. 781).

Γ. Ν. Κατράς

~~Κ. Πολ. Δ. 134, 501~~

~~ΜΟΝΟΜ. ΠΡΩΤΟΔ. ΑΘΗΝΩΝ 7298) 1981
Δικαστής: ΔΗΜΗΤΡ ΓΥΦΤΑΚΗΣ
Δικηγόροι: Νικ. Καμπάς, Νικ. Παπαζώγης~~

№ 10

Κ. Πολ. Δ. 634
ΜΟΝΟΜ. ΠΡΩΤΟΔ. ΑΘΗΝΩΝ 5501) 1981

Δικαστής: ΑΠ. ΣΕΒΔΑΛΗΣ, Πρωτοδίκης
Δικηγόροι: Γ. Δερβενιώτης, Άθ. Δημητρακόπουλος

Ή τριετής παραγραφή της αξίωσής από συναλλαγματική, μετατρέπεται

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ

σελ 91

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

1. Αντωνία Πουλάκου-Ευθυμιάτου
Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου 1991
2. Νικολάου Α. Δελούκα
Αξιόγραφα 1980
3. Αλίκη Κιάντου Παμπούκη
Δίκαιον αξιογράφων 1989
4. Ν.Κ. Ρόκας
Αξιόγραφα 1992
5. Δημήτρης Αλικάκος
Οικονομική & Λογιστική Εγκυκλοπαίδεια
6. Αριστείδου Γ. Ροδοπούλου Πρωτοδίκου
Πιστωτικοί Τίτλοι
Τόμος 1ος Συναλλαγματική & Γραμμάτιον εις διαταγήν 1962
7. Λευτέρης Σκαλίδης
Δίκαιο Αξιογράφων Γ' έκδοση

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

1. Αντωνία Πουλάκου-Ευθυμιάτου
Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου 1991
2. Νικολάου Α. Δελούκα
Αξιόγραφα 1980
3. Αλίκη Κιάντου Παμπούκη
Δίκαιον αξιογράφων 1989
4. Ν.Κ. Ρόκας
Αξιόγραφα 1992
5. Δημήτρης Αλικάκος
Οικονομική & Λογιστική Εγκυκλοπαίδεια
6. Αριστείδου Γ. Ροδοπούλου Πρωτοδίκου
Πιστωτικοί Τίτλοι
Τόμος 1ος Συναλλαγματική & Γραμμάτιον εις διαταγήν 1962
7. Δευτέρης Σκαλίδης
Δίκαιο Αξιογράφων Γ' έκδοση

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	1
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	
Γενικές έννοιες	4
1. Έννοια των αξιόγραφων	4
2. Είδη των αξιόγραφων	4
3. Η σημασία των αξιόγραφων	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ	
Η ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ	
1. Η έννοια της συναλλαγματικής	6
2. Χαρακτηριστικά	8
3. Οικονομική σημασία	9
4. Ιστορική εξέλιξης	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ	
ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ	
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ	
1. Ικανότητα προς ανάληψη υποχρέωσης από συναλλαγματική	11
2. Τα τυπικά στοιχεία της συναλλαγματικής	14
3. Συνέπειες από την έλλειψη τυπικών στοιχείων	20
4. Είδη συναλλαγματικής	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ	
ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΧΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ	
1. Μεταβίβαση της συναλλαγματικής γενικά	27
α) Μεταβίβαση με εκχώρηση	27
β) Μεταβίβαση με οπισθογράφηση	28
2. Αποδοχή της συναλλαγματικής	32
α) Έννοια, νομική φύση σημασία της αποδοχής	32
β) Εμφάνιση της συναλλαγματικής προς αποδοχή	33
γ) Δήλωση και αποτελέσματα της αποδοχής	35

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΠΛΗΡΩΜΗ & ΤΡΙΤΕΓΓΥΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ

1.Εμφάνιση προς πληρωμή	38
2.Πληρωμή	39
3.Έννοια σκοπός η σημασία της τριτεγγυήσεως	41
4.Τα πρόσωπα στην τριτεγγύηση	43
5.Τύπος και περιεχόμενο της τριτεγγυήσεως	44
6.Ευθύνη του τριτεγγυητή	46
7.Δικαιώματα του τριτεγγυητή που πλήρωσε τη 7 συναλλαγματική	48
8.Αυτοτέλεια της τριτεγγυήσεως	50
9.Διάκριση της τριτεγγυήσεως από την εγγύηση του αστικού δικαίου. Εγγύηση προς ενίσχυση συναλλαγματικής	52

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΑΝΑΓΩΓΗ

1.Έννοια και διακρίσεις της αναγωγής	54
2.Τα πρόσωπα στην αναγωγή	56
3.Ουσιαστικές προϋποθέσεις της αναγωγής	57
4.Τυπική προϋπόθεση της αναγωγής	58
5.Περιπτώσεις στις οποίες δεν απαιτείται σύνταξη διαμαρτυρικού	60
6.Ευθύνη των υπόχρεων από αναγωγή	63
7.Αντικείμενο της αναγωγής	65
8.Ειδοποίηση	67

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ - ΑΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΟΣ ΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ

1.Παραγραφή	68
2.Χρόνος της παραγραφής	69
3.Αδικοιολόγητος πλουτισμός	71
4.Προϋποθέσεις εισαγωγής αδικοιολόγητου πλουτισμού	73
5.Διάδικη παραγραφή	75

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΑΝΤΙΓΡΑΦΗ - ΑΝΤΙΤΥΠΑ - ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

1.Αντίγραφα	76
2.Αντιτυπα	77
3.Παρέμβαση	81

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

82

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

85